NASLOV

PRIPRAVE NA 24. KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM

1100 RAZSTAVLJALCEV

Največja sejemska prireditev v severovzhodni Sloveniji se iz leta v leto širi glede števila razstavljalcev, razstavnih prostorov, obiskovalcev, dviga pa se tudi kakovost razstavljenega blaga in strokovnih posvetovanj.

Leta 1985 je sodelovalo 980 razstavljalcev iz 12 držav, prireditev pa si je ogledalo okrog 180 tisoč obiskovalcev. Na 24. sejmu, ki bo trajal od 22. do 31. avgusta, bo sodelovalo 1100 razstavljalcev iz Jugoslavije in 40 podjetij ter 10 tujih držav. bp

Leto XXXVII
Št. 31
Murska Sobota
7. avgust 1986
CENA 120 DIN

VESTNIK

PRAZNIČNI DNEVI SLOVENSKE FOLKLORE

Dinamičnost plesalcev folklornega ansambla Kopaničiar s Češkoslovaške, ki je razvidna tudi s fotografije, je na osrednji prireditvi 16. folklornega festivala v Beltincih požela buren aplavz. Tega so bili deležni tudi ostali nastopajoči, ki so, kljub sparini prve nedelje letošnjega avgusta, na novo prizorišče v beltinskem parku pred gradom privabili številne obiskovalce in ljubitelje folklore od blizu in daleč. Praznični dnevi slovenske folklore, ki jih je potrdila tudi nedeljska skupščina, so tako mimo in z njimi manifestacija folklore v Pomurju. Več o njej v reportažnem zapisu na 5. strani.

Foto: A. Abraham

Ugodnejše kot ob četrtletju

Čeprav bo analiza poslovanja pomurskega združenega dela v letošnjem prvem polletju, ki jo pripravlja služba družbenega knjigovodstva, nared šele v prihodnjih dneh, so se v Pomurju že začele razprave o gospodarjenju v prvih šestih mesecih. O tem je tokrat prvi razpravljal izvršni odbor medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje, kot osnova za razpravo pa mu je bila ocena nekaterih rezultatov, ki jih je v posameznih organizacijah združenega dela zbrala strokovna služba.

Ti prvi podatki sicer niso dokončni, vendar dajejo dokaj jasno podobo pomurskega gospodarstva, kjer se nadaljujejo nekatera neugodna gibanja že iz prvega četrtletja. Če je za slovensko gospodarstvo v prvem polletju značilna skromna rast industrijske proizvodnje, povečanje vseh vrst porabe in zmanjševanje akumulacije v dohodku, je to v toliko večji meri značilno tudi za pomursko gospodarstvo. Še posebno drži to za industrijsko proizvodnjo, ki se iz meseca v mesec sicer izboljšuje, vendar še vedno za 3,2 odstotka zaostaja za lansko v enakem obdobju. Pri tem je položaj po posameznih občinah zelo različen, saj je, denimo, v soboški občini industrijska proizvodnja večja za 7 odstotkov, v vseh drugih občinah pa zaostaja za lansko. Najbolj neugodna gibanja beležijo v lendavski občini, kjer zaostaja kar za 9,4 odstotka, v ljutomerski občini je nižja za 1,8 in v radgonski občini za 1,5 odstotka. Je pa ta rast v povprečju le nekoliko ugodnejša kot v prvem četrtletju in napovedujejo, da bo do konca leta dosegla vsaj lansko raven.

Poseben problem v pomurskem združenem delu še naprej predstavljajo izgube. Te so znatno višje kot v lanskem prvem polletju in ocenjujejo, da je z izgubo poslovalo 18 organizacij združenega dela, ki so skupaj imele okrog 2,15 milijarde dinarjev izgub ali 2,5-krat več kot v lanskem prvem polletju. Kljub vsemu pa je obveljala ugotovitev, da so bili v zadnjem času narejeni pozitivni premiki, saj, če odštejemo izgube zaradi neurejenih sistemskih rešitev (v Mesni industriji, INA-Nafti, obeh tozdih Elektra v Pomurju in še kje), se vrednost izgub, ki so problematične in zahtevajo ukrepanje v lastnih okoljih, zmanjša na okrog 400 milijonov dinarjev.

Če je še do nedavnega bila najbolj problematična kovinskopredelovalna industrija, se je tu položaj zdaj bistveno popravil, saj imajo izgubo v višini okrog 100 milijonov dinarjev le v Avtoradgoninem tozdu Bivalne enote. To pa je vsekakor uspeh, če upoštevamo, da se je še ob četrtletju kovinskopredelovalna industrija otepala z velikimi izgubami.

Ugodnejše rezultate kot v Sloveniji pa imajo v Pomurju pri izvozu. Vsekakor je k temu največ prispeval največji pomurski izvoznik, soboška Mura, ki je v prvem polletju močno povečala izvoz, predvsem izvoz storitev, medtem ko izvoz blaga stagnira.

Tako je izvoz blaga iz Pomurja v letošnjem prvem polletju skoraj za 20 odstotkov nižji kot lani, medtem ko se je na račun močno povečanega izvoza storitev, ki je večji za dobrih 58 odstotkov, skupni izvoz pomurskega združenega dela povečal za 4,4 odstotka. S prodajo na tujem trgu je tako pomursko gospodarstvo v letošnjih prvih šestih mesecih ustvarilo več kot 9 milijard dinarjev prihodka.

Ludvik Kovač

ZAČETEK USPEŠEN

Kaže, da bodo tudi brigadirji v drugi izmeni zvezne MDA Goričko 86 uspešni. Po prvem delovnem tednu so namreč ugotovili, da so norme presegli za 50 odstotkov. Sicer pa nadaljujejo delo, ki so ga začeli mladinci prve izmene, pomeni, da obnavljajo del goričkih cest. Doslej so jih v drugi izmeni popravili 900 metrov, tačas pa so v naselju Ratkovci. Danes imajo na delovišču udarni dan.

Drugo izmeno sestavlja — podobno kot prvo — pet delovnih brigad. V nedeljo je prispela še zadnja — pionirska. 24 brigadirjev — pionirjev je prišlo iz Trbovelj in Hrastnika, njihova povprečna starost je 13,9 leta, brigada pa se imenuje Rdeči revirji. Skupno je v drugi izmeni 158 brigadirjev, torej okrog 50 manj kot v prvi, zato bo — gledano količinsko — opravljenega manj dela. Že rezultat i prvega tedna pa nam jasno kažejo, da bodo tudi v tej izmeni zastavljeni načrti krepko preseženi.

BOP

OBMOČNO TEKMOVANJE TRAKTORISTOV IN MLADIH ZADRUŽNIKOV

Najboljši na republiško tekmovanje

Na poljih gospodarske enote Kmetijskega gospodarstva Rakičan v Tešanovcih je bilo konec minulega tedna regijsko tekmovanje traktoristov, mladih zadružnikov in žensk, na katerem se je za najboljše uvrstitve potegovalo 23 tekmovalcev. Žal so tudi tokrat pogrešali predstavnike ljutomerske občine, medtem ko je radgonska občina poslala na tekmovanje le tri mlade zadružnike. Največ sodelujočih, kar 10, je bilo tudi tokrat s Kmetijskega gospodarstva Rakičan, Kmetijsko zadrugo Panonka je zastopalo 8 mladih zadružnikov, iz te zadruge pa sta sodelovali tudi dve mladinki.

Prva dva najbolje uvrščena na tem tekmovanju iz vsake skupine bosta zastopala Pomurje na republiškem tekmovanju, ki bo 29. in 30. avgusta v Pirničah pri Medvodah. Med poklicnimi traktoristi je zmagal Anton Geder z gospodarske enote Topolovci pred Jožetom Režonjo z gospodarske enote Lendava, za njim pa sta se uvrstila Jože Zver in Vlado Kramar z gospodarske enote Lendava, ki bosta tako zastopala tudi ekipo Pomurja na republiškem tekmovanju v kategoriji težkih traktorjev (to ekipo namreč sestavljata tretje- in četrtouvrščeni tekmovalec na regijskem tekmovanju). Med mladimi zadružniki se je najbolje uvrstil Franc Kolar iz Kmetijske zadruge Gornja Radgona pred Štefanom Pankerjem iz Kmetijske zadruge Panonka in Ivanom Belcem iz Kmetijske zadruge Gornja Radgona, medtem ko bosta ekipo Pomurja na republiškem tekmovanju sestavljali Jožica Horvat in Jožica Kumin iz soboške občine.

Samo tekmovanje je pokazalo, da se kakovost tekmovalcev iz leta v leto izboljšuje in komisija pri ocenjevanju ni imela lahkega dela, zaželjeno pa bi bilo, da bi se v prihodnje teh tekmovanj udeležilo več tekmovalcev.

Najuspešnejši na letošnjem tekmovanju so prejeli nagrade, ki so jih prispevali Kmetijska zadruga Panonka, Panonija, Agrooprema, Potrošnik, Agrotehnika in občinska konferenca SZDL Murska Sobota.

L. Kovač

Dražje mleko

Od 1. avgusta veljajo po vsej Jugoslaviji nove cene mleka in mlečnih izdelkov. Potrošniki tako plačujejo mleko 30 odstotkov dražje kot doslej, mlečni izdelki pa so se podražili za 35 odstotkov. Istočasno so se povečale tudi odkupne cene mleka, za katero dobijo rejci poslej 45 odstotkov več.

V Tovarni mlečnega prahu v Murski Soboti so nam povedali, da bodo kmetje dobili po 1. avgustu za oddan liter mleka 26,25 dinarja za tolščobno enoto, kar pomeni, da bo odkupna cena za mleko s 3,2 odstotka maščobe 84,00 dinarjev, za mleko s 4,2 odstotka maščobe pa 110,25 dinarja liter. Že od 1. julija pa so višje tudi premije. V nižinskem območju so se te povečale od 2 dinarja na 3,40 dinarja po litru, za višinska območja pa je namesto dosedanjih 5 dinarjev premija zdaj 8,50 dinarja.

V Tovarni mlečnega prahu pa poleg tega pri ceni mleka upoštevajo tudi kakovost oddanega mleka. To ugotavljajo pri vseh tistih rejcih, ki oddajo letno nad 30 tisoč litrov mleka, takšnih pa je na njihovem območju 75. Po podatkih za julij le en vzorec mleka ni ustrezal predpisani kakovosti, 10 rejcem so plačali mleko 5 odstotkov dražje, ostalim pa 10 odstotkov dražje.

Če so v prvem polletju v soboški in lendavski občini zabeležili nekaj manjši odkup, saj je bil ta le za 0,65 odstotka večji kot v lanskem prvem polletju, pa se je v juliju odkup ponovno povečal in je bil v primerjavi z lanskim julijem večji kar za 7,2 odstotka. Gotovo pa bodo tudi višje cene v prihodnje vplivale na še večji odkup.

L. Kovač

PREVRAT BREZ UPA SPRAVE!?

Čeprav naj bi bila zložba zemljišč pod Lipo po sedmih letih končana, je skupina vaščanov še vedno nezadovoljnih. Pritožili so se celo na mednarodno sodišče v nizozemski Haag, napovedujejo pa, da bodo svoj prav izvrtali v palači Združenih narodov. Podrobneje o tem berite na 6. strani.

Toča spet klestila

Potem ko je toča letos že prizadela nekatere kraje v Pomurju, se je neurje sredi prejšnjega tedna in nato še pred koncem tedna spet razbesnelo nad nekaterimi kraji. Najbolj je bil tokrat prizadet del Goričkega okrog Bodonec, kjer je toča ponekod uničila takorekoč ves pridelek, ki je še bil na poljih. K sreči je bila pšenica že pospravljena, največja pa je škoda na posevkih sladkorne pese, koruze in vrtnin, brez pridelka pa so ostali tudi nekateri sadovnjaki in vinogradi. Najhuje je bilo na območju Šalamenec, dela Bodonec, Poznanovec, Grada, Vidonec in Radovec, toča pa ni prizanesla tudi drugim okoliškim krajem.

Prizadeta območja so si že ogledale ekipe strokovnjakov in druge komisije, ki ocenjujejo škodo, v Kmetijski zadrugi Panonka pa so skupaj z občinskim komitejem za kmetijstvo, Živinorejskoveterinarskim zavodom in ABC Pomurko takoj sprejeli nekatere ukrepe, da bi škodo po toči čim bolj omilili. Na območjih, kjer so bili prizadeti tudi stanovanjski in gospodarski objekti, so zagotovili dovolj strešne kritine pod ugodnimi kreditnimi pogoji, kmetje, ki bodo morali posevke preorati in zasejati s krmnimi rastlinami, pa bodo iz sredstev občinskega sklada za pospeševanje kmetijstva dobili 4.000 dinarjev po hektarju regresa za nakup semena.

K sreči pa je na prizadetem območju dobro razvita tradicija zavarovanja posevkov, kar bo prav tako prispevalo k ublažitvi škode.

Foto: A. /Abraham

8. avgusta bo minilo 200 let, odkar sta se na najvišji evropski vrh povzpela Jacques Balmat in dr. Michel Gabriel Paccard. Danes je Mont Blanc dostopen tudi širšemu krogu alpinistov in celo avanturistov.

ZIS brez počitnic

Zvezni izvršni svet bo tudi v avgustu delal tako, kot da ni čas počitnic. Članov bo dovolj za sprejemanje polnoveljavnih sklepov, je povedal generalni sekretar zveznega izvršnega sveta Zoran Mišković, če bo potrebno, pa bodo seje ZIS tudi v popolni sestavi.

V zveznem izvršnem svetu se bodo osredotočili na ukrepe iz »tretje faze« uresničevanja resolucije o gospodarski politiki države v letu 1986, je nadaljeval Mišković. Analizirali bodo spremembe nekaterih sistematskih rešitev, predvidenih z dolgoročnim programom ekonomske stabilizacije, da bi bili pravočasno zagotovljeni vsi pogoji gospodarjenja tako v letu 1987 kot v preostalih letih tega srednjeročnega obdobja. Med temi so na primer davčni sistem in davčna politika, zakon o preprečevanju monopolnega položaja in drugi.

Zvezni zavod za družbeno planiranje in drugi pristojni organi naj bi v avgustu pripravili izhodišča za sprejetje resolucije za sredi septembra obravnaval zvezni izvršni svet.

Poleg tega bo zvezni izvršni svet s svojimi organi spremljal tudi uresničevanje ukrepov, sprejetih junija in julija v skupščini SFRJ. Predvsem gre za tiste ukrepe, ki naj bi pospeševali proizvodnjo in izvoz, vplivali na inflacijo, da se bo zmanjšala, in brzdali cene. Nadalje so tu še ukrepi za skrčitev vseh oblik porabe v okvire, predvidene z resolucijo, kot so zakon o omejitvi sredstevza osebne dohodke v tistih organizacijah združenega dela, ki so (v škodo razvoja) delile več, kot so zaslužile, in priporočila zveznega zbora skupščine SFRJ o omejevanju sredstev za negospodarske naložbe.

Te ukrepe so pripravili v skupščini SFRJ in jih zaradi časovne stiske sprejeli po kratkem postopku. Delali so tudi ob sobotah in nedeljah, tako da je bil prvi paket nared že v prvih 23 dneh delovanja novega ZIS. V pičlih petdesetih dnevih so pripravili kar 80 najrazličnejših ukrepov. V kratkem času so opravili veliko delo, za kar se morajo zahvaliti tudi razumevanju skupščine SFRJ. V prihodnje bo teklo njihovo delo bolj mirno, po redni proceduri. Posebno pozornost, je še poudaril Mišković, bodo posvetili neposrednemu sodelovanju z republiškimi in pokrajinskimi izvršnimi sveti.

Zvezni izvršni svet pa se ne bo ukvarjal samo z gospodarskimi zadevami, temveč tudi s pripravami na vrh neuvrščenih v Harareju in z izhodiščem za septembrsko zasedanje generalne skupščine OZN.

Preobrazbo zvezne uprave pripravljajo na podlagi izkušenj in opredelitev iz kritične analize delovanja političnega sistema, v kateri je med drugim poudarjeno, da je treba dosledneje spoštovati zvezne zakone. Nadalje je bila ustanovljena komisija, ki pripravlja celovit pregled pravic in dolžnosti zveznih ministrov.

»Obdelana« bodo vprašanja, o katerih samostojno odločajo, ne da bi moral ZIS pred tem zavzeti od njih stališča. To gradivo bo prišlo prav tudi komisiji, ki se ukvarja s spremembami in dopolnitvami poslovnika.

H koncu gre tudi organizacija strokovnih svetov pri zveznih organih uprave, je poudaril Mišković. S tem bo zagotovljeno sodelovanje znanosti in združenega dela pri pripravljanju predlogov zakonov in sklepov za zvezni izvršni svet.

Pri delu ZIS bo posebnega pomena turistična sezona, na katero smo se pravočasno pripravili. Dela usklajuje novi zvezni komite za turizem. Z namenom, da bi bil devizni priliv večji, smo med drugim razširili mrežo brezcarinskih prodajaln, v katerih lahko tujci in naši zdomci kupujejo za devize domače in uvožene izdelke. Poleg tega je Jugoslavija ena najbolj varnih držav za turiste.

Nihče jih ne mara

Tačas, ko nas začenja počasi boleti glava od razmišljanj, kam varno spraviti jedrsko smetje, ki se ga pač vsakdo brani, kolikor le more, imajo Američani že zelo hud glavobol. Tudi tam nihče ne mara imeti na svojem ozemlju jedrskega pokopališča, po katastrofi v Černobilu pa še sploh ne.

Težave so se dejansko začele že pred desetletji, ko je začela delovati prva jedrska elektrarna. Že takrat so vedeli, da bo treba nekam varno spraviti odpadke, ki ostanejo radioaktivni deset tisoč let. Ko je začelo delati še več jedrskih central in so se nabrali odpadki tudi od drugih dejavnosti, zdravstva, raziskovalnih ustanov in vojske, je vprašanje postalo že zelo pereče. Za skupno veliko jedrsko odlagališče so se odločili pravzaprav šele pred štirimi leti. Izbrali pa ga še sedaj niso. Računajo, da se bodo odločili za lokacijo in odlagališče zgradili šele okrog leta 1998.

V navzkrižnem ognju so v glavnem tri lokacije: v Teksasu, Nevadi in Washingtonu (zvezni državi, ne mestu). Odlagališče mora biti na takih tleh, ki so geološko zelo stabilna, dovolj prostorna in nepropustna za dolga tisočletja. Vanje naj bi zložili okrog 70.000 ton radioaktivnih odpadkov, zapečatenih v nepropustnih sodih. Odlagališče bi bilo še najbolj podobno ogromnim katakombam. Globoko pod površjem bi izrili tunele z odlagalnimi jaški. Ko bi jašek napolnil, bi ga zapečatili in polnili naslednjega, tako do konca enega tunela, ki bi ga prav tako zapečatili.

A ljudi ni strah samo pred tem ogromnim skladiščem odpadkov globoko pod zemljo. Skrbi jih tudi prevažanje jedrskega smetja. Sedanji, začasno spravljeni radioaktivni odpadki, so se nabrali že v tako goro, da bi moralo 17 tovornjakov vsak dan 20 let voziti odpadke s sedanjih odlagališč v novo, da bi vse odpadke prepeljali. Priložnosti za številne nezgode najbrž res ne bi manjkalo.

Zaradi vsega tega zelo skrbno načrtujejo posode, v katerih bodo radioaktivni odpadki spravljeni. Poskuse delajo s posodami, ki morajo zdržati nalet vlaka, ki ne smejo počiti, ko jih s hitrostjo prek 100 km/h treščijo ob betonko ploščo ali držijo v gorečí nafti po celo uro.

»Bolj kot zabojniki z nevarnimi odpadki so škodljivi avtomobilski plini,« trdijo zagovorniki odlagališča, ko skušajo strahove pomiriti.

Končna odločitev ameriškega kongresa bo veljavna. Nanjo ne ho mogoč veto.

Opiranje na lastne sile

V pripravah na srečanje samoupravljalcev Rdeči prapor v Kragujevcu, ki bo sredi februarja prihodnjega leta, je rečeno, da opiranje na lastne sile, kar je, skupaj z integracijo samoupravljanja, tema tega srečanja, je že zdaj rečeno, da ne gre za razpravljanje zaradi razpravljanja, temveč za množično spodbujanje delavcev pri premišljevanju o lastnem gospodarjenju, ker je v mikrogospodarstvu mogoče postoriti marsikaj, na kar marsikje čakajo, da bi postorili šele po sprejetju nekih novih sistemskih rešitev.

Ta tema spominja na tisto kitajsko modrost: »Če daš človeku ribo, ga nahraniš za en dan, če pa ga naučiš ribariti, pa ga preskrbiš za vse življenje!«. To pravzaprav ni samo nekakšna kitajska modrost, kajti vsi pravi revolucionarji so vselej ugotavljali, da se mora vsak narod najprej sam osvobajati, kajti šele potem bo imel moralno pravico iskanja pomoči v tem od drugod. Vendar — ali je v revolucionarni praksi osvobajanja dela vselej in povsod tako?

Ko smo nedavno poslušali v predsedstvu sveta ZSJ poročila iz republik in pokrajin o uresničevanju resolucije za letošnje gospodarjenje, smo iz manj razvitih območij slišali kopico številk o tem, kako da je proizvodnja podvojena, da pa prodaja ni tako uspešna in izvoz

pismo iz beograda

tudi ne, da je likvidnost grozljivo slaba in potem pride do tega, da so obresti posojil večje od mase osebnih dohodkov in da so razmere pač takšne, da jih mora sofinancirati federacija oziroma — širša skupnost.

Zgodba je lahko tudi drugačna, pa vendarle iste vsebine: akumulativnost je tako slaba, da so osebni dohodki premajhni, za življenjsko raven delavcev pa je treba poskrbeti.

Nekateri kolegi so se muzali, češ: še vedno je v navadi: vi delavci kar pridno proizvajajte, mi bomo gospodarili kakor vemo in znanič, skupnost pa naj plača, če slabo gospodarimo!

Smo torej pri tem, kar naj bi podrobneje razčlenili na srečanju samoupravljalcev v Kragujevcu prihodnjega leta — pri opiranju na lastne sile in o čemer govori tudi kitajska modrost na svoj prispodobni način: pri učenju gospodarjenja!

V sindikatih bi pač morali govoriti predvsem o tem, kako delavci gosspodarijo, ne pa o tem, kako gospodari država, ki ima kajpak pravico pogleda od zgoraj na stanje, kakršno je in kakršno naj bi bilo in tudi do zahtevanja pomoči, če je premalo razvita glede na rezultate skupnega gospodarjenja. Toda da bi lahko tako govorili, bi morali biti sindikalni funkcionarji več med delavci kot pa v forumih, več v neposrednih akcijah za zboljšanje gospodarjenja kot pa v delovnih skupinah za opazovanje gospodarskih in drugih gibanj pri nas, so menili razpravljalci.

Zanimivo je, da v zveznih forumih, kot sicer v vseh forumih, tudi sindikalni funkcionarji najraje govorijo, kot da so člani Zisa, ne pa delavski aktivisti, borci delavskega razreda za večjo besedo delavcev v vsakdanjem praktičnem gospodarjenju, ne pa v gospodarjenju nasploh in zgolj načeloma. In zanimivo je zato, ker imajo sindikalni funkcionarji kaj povedati o gospodarjenju, če ga zares poznajo, ne zgolj v frazah in ne zgolj s stališča podaljšane roke državnih organov. To je lepo ilustriral predstavnik slovenskih sindikatov, ki je edini natančno povedal, koliko je bilo prekinitev dela tudi zaradi politične nezadovoljnosti delavcev s tem, ali onim, ne samo z višino osebnih dohodkov, in na kakšne vse načine so reševali te konkretne zadeve v konkretnih delovnih kolektivih.

Na žalost se pri nas preradi gremo tako imenovane velike politike, ki nas zdaj vodi v dileme o varovanju življenjske ravni delavcev z nekakšnimi zaščitnimi ukrepi namesto z boljšanjem gospodarjenja in delovanja na vsakem mestu, premalo pa smo pripravljeni zavihati rokave slehernem, tudi političnem delovnem mestu. Kot da je pomembneje od učenja ribarjenja dajati po ribico delavcu vsak dan. To je tisto, kar nas spominja na anekdoto o dveh bratih, ko starejši pravi mlajšemu: ti ostani kar na obali, jaz pa grem plavat; in ko se je starejši brat utapljal, mu mlajši pri najboljši volji ni mogel pomagati. Delavci, ki ustvarjajo, bi pač morali vedeti tudi kako se lahko proda doma, še bolj pa na tujem. In še marsikaj bi morali vedeti, če res hočemo rešiti, kar se rešiti da, in ne samo to.

Viktor Širec

globus

NAIROBI — Po pričakovanju so voditelji 50 članic Organizacije afriške enotnosti na 22. rednem vrhunskem zasedanju v Adis Abebi sprejeli doslej verjetno najbolj ostro resolucijo o Južni Afriki in o zahodnih državah, ki so s Pretorio najtesneje povezane. Afriške države pozivajo k popolni osamitvi Južne Afrike in k uvedbi obveznih gospodarskih in drugih ukrepov proti Pretorii.

PARIZ — Več kot deset milijard dolarjev tujega kapitala je bilo vloženo v Franciji v prvih štirih mesecih vlade Jacquesa Chiraca. To je rekorden vpliv kapitala, kar francoski premier Chirac tolmači kot mednarodno zaupanje bančnikov v oblast desnice.

PEKING — Kitajska je v prvem uradnem odgovoru na sporočilo Gorbačova, da bodo iz Afganistana umaknili približno 16 tisoč sovjetskih vojakov, zahtevala od Moskve »takojšen in popoln umik sovjetskih čet iz te države«. Predstavnik kitajskega zunanjega ministrstva je poudaril, da je to ključ do politične rešitve afganistanskega problema.

BRAZIL — Narodni statistični urad Brazilije je sporočil, da bo letošnji kmetijski pridelek vsaj za 7 odstotkov manjši od lanskega, saj poljem grozi suša. Žita bodo požeti predvidoma za 11,4 odstotka manj kot lani, le mesa bo za 1,5 odstotka več. Vlada namerava kmete še dodatno spodbuditi h kmetovanju, zato ne čudi, da so se obdelane površine povečale za 3,5 odstotka.

ATENE — V Grčiji je po uradnih podatkih trenutno brez dela 8,5 odstotka od skupaj 3,7 milijona za delo sposobnih ljudi. Mladi do 30 let, ki predstavljajo 28 odstotkov delovne sile, predstavljajo 63 odstotkov nezaposlenih.

globus

v žarišču dogodkov

MALTHUS SE JE ZMOTIL

Svetovno prebivalstvo je pač doseglo pet milijard. Poročilo Svetovne banke pa trdi, da 730 milijonov zemljanov že zdaj ne dobi toliko hrane, da bi lahko delali s polno zmogljivostjo. Lani je nekaj deset tisoč Afričanov umrlo od lakote, v svetu pa je 400 milijonov podhranjenih otrok in odraslih.

Vsekakor je sodobno kmetijstvo ovrglo sto petdeset let staro teorijo profesorja Malthusa, britanskega ekonomista, ki je trdil, da naraščanje prebivalstva v svetu presega pridelovanje hrane in da se bo človeštvo lahko ohranilo le ob načrtnem razmnoževanju. Ob njegovi smrti je štelo človeštvo nekaj nad milijardo ljudi, leta 1960 3 milijarde, danes pa 5 milijard, ki se še nekako, eni bolje, drugi slabše, preživljajo.

To pomeni, da je kmetijska proizvodnja v dobrih sto letih tako zelo napredovala, da sploh ne bi bilo lačnih ljudi na svetu, če bi imeli revni dovolj sredstev ali za nakup hrane ali pa za nakup kmetijske mehanizacije in umetnih gnojil, da bi pridelali hrano zase.

Seveda pa gre pri zagotavljanju hrane tudi za samo gospodarjenje v posameznih državah, ki mora biti racionalno, saj se ne bi smelo dogajati, da država z največjimi kmetijskimi površinami na svetu, kot je Sovjetska zveza, uvaža žito iz precej manjših Združenih držav (prva meri 22,4 milijona km², druga pa 9,4 milijona km²).

Iz tega dejstva ter iz podatka, da je v ZDA zaposlenega v kmetijstvu le 4,5 odstotka celotnega prebivalstva, v Sovjetski zvezi pa približno četrtina, izhaja, da je kmetijstvo tista gospodarska panoga, kjer prihaja do največjih razlik v intenzivnosti obdelovanja zemlje, gojenja živine itd. Zato se ni treba čuditi, da ZR Nemčija pridela dovolj hrane zase, čeprav je izrazito industrijska dežela. Podobno velja tudi za Francijo, Nizozemsko in še marsikatero drugo razvito deželo, medtem pa nekatere države z izrazito kmetijsko večino prebivalstva ne zmorejo zagotoviti dovolj hrane za svoje državljane.

Kaj bi bilo v svetu treba storiti, da bi zagotovili hrano vsem petim milijardam ljudi, je znano, saj so modeli za intenzivno kmetovanje že dovolj dobro znani, le uporabljajo se ne povsod, kjer bi bilo treba. Tam pa, kjer bi lahko pridelali dovolj hrane tudi za danes lačne zemljane, pa zaradi prenizkih odkupnih cen žita ne tvegajo zorati novih polj, ustvariti novih obdelovalnih površin in kupiti kmetijskih strojev ter gnojil, da bi lahko zagotovili hrano vsem, ki jo potrebujejo.

Eden velikih problemov glede prehrane je bila vrsto let Indija, ki pa je z izredno prizadevnostjo uspela zagotoviti v zadnjih letih dovolj hrane za 730 milijonov prebivalcev, in sicer z uresničevanjem nacionalnega kmetijskega programa. Svetovna banka je podprla ta program v 12 od skupno 16 držav, njegov organizator pa je izraelski farmar Daniel Benor, ki je sam sodeloval pri spreminjanju izraelske puščave v plodna polja. Svoje izkušnje je z velikim uspehom prenesel v Indijo, kjer je nekdanje indijsko kolonialno ekstenzivno poljedeljstvo spremenil v intenzivno, tako da danes v Indiji pridelajo že 45 milijonov ton pšenice in 85 milijonov ton riža.

Ta sistem so prenesli že v 40 držav v razvoju, pri čemer si je Svetovna banka zadala za cilj izboljšati kmetijske razmere v vedno lačni Afriki, kjer pa seveda tudi suša marsikdaj že tako revnemu afriškemu kmetovalcu prekriža račune. Prvi sadovi novega sistema so že pognali v Keniji, kjer so ga prenesli tudi na kavne plantaže, enega večjih virov dohodka v tej državi.

Tudi Kitajci so rešili svoj pereč problem — nasititi milijardo ljudi; prvič z močno povečano pridelavo žitaric (164 milijonov ton riža, 62 milijonov ton koruze in 80 milijonov ton pšenice), drugič pa z odločno kontrolo rojstev.

Največji izvoznik žita so še vedno Združene države Amerike, ki so lani izvozile kar 42 milijonov ton koruze, 47 milijonov ton pšenice, 3 milijone ton riža in 19 milijonov ton soje. Skupaj so leta 1984 ZDA izvozile kmetijskih pridelkov za 38 milijard dolarjev, ali 143 milijonov ton, uvozile pa le 10 milijonov ton v vrednosti 19 milijard. To kaže, da lahko tudi močno razvite industrijske države vzporedno razvijajo učinkovito kmetijsko proizvodnjo ter kljub številnemu lastnemu prebivalstvu ustvarjajo in izvažajo presežke. Vendar pa je razvoj prav v tistih deželah, ki so po svoji naravi nekako določene za kmetijstvo, (pri čemer jim nihče ne odreka pravice do industrializacije) leto povsem zanemarile in šele v zadnjem desetletju namenjajo kmetijstvu več pozornosti, saj naj bi ga razvili vsaj v tolikšni meri, da bi pokrivali svoje potrebe po hrani.

Vsekakor so v deželah v razvoju še znatne rezerve za pridelovanje žita in drugih kmetijskih pridelkov, tako da se ob normalni obdelavi zemlje ne bi smeli ustrašiti za prehrano sedanjih pet milijard zemljanov.

Vendar pa je ta proizvodnja hrane tako porazdeljena, da bi prav države z velikim prirastkom prebivalstva morale svoj demografski razvoj bolj načrtovati. So namreč ovire, ki ne dovoljujejo, da bi presežke hrane iz bogatih držav pošiljali v revne države v razvoju brez ustreznega nadomestila, to je brez plačila. Manjše količine hrane so bile res podarjene, niso pa bili darovani večji tovori žitaric, ki so jih države v razvoju prejele in so morale zanje odšteti težke dolarske milijarde, ki bi si jih z ustreznejšo razvojno politiko lahko prihranile. Sir Malthus se je res pred 150 leti zmotil, vendar pa danes strokovnjaki trdijo, da obstajajo meje rasti, pa naj si bodo le-te ekološkega ali drugega značaja. Znana je erozija velikih, do nedavna kmetijskih površin v ZDA ter drugje v svetu, širjenje puščavskega peska v Afriki, izsekavanje gozdov v Afriki ter v Latinski Ameriki, vse to so kruti posegi človeka v naravo, ki je doslej uspevala uravnati svoj razvojni ciklus sama, sedaj pa ga ji je pokvaril človek. Umno izkoriščanje narave, morda manjša uporaba (delno strupenih) umetnih gnojil ter optimalno prilagojevanje načinu prehrane in pa seveda načrtovanje družine, to bi bila dejstva, ki jih je treba upoštevati, če naj bi zagotovili dovolj hrane za sedanjih 5 milijard, morda pa še za kakšno milijardo povečanega števila zemljanov. Meje tega razvoja pa so gotovo postavljene, čeprav jih ni nihče še točno izračunal, kajti ne gre upoštevati samo ton žita, ki ga pridelamo, temveč tudi celotno naravno okolje, ki ga moramo ohraniti čimbolj nedotaknjenega.

(po GV)

Pravilno obveščanje je velikega pomena predvsem za tuje turiste. Podobno informativno tablo, kakršno so postavili delavci poslovalnice Kompas v Gornji Radgoni pred mejnim prehodom in brezcarinsko trgovino, pogrešamo še marsikje.
bp

IZREDNO STANJE — ZARADI PLAČ ?

Pred kratkim so se pri predsedniku medobčinskega sindikalnega sveta Milanu Utroši v Murski Soboti dobili predstavniki občinskih sindikalnih organizacij, da bi se dogovorili o nekaterih nalogah, ki jih narekujejo zadnji ukrepi zvezne vlade.

Gre zlasti za zakon iz prvega svežnja ukrepov z naslovom Zakon o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za OD, skupno porabo delavcev in določene poslovne stroške ter na tej osnovi izdan pravilnik, ki so ga te dni dobili v Uradnem listu SFRJ po podjetjih in delovnih skupnostih. Mislimo na pravilnik o tem, kako se določa znesek sredstev za izplačevanje čistih OD za leto 1986, najbolj uporaben za računovodske delavce in SDK. Za izvajanje usmeritev republiške resolucije za razporejanje dohodka letos glede na določbe prej navedenega interventnega zakona pa je še zlasti pomembno navodilo, ki so ga dobili občinski izvršni sveti iz republiškega komiteja za delo. V njem so namreč podrobneje razčlenjena nekatera vprašanja, ki zadevajo problematiko razporejanja in delitve plač.

Pomurski sindikalisti so z dokajšnjo rezervo sprejeli presojo direktorja soboške SDK Borisa Goljevščka, po kateri naj bi celotna kovinskopredelovalna industrija, razen Bivalnih enot v Avtoradgoni, ob šestmesečju poslovala brez izgub. Ostali naj bi le še izgubarji tako imenovane sistemske narave, na primer lendavska Nafta, soboška Mesna industrija in podobni. Sindikalnim delavcem bo očitno še vroče, kajti čaka jih temeljito rešetanje razmer po podjetjih, najbolj kar zadeva poslovanje in socialno varnost zaposlenih. V tej zvezi so na udaru tiste OZD, kjer jim gre pri gospodarjenju za nohte (motnje!) in bodo morali skupaj s partijo, sindikatom, vodilnimi in samoupravnimi organi poskrbeti za ustrezne sanacijske programe.

Na omenjenem triurnem posvetu so dali pod povečevalo še nekatere napovedane spremembe v samoupravni organiziranosti združenega dela v pokrajini, do katerih bo prišlo predvidoma na jesen. Omenjen je bil sozd ABC Pomurka, Pomurski zdravstveni center, Certusov tozd Avtobusni promet, Marles in Lesnina.

B. Ž.

GORNJA RADGONA

Odprli brezcarinsko trgovino

Kompasovi trgovini (DUTY FREE SHOP) na mejnem prehodu Ljubelj se je pred kratkim pridružila podobna trgovina na mejnem prehodu v Gornji Radgoni. Odprli so jo v sredo, 30. julija, poslovala pa bo vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih.

Plačilno sredstvo je kakršna koli konvertibilna valuta, cene na blagu pa so označene v nemških markah. V dobro založeni trgovini so na izbiro originalni izdelki najbolj znanih svetovnih firm cigaret, žganih pijač, vina, parfumov, zlatnine, igrač, sladkarije, računalnikov in ur, na policah pa bo tudi ekskluzivno jugoslovansko blago. Prednost brezcarinskih trgovin je v tem, kakor že sam naslov pove, da lahko kupijo obiskovalci določeno količino blaga brez carine. Brez carine (in z devizami) bo mogoče kupiti naenkrat 200 cigaret ali 250 gramov tobaka ali 50 cigar ali 100 cigarulosov, poleg tega pa še 1 liter žgane pijače, 2 litra vina in parfum.

S tovrstno trgovino se je ponudba prav gotovo izboljšala, veseli pa je bodo predvsem gostje iz sosednje Avstrije. Ker mesto trgovine ni najbolj ustrezno, čeprav se hiša vklaplja v podobo mesta Gornja Radgona, saj je ena starejših stavb, bo potrebno v kratkem izpolniti še nekatere zahteve carinske službe. Za obisk v brezcarinski trgovini morate imeti s sabo potni list in potrdilo o deviznem računu,

Bernarda Peček

V novi brezcarinski trgovini Kompasa v Gornji Radgoni so zaposlene tri prodajalke.

POTROŠNIKOVI TRGOVINI

Letos bo veletrgovina Potrošnik praznovala 35-letnico obstoja, kar je gotovo pomemben jubilej. V tem letu pa v svoji sistematični gradnji trgovin v krajevnih središčih načrtuje otvoritev dveh prodajaln. Tako na Melincih in v Krogu, s čimer bosta obeležena občinski praznik, 17. oktober, in dan republike, 29. november.

V srednjeročnem načrtu je bila za leto 1986 sicer zapisana gradnja trgovine na Tišini, kot nam je pojasnil glavni direktor Potrošnika Jože Kovač, pa je ta prenesena v naslednje leto. Zataknilo se je namreč pri zemljišču, na osnovi izkušnje s trgovino v Rogaševcih pa je pogoj za pristop h gradnji prav ustrezna lokacija in komunalno urejeno zemljišče. To je v Krogu bilo, lokacijsko-tehnična in gradbena dokumentacija ter načrti tudi, in tako je krajevno središče pri Murski Soboti, ki v zadnjem času doživlja izjemen razmah in je zaradi naraščajočega števila prebivalcev naložba tudi gospodarsko upravičena, imelo prednost. Ker je prostorska stiska v Potrošnikovi trgovini na Tišini očitna, bodo z gradnjo začeli takoj, ko bo Potrošnik našel skupni jezik s krajevnimi predstavniki, vsekakor pa v naslednjem letu.

bb

Samovolja po ovinkih

Prometne zagate Ljutomera šele sedaj prihajajo do pravega izraza. Je že res, da so ob zapori Ormoške ceste odgovorni pripravili različice obvoza za osebna in tovorna vozila, vprašanje pa je, ali te obvoznice resnično zagotavljajo najustreznejše rešitve? Drugo vprašanje, se pojavlja, pa je prometna disciplina samih voznikov. V svoji iznajdljivosti so neprekosljivi, saj si znajo poiskati bližnjice, za katere še domačini ne vedo. A vprašanje je, če so te bližnjice resnično najustreznejše. To je na svoji koži (ali bolje — tovornjaku) občutil tudi voznik tega tovornjaka, ki si je za bližnjico izbral kar lokalno cesto Cven—Mota—Pristava in takole obtičal sredi polj v lepi Prlekiji. Tokrat se mu bližnjica ni izplačala.

Je že res, da prometna signalizacija opozarja voznike na zaporo ceste v Ljutomeru in označeni so tudi obvozi, vprašanje pa je, ali za tujca dovolj jasno in razumljivo. In tako bo, dokler Ormoška ne bo obnovljena, veljalo pravilo: znajdi se. A na čigav račun?

D. L.

Krvodajalska akcija

Prihodnji teden, v torek, sredo in četrtek, bo v Ljutomeru krvodajalska akcija. Ker bi Odbor Rdečega križa to akcijo rad speljal čim bolje, so na posvetu s predstavniki krajevnih organizacij Rdečega križa sklenili, da bodo sklicali razširjene seje s predstavniki mladine, gasilskih in lovskih društev in drugih družbenih organizacij. Veliko pozornost bodo namenili tudi propagandi in obveščanju, saj bodo vabila poslali vsem dosedanjim članom Rdečega križa, izobesili pa bodo tudi plakate. Ker zadnje čase število krvodajalcev drugod zaradi strahu pred sodobno boleznijo aids upada, bodo pripravili tudi podrobnejše informacije o tej bolezni. Krvodajalska akcija bo v prostorih Srednje družboslovne šole v Ljutomeru od 6.30 do 13.30 in tudi letos bodo poskrbeli za malico krvodajalcem. Pa še tale podatek: v lanskoletni tovrstni akciji so zabeležili doslej največje število krvodajalcev v zadnjih nekaj letih, zato tudi letos toliko skrbnejše priprave.

D. L.

90 let GD Fikšinci

V obmejni vasici Fikšinci, ki premore komaj 180 prebivalcev, je bil v nedeljo pravi krajevni praznik. Skupaj s številnimi gasilci iz sosednjih krajev, avstrijske Štajerske in Gradiščanske ter gostov proslavili visok jubilej — 90 let gasilskega društva. Gre za najstarejše gasilsko društvo ob avstrijski meji, ki je kljub nekaterim težavam opravilo pomembno poslanstvo pri požarnem varstvu. GD Fikšinci je bilo na pobudo učitelja Adelfa Kalata ustanovljeno konec decembra 1895 in je ob ustanovitvi štelo 28 članov. Nekdanji dolgoletni predsednik društva Anton Ficko je v kroniki poudaril, da je društvo ob ustanovitvi od občine dobilo enoosno ročno brizgalno, ki so jo kasneje predelali v dvoosno in jo koristno uporabljali pri gašenju požarov. Za humano in uspešno delo pri gašenju požarov so nekateri člani dobili najvišja priznanja. Po drugi svetovni vojni je prišlo do združitve gasilskih društev Fikšinci in Kramarovci, vendar le za krajši čas, kajti praksa je pokazala, da združitev ni dala zaželjenih učinkov. Posebej velja omeniti leto 1945, ko je društvo ostalo brez motorne brizgalne in opreme, ki so si jo kupili pred tremi leti ob pomoči krajanov. Društvo si je kupilo novo motorno brizgalno leta 1960, leto dni kasneje pa prevozno sredstvo za prevoz brizgalne. Tri leta kasneje so si priskrbeli nove uniforme in drugo potrebno gasilsko opremo, ob 70-letnici delovanja pa so razvili gasilski prapor. Zaradi potrebe so leta 1968 kupili močnejšo motorno brizgalno, tako da imajo zdaj tri motorne in eno ročno brizgalno. V programu pa imajo obnoviti gasilski dom in zgraditi nov stolp. Ob velikem jubileju jim je na slovesnosti čestital podpredsednik republiške gasilske zveze in predsednik občinske gasilske zveze Murska Sobota Ernest Oeri. Pripravili so tudi krajši kulturni program in zaslužnim podelili priznanja.

Feri Maučec

BUČKOVCI, VOGRIČEVCI

40 LET LD BUČKOVCI

Osrednja slovesnost ob visokem jubileju Lovskega društva iz Bučkovec je bila v njihovem lovskem zavetišču v Vogričevcih. Na skromni slovesnosti so se lovci spomnili svoje 40-letne zgodovine — kroniko je prebral tajnik društva Janko Štuhec. Najpomembnejši podatki: bučkovski lovci so začeli gospodariti z 2893 hektarji lovišč, danes jih imajo 3946. Včlanjenih je 65 lovcev, imajo pa tudi dva pripravnika. V zadnjem času so začeli načrtno vzgajati divjad za lovski turizem. Med uspehe lahko štejemo tudi tesno povezanost z okoliškimi kmeti.

Zbrane je nagovoril tudi njihov predsednik Ludvik Filipič, spregovoril pa je tudi predsednik pobratenega lovskega društva Mala Gora, Franci Korelc.

D. L.

TRNJE

50 let gasilskega društva

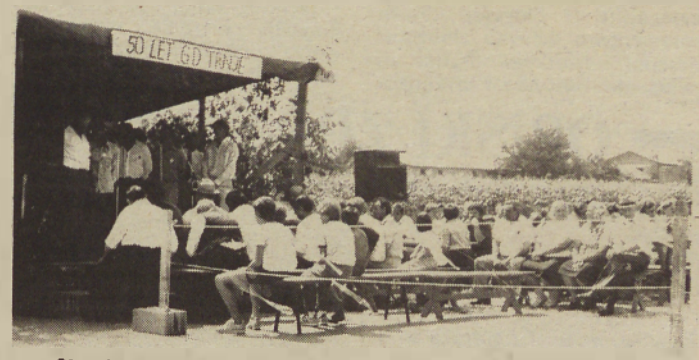

V nedeljo so v Trnju proslavili 50-letnico delovanja gasilskega društva. Slavnostni govornik je bil Štefan Berke, izvršni sekretar OK ZK Lendava. V govoru je povdaril pomen društvenih dejavnosti, pa tudi gasilskih društev za življenje kraja in opisal gospodarska gibanja v občini. Zbrane gasilce iz sosednjih vasi, gostitelje in krajane je pozdravil tudi predsednik občinske zveze, Jože Kocan. Vaški pevci in mladinci pa so s pesmijo, recitacijo in satiro ustvarili prijetno vzdušje.

Ob visokem ljubileju so se s priznanji spomnili ustanoviteljev gasilskega društva in drugih zaslužnih članov društva.

M. H.

Prevzeli gasilsko vozilo

V nedeljo je bila gasilska slovesnost v Moravskih Toplicah ki jo je pripravilo GD Moravske Toplice — Cuber ob prevzemu gasilskega vozila. Vozilo je stalo okrog 1,5 milijona dinarjev, sredstva pa so prispevali krajani in samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požari občine Murska Sobota. Novo gasilsko vozilo pomeni za kraj pomembno pridobitev za nadaljnji razvoj požarnega varstva. Kljub maloštevilnemu prebivalstvu je gasilsko društvo Moravske Toplice—Cuber v povojnem času veliko storilo pri požarnem varstvu. Zgradili so si nov gasilski dom, katerega temeljni kamen so postavili pred tridesetimi leti na rojstni dan tov. Tita. Tega dogodka se spominjajo vsakih deset let s krajšo slovesnostjo. Gasilski dom danes koristno uporabljajo družbenopolitične organizacije in društva v kraju.

F. M.

Lesnina TOZD Mizarstvo Ljutomer

prodaja na javni dražbi

naslednja osebna vozila:
— zastava 101 izklicna cena 300.000 dinarjev
— wartburg karavan izklicna cena 450.000 dinarjev

Javna dražba bo pri tovarni, 14. avgusta 1986 ob 14. uri.

INA - NAFTA LENDAVA

TOZD PETROKEMIJA

Na osnovi sklepa samoupravnih organov temeljne organizacije Petrokemija objavljamo prosta dela in naloge

TEHNOLOGOV
za potrebe petrokemijskih procesov
(formalin, metanol, umetna lepila)

Pogoji za opravljanje del in nalog:
1. — končana visokošolska izobrazba kemijske ali strojne smeri
   — 3 leta delovnih izkušenj ali
2. — končana visokošolska izobrazba kemijske ali strojne smeri
   — pripravnik

Sklenitev delovnega razmerja je za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Osebni dohodek po veljavnih samoupravnih aktih delovne organizacije.

Rok prijave je 15 dni od dneva objave.

Ponudbe s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba INA-NAFTA LENDAVA, Rudarska cesta 1, 69220 Lendava.

DOPOLNITEV

Razpis objavljen dne 31. 7. 1986 se pravilno glasi:
Delovna skupnost Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota
RAZPISUJE
dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi
vodja delovne skupnosti.
Vsa ostala določila ostanejo nespremenjena.

ABC POMURKA — GLG
TOZD PRIMARNA PREDELAVA
LESA — ŽAGE
LENDAVA
RAZPISUJE
po sklepu delavskega sveta TOZD

javno licitacijo

za odprodajo starega objekta žage v Lendavi (za rušenje)
Izklicna cena znaša 100.000 din.

Licitacija bo v ponedeljek dne 11. 07. 1986 ob 08.00 uri na žagi v Lendavi, Kolodvorska 10.

OBISK NEMŠKE DELEGACIJE

Med dvodnevnim obiskom v SR Sloveniji se je v nedeljo v Murski Soboti mudila delegacija predstavnikov Socialnodemokratske stranke Zvezne republike Nemčije iz mest Marburg in Darmstadt. Delegacijo je vodil poslanec hessenškega parlamenta in prvak SPD iz Darmstadta Karl Hermann Ritter, ki je sovlagatelj v mešano firmo Eureco v soboškem Pomurskem tisku. Delegacijo sta sprejela predsednik skupščine občine Murska Sobota Andrej Gerenčer in predsednik občinskega komiteja zveze komunistov Jože Vild.

V pogovoru so ugotovili koristnost medsebojnega sodelovanja in vlaganja v firmo Eureca ter menili, da ima tovrstno sodelovanje velike možnosti tudi v prihodnje. Gostje iz ZRN so pokazali precejšnje zanimanje tudi za druge oblike gospodarskega sodelovanja. Ogledali so si tudi beltinski folklorni festival. V ponedeljek so odpotovali v Maribor in druge slovenske kraje, kjer imajo poslovne partnerje.

M. Jerše

Soboška Mesna industrija v prvem polletju

NAJVEČJI POMURSKI ZGUBAR

Delovna organizacija Mesna industrija, ki se že vrsto let največ ukvarja z izgubami, je tudi v prvem polletju sklenila poslovanje z rdečimi številkami. Že ob četrtletju so izgube v tej delovni organizaciji dosegle doslej največjo vrednost, s 750 milijoni dinarjev negativne razlike pa je Mesna industrija tačas tudi največji pomurski zgubar.

Napovedi ob četrtletju, da do polletja izgube ne bodo povečevali, so se sicer uresničile, vendar pa jim je tudi ni uspelo zmanjšati, predvsem iz objektivnih zunanjih vzrokov. Med osnovnimi vzroki za slab finančni rezultat v Mesni industriji navajajo administrativno določanje cen ter ustvarjanje neenakih možnosti gospodarjenja, cenovna neskladja med odkupnimi cenami živine ter svežim mesom in mesnimi izdelki, neustrezno proizvodno sestavo, saj v prodaji še vedno prevladuje sveže meso ter seveda pomanjkanje lastnih obratnih sredstev in plačujejo zato visoke obresti za najeta posojila.

K takšnemu finančnemu rezultatu so svoje prispevale tudi posledice radiacije, saj so morali v maju močno zmanjšati obseg klanja. Začasni prepovedi izvoza mesa in mesnih izdelkov v države Evropske gospodarske skupnosti se je v tem času pridružila še prepoved izvoza mesnih izdelkov v Združene države Amerike, v primerjavi z enakim lanskim obdobjem pa se je v prvem polletju zakol tako zmanjšal za 5 odstotkov.

Kljub vsem težavam pa v Mesni industriji ocenjujejo, da bodo letos končali brez izgube. Vse sile so zato usmerili v agresivnejšo, trženjsko zasnovano prodajno strategijo, v organiziranje namenskega pitanja mladega goveda za izvoz, za kar bodo zagotovili krmila pod ugodnejšimi pogoji, prešli pa so tudi na računalniško vodenje poslovne politike.

L. Kovač

VABIMO VAS NA

SKUPNO SREČANJE

DELAVCEV NA ZAČASNEM DELU V TUJINI IN IZSELJENCEV, KI BO V NEDELJO, DNE 10. AVGUSTA 1986 OB 15. URI V VELIKI RESTAVRACIJI V MORAVSKIH TOPLICAH.

Občinska konferenca SZDL M. Sobota
Slovensko kulturno prosvetno društvo Lastovka - Ingolstadt
Podružnica Slovenske izseljenke matice v Murski Soboti

GORNJA RADGONA

Urejen mejni prehod

Tisti, ki prestopajo našo mejo v Gornji Radgoni, so navdušeni nad urejenostjo mejnega prehoda. Mejni prehod krasijo prekrasne gredice, ki jih je uredila Radenska, ki ima enoto za vzdrževanje parkov in nasadov. Kot nam je povedal komadir mejne milice Marjan Horvat, so dela opravili brezplačno. Prispevali pa so tudi sadike. Letos so jim podarili tudi lončnice, ki krasijo pročelja mejnega prehoda in bližnjih zgradb, kar daje mejnemu prehodu posebno domačnost. Lončnice in nasade pa vse leto vzdržujejo delavci mejne milice.

Seveda je k ureditvi in vzdrževanju mejnega prehoda pripomogel tudi Kompas, ki ima tod svoje lokale. Kot je znano, nameravajo odpreti še brezcarinsko trgovino, za kar pravkar urejajo parkirne prostore pod košatimi kostanji. Ob ureditvi le-teh pa so morali podreti tudi več kot sto let star kostanj, ki je zaradi starosti odmrl. Na njegovo mesto bodo posadili lipo, ki po zagotovilu gozdarjev uspeva v senci košatih dreves. V drevoredu, iz katerega so odstranili bolni kostanj, je še 24 kostanjev, od katerih je nekaj takih, ki bo jih treba pozdraviti.

Vsekakor pa so ta drevesa okras radgonskega mejnega prehoda.

Ludvik Kramberger

Med delavci vedno več invalidov

Zdravje je izvir človekovega duhovnega in fizičnega ustvarjalnega dela, pa čeprav to zakonitost velikokrat izničimo tako z mačehovskim odnosom do lastnega zdravja, ki ga jemljemo kot neodtujljivo pravico človeka, kot z uvrščanjem zdravstvenih dejavnosti med porabo. To zvezo pa lahko tudi obrnemo in trdimo, da marsikatero delo in sodoben način življenja uničuje človekovo zdravje in sposobnost za delo, torej ga invalidizira.

Statistični podatki o invalidizaciji — pa čeprav lahko statistiki očitamo le približnost stvarnemu — nam kažejo tudi odvisnost zdravja in dela, pa tudi to, da si vedno več delavcev želi pridobiti status delovnega invalida. Devet invalidskih komisij v Sloveniji je v letu 1984 opravilo 27 pregledov na tisoč zaposlenih delavcev in število še narašča. Tudi v Pomurju od 1980. leta, ko je bila ustanovljena invalidska komisija v Murski Soboti, število prošenj narašča, čeprav je le-to še vedno najnižje v Sloveniji. V 84. letu je invalidska komisija v Murski Soboti opravila 16,53 pregleda na tisoč aktivnih zavarovancev, v Celju na primer kar 40,11. V istem letu je ista komisija štiridesetim odstotkom delavcev, ki so vložili prošnjo za pregled, priznala status invalida prve kategorije (v Sloveniji je ta delež 42,02), dvajsetim odstotkom status invalida druge kategorije (v Sloveniji 16,02), petnajstim odstotkom statuts invalida tretje kategorije (v Sloveniji 17) in spremenjeno delovno zmožnost desetim odstotkom. Šestini ali petnajstim odstotkom invalidska komisija ni priznala invalidnosti (v Sloveniji deset odstotkov).

Pa navedimo vzroke, ki jih ugotavljajo invalidske komisije ob pregledih za pridovitev oziroma potrditev invalidnosti. Na prvem mestu so bolezni, kar v 87 odstotkih (v Sloveniji 92). Prevladujejo bolezni gibal, obtočil, duševne motnje in tudi druge bolezni. Na drugem mestu so poškodbe izven dela (v Murski Soboti približno 10 odstotkov, v Sloveniji skupno manj kot štiri odstotke), na tretjem poškodbe pri delu (v M. Soboti 2,58, v Sloveniji 3,18 odstotka) in na zadnjem mestu poklicne bolezni z manj kot enim odstotkom. Vendar pa, kot ugotavljajo raziskovalci o usposabljanju in zaposlovanju v ozdih Slovenije, so bolezni v posameznih dejavnostih vendarle posledica delovnih razmer, pa čeprav formalno družba tega ne priznava.

V Pomurju je torej veliko več poškodb izven dela, kot v ostalih delih Slovenije, verjetno zaradi mešanih gospodarstev — torej delavec, ki je zaposlen, opravlja še kmečka dela.

Poleg bolezni in telesnih poškodb, ki so osnovni vzrok invalidnosti, so tudi drugi motivi, ki posameznika spodbujajo v težnji pridobitve statusa delovnega invalida oziroma invalidske pokojnine. Med prvimi je verjetno zagotovljena socialna varnost po pridobitvi invalidske pokojnine, predvsem za nekvalificirane fizične delavce.

Delavci, ki jim je invalidska komisija priznala invalidnost druge in tretje kategorije, se morajo vrniti nazaj v združeno delo in opravljati ustrezno delo. Tako je bilo v letu 1982 v Sloveniji zaposlenih 29400 invalidov, ali 3,8 odstotka vseh zaposlenih delavcev, in od tega 93 odstotkov delavnih invalidov. In kakšen je ta njihov povratek?

Organizacije združenega dela so po zakonu dolžne zaposliti svojega delavca — invalida na ustreznem delovnem mestu. Vendar pa, kot ugotavljajo raziskovalci, invalidi opravljajo dela, ki so posebej odprta za določene invalide in se po njihovi upokojitvi ukinejo, in tista dela, ki jih lahko opravljajo tudi drugi delavci, vendar dela isto delo več delavcev, kot bi bilo potrebno (ekonomski presežki).

Po podatkih iz leta 82 tudi osebni dohodki teh delavcev z nadomestili vred ne dosegajo povprečnega osebnega dohodka v tozdu. Prav tako so v nekaterih delovnih organizacijah, ki poslujejo z izgubo, označeni kot »neproduktivni«, »nepotrebni«, za katere morajo delavcu odtrgovati od zaslužka. Tak odnos do teh delavcev pa v bistvu izvira iz neustreznega in pomanjkljivega usposabljanja invalidov za nova dela. Tako prihajamo do paradoksa: po deležu zaposlenih invalidov se uvrščamo med razvite dežele, po deležu napotenih na usposabljanje in usposobljenih invalidov pa smo na repu, saj se po podatkih Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja število delovnih invalidov, napotenih na usposabljanje, zmanjšuje.

Majda Horvat

MOTVARJEVCI

ŠOLA ŠE SAMEVA

Zanimalo nas je, ali v Motvarjevcih že kaj delajo v stari šoli, kjer bodo uredili dvorano z odrom in še nekaj drugih prostorov za družbenopolitične dejavnosti krajanov, hkrati pa nameravajo zgraditi tudi prizidek za gasilsko društvo. Žal še vsa dela mirujejo in tako neizkoriščeni denar zgublja na svoji vrednosti. Domačini so nam dejali, da čakajo načrte z občine, sicer bi dela že lahko stekla. Pripravljeni so kar največ pomagati. Dogovorili so se že tudi, da bodo zbrali les, ki bo potreben za gradbena dela, presežek pa bodo prodali in sredstva prav tako namenili za preureditev nekdanje šolske stavbe.

Nove prostore si najbolj želi folklorna skupina, ki ohranja madžarske in prekmurske ljudske plese in je ena najbolj dejavnih v Pomurju. Dvorana pa bo omogočala tudi gostovanja gledaliških skupin iz Vojvodine in z Madžarske ter seveda tudi vsem drugim.

J. G.

OBISKI ZDRAVNIKA NA DOMU

V prejšnji številki smo vas seznanili z organiziranostjo zdravstvene službe med dopusti, danes pa zapišimo nekaj še o hišnih obiskih.

Kaj so hišni obiski?
Kdo jih opravlja?
Kakšne so zdravnikove možnosti ob obisku bolnika na domu?
Kdaj klicati zdravnika na dom?

Hišni obiski ali zdravnikovi obiski bolnika na domu so posebna oblika zdravstvene dejavnosti, ki jo občani uporabijo tedaj, ko ni drugega, boljšega izhoda.

Na našem področju opravlja hišne obiske dežurni zdravnik. Poleg tega pa bolnike, ki potrebujejo posebno nego, obiskujejo na domu tudi medicinske sestre patronažne službe.

Možnosti, da bi zdravnik bolnika na domu lahko temeljito pregledal, so zelo majhne. Poleg tega zdravnik ob pregledu bolnika na domu nima možnosti, da bi lahko klinični pregled dopolnil z rentgenskim in laboratorijskim pregledom, kar je dostikrat nujno.

Prav zaradi tega ta oblika zdravstvenega varstva danes močno izgublja na pomenu. Na našem področju pa imamo žal, kljub temu, da imamo dobre prometne zveze in da ima vsak kraj kar precejšnje število zasebnih motornih vozil, še vedno zelo veliko obiskov na domu. Vsaj dobra polovica teh hišnih obiskov pa je povsem nepotrebna, saj zdravstveno stanje bolnika nikakor ni takšno, da bi terjalo zdravnikov obisk na domu in bi lahko brez škode ali kakršnekoli nevarnosti prišel v zdravstveno ustanovo sam.

Kdaj torej klicati zdravnika na dom?

Predvsem moramo tukaj upoštevati in se ravnati po določilih Zakona o zdravstvenem varstvu, ki pravi, da ima zavarovanec pravico klicati na dom le tedaj, če nikakor ni mogoče priti v zdravstveno ustanovo. Menimo da je to nujno zlasti če gre za stare, onemogle ljudi ali za kronične ležeče bolnike, tudi če gre za hude bolečine v prsih ali trebuhu z mrzlico ali temperaturo, je obisk na domu bolj ali manj opravičen. Nikakor pa ni upravičeno klicati zdravnika na dom ob neznatnem dvigu temperature ob sicer relativno dobrem počutju!

Še kratek napotek, kako ravnati in kaj pripraviti, če je potrebno zdravnika klicati na dom.

Obiski se naročajo bodisi po telefonu ali pa jih svojci obolelega naročajo osebno. Ob naročilu je treba poleg bolnikovega imena in priimka povedati predvsem natančne naslov, ker drugače izgubljamo veliko časa z iskanjem. Zdravstvene knjižice ob naročanju H. O. ni treba imeti s seboj. Ta naj pripravljena počaka na zdravnika doma. Pripraviti je treba tudi potreben denar, da ne bo potem nepotrebnega iskanja.

Pred prihodom zdravnika je treba bolnika umiti, obleči v sveže perilo ter ga namestiti v najbolj dostopen, primerno osvetljen prostor, da bo zdravnik lahko v redu opravil svoje delo. Po opravljenem delu je treba zdravniku omogočiti, da si umije roke.

dr. Anton Lopert

Komisija za delovna razmerja na OSNOVNI ŠOLI BUČKOVCI **razpisuje** prosta dela in naloge **učitelja razrednega pouka za določen čas** od 1. septembra 1986 do 31. avgusta 1987.

Prijave z dokazili o strokovnosti sprejema komisija za delovna razmerja na OŠ Franc Belšak Bučkovci 15 dni po objavi razpisa.

Organi upravljanja v Tovarni oblačil in perila Mura
Murska sobota

OBJAVLJAJO

naslednja dela in naloge:

TOZD ŽENSKI PLAŠČI:
referent izvoza
Pogoji:
diplomirani ekonomist ali ekonomist zunanjetrgovinske usmeritve, 2 leti delovnih izkušenj v komerciali, aktivno znanje nemščine in angleščine, opravljen izpit za zunanjetrgovinsko poslovanje.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:
1. Energetik — elektronik — v Službi poslovnih raziskav
Pogoji:
diplomirani inženir elektrotehnike — 2 leti delovnih izkušenj aktivno znanje enega svetovnega jezika.
2. Referent izvoza — v Izvozno uvozni službi
Pogoji:
diplomirani ekonomist ali ekonomist zunanjetrgovinske usmeritve, 2 leti delovnih izkušenj v komerciali, aktivno znanje nemščine in angleščine, opravljen izpit za zunanjetrgovinsko poslovanje.
3. 6 voznikov
Pogoji:
poklicna šola za voznike, vozniški izpit B in C kategorije, eno leto delovnih izkušenj.
Delo je za nedoločen čas. Za vse objavljene delovne naloge se lahko prijavijo tudi kandidati brez delovnih izkušenj — pripravniki.
Pisne prijave z ustreznimi dokazili sprejema kadrovsko-socialna služba DO Mura 8 dni po objavi. Kandidatom bomo odgovorili v 30 dneh po objavi.«

ABC POMURKA

Delovna organizacija

ZUNANJA TRGOVINA s. p. o.
Murska Sobota

Delavski svet ABC POMURKE — Zunanja trgovina, Murska Sobota na podlagi 76. člena Statuta delovne organizacije

razpisuje
dela in naloge

Vodja DE Izvoz-uvoz Madžarska

za dobo štirih let.
Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
— visoka ali višja šola (pod pogoji iz Pravilnika o minimalni strokovni izobrazbi in drugih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati delavci za strokovno opravljanje poslov zunanjetrgovinskega prometa UL SFRJ štev. 30/86),
— 2 ali 4 leta delovnih izkušenj v zunanji trgovini,
— ZT registracija,
— soglasje za delo v zunanji trgovini,
— aktivno znanje enega tujega jezika,
— organizacijsko-vodstvene sposobnosti,
— moralno-politične kvalitete.
Prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v roku 15 dni od objave na naslov:
ABC POMURKA — ZUNANJA TRGOVINA
69000 MURSKA SOBOTA, Lendavska ul. 9
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni od objave.

ZGEP POMURSKI TISK
MURSKA SOBOTA, Lendavska 1
TOZD KARTONAŽA

ponovno RAZPISUJE

po sklepu delavskega sveta še proste kadrovske štipendije v šolskem letu 1986/87 za VIP GRAFIČAR naslednjih smeri:
1. tiskar za tisk s ploskve
— 1 štipendija, moški
2. kartonažer
— 1 štipendija, moški
Vse informacije v zvezi z razpisom štipendij in prijavami daje splošno-kadrovska služba ZGEP POMURSKI TISK, M. Sobota, Lendavska 1, v 8-dnevnem razpisnem roku osebno ali po telefonu 22-210, interna 204.

SLOVENIJALES LI Platana murska sobota TOZD lesna predelava murska sobota

Delavski svet Slovenijalesa, LI Platana
tozd Lesna predelava, b. o., M. Sobota

RAZPISUJE
dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA

Kandidati morajo poleg z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še naslednje:
— da imajo višjo ali visoko izobrazbo lesne ali ekonomske smeri,
— da imajo najmanj 5 oz. 3 leta delovnih izkušenj,
— da imajo organizacijske in vodstvene sposobnosti.
Dela in naloge se razpisujejo za dobo 4 let.
Kandidati naj svoje vloge in dokazila o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov:
Slovenijales, LI Platana, tozd Lesna predelava Murska Sobota, Lendavska 29, »za razpis«, najpozneje v 15 dneh po objavi razpisa.
Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 8 dneh po opravljeni izbiri.

Koncert za samoto Branka Šömna

Zadnji roman Branka Šömna s pomenljivim naslovom Koncert za samoto (Založba Borec, 1986) razkriva istočasno dve tematski (vsebinski) plati: na eni strani (sintetični) smo priča ljubezenski zvezi triinšestdesetletnega upokojenca Danijela Malčiča z znanko Dušanko Weit, ki ji seveda trmoglavo nasprotuje sin Danilo z ženo Marjeto (z vnukom Dannyjem vzpostavi Danijel Malčič pristen, a nespontan odnos), na drugi strani (analitični) pa se skozi njun pristni, neobremenjeni odnos razkriva njuna preteklost po drobcih in ju zaznamuje bolj z očitkom krivde kot zmagoslavja. Če je sin Danilo tipičen predstavnik višjega srednjega sloja, ki življenje gleda skozi številke, prav tako tudi žena Marjeta (Šömen si je izbral klasičen vzorec sodobne družine), je Danijel Malčič, vdovec, ki se prebija leta s svojim rokopisom S tiskarsko barvo skozi Revolucijo, njun pravi antipod: prav zato je njegovo končno, za nekoga morda paradoksalno (dekadentno) dejanje pravzaprav docela pričakovano. Stiska Danijela Malčiča je stiska samotarja, ki pa mu pozne samote ni dano živeti; šele zveza z Duško Weit, ki jo sreča ob shodu borcev na potovanju v Beograd, mu popestri (ga osvobodi) nekaj nepozabnih trenutkov, ki jim je prav zaradi svoje stiske docela predan.

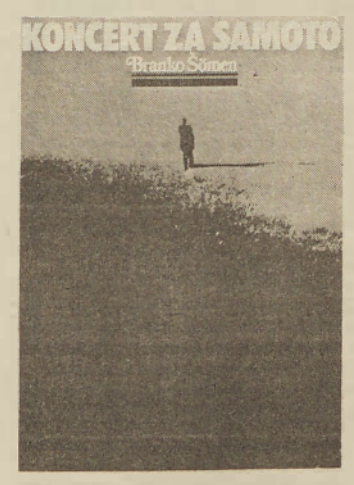

Roman ima štiri dele: v prvem, Zlati delišes, sreča svojo znanko Duško, z njo tudi skujeta načrt »operacija delišes« in povečerjata (s kančkom humorja) v bližnji krčmi, zaključuje pravzaprav najbolj dinamično dejanje romana (razen zadnjega dela). V drugem delu, Božje rože, smo priča zdolgočasenemu, naveličanemu življenju pri Malčičevih, ki se je že zdavnaj vtirilo kot prilika o meščanu z zlato žlico, v tretjem delu, Obdobje prilagajanja, ki je hkrati tudi najbolj presunljivo, pa spoznamo druščino v domu za ostarele. Če se je v prejšnjih dveh delih dogajalni tok romana le pozneje dinamiziral, se le-tu docela upočasni: ostareli Drago, enoroki Mario, učitelj Nemeš, vdovec iz Ljutomera, gospod fotograf Agnič ter negovalka Zdenka so pravzaprav pravi mozaik naključij, usod in stranpoti. Iz njihovega pogovora sicer veje ironično-satirična plat, vendar so vsi po vrsti resignirani fatalisti, ki jim življenje prinaša le reminiscence preteklosti, zaradi katere so se znašli skupaj. Prav zaradi tega je njihov odnos grob, v mnogih primerih kar vulgaren in prostaški, kajti življenje, ki ga živijo, je daleč od njihovih idealov. Prav takšen je v svojem bistvu tudi Danijel Malčič, ki si na svoje »stare dni« bolj iz kljubovalnosti kot iz naveličanosti privošči skorajda pobalinsko (četrti del, Obljubljena dežela) potovanje na morje s svojo Duško; čeprav se zaveda, da obljubljene dežele ni, da je tudi Duškin beg v obljubljeni Izrael pravzaprav beg pred sabo, kot je beg njena ponovno izžgana številka Oswiecena v nadlahtnici, njuna obljubljena dežela je pravzaprav metafora, ki se, žal prehitro in prevulgarno konča. Njun sin ju stakne skupaj in le krik, kakršnega lahko zasledimo na Munchovi sliki Krik, izzove končno retorično vprašanje: komu in zakaj je namenjen, kdo ga je slišal.

Danijel Malčič je svojo mladost (vojno) preživel kot krtica, v bunkerju v Ljubljani je med vojno tiskal letake, nikoli pa ni zašel v hosto, svojo mladost je predal enciklopediji mrtvih slikarjev, ki jo je listal v bunkerju, medtem ko mu je aktivistka Lidija očitala, da je mehkužen, to njegovo krtičnost je pravzaprav narekoval nastajajoči rokopis spominov, ki pa mu je bolj v napoto kot v zadoščenje. V romanu smo priča nenehnim spominskim refleksijam, od barvanja obcestnih tabel v Bratoncih do poroke z madžarsko grofico, pa spominov iz zaporov v Kolosvaru in Kistranczi in drugod, zasledimo tudi skico povojne kmetijske reforme v Dobrovniku, pa srečanje s križarjem Hotimirjem, ki ga stane zapor v Mariboru in Kočevski Reki, pred bralcem se vrtijo drobci, ki počasi nizajo podobo Danijela Malčiča, nezadovoljneža, vendar ne »upornika brez razloga«. To, kar ga združuje z Duško Weit, je njuna preteklost.

V »operacijo zlati delišes« ga ne pahne želja po pustolovščini, temveč beg od vsakdana, ki mu ponuja le stereotipnost malomeščanskega življenja (v reizmu letega je Šömen pravi filigranski pisec). Zato tudi ni veliko dinamike. Celo smrt tovariša Aleša sprejme sprijaznjeno. Kot da se dramatičnost pripovedi stopnjuje izven teksta, v samem bralcu. Tudi ideali revolucije so zdavnaj splahneli. Čeprav se roman pretežni del dogaja v Ljubljani, se Šömen prav v spominskih refleksijah često vrača v Prekmurje. Tu je Malčiča tudi zatekla vojna. Roman vsekakor ne nosi folklorističnega pečata, kaj šele pečat moraliziranja ali ideološke didaktičnosti, Šömen sprejme Danijela Malčiča kot objektiviteto romana, zato le-ta ni niti junak niti antijunak v pravem smislu besede.

Tako Šömnov roman Koncert za samoto prinaša preplet preteklosti in sedanjosti brez zadržanih (ostrih) miselnih prehodov in ponuja bralcu dvojno zrcalno (ne)koherentno sliko: na eni strani preteklost kot travma sedanjosti, na drugi pa zaživita starost, ki se mu ponuja vselej v obliki njegovega nikoli dokončanega rokopisa S tiskarsko barvo skozi Revolucijo.

Milan Vincetič

Spomenik Antonu Kremplu

V nedeljo so na bučkovskem pokopališču odkrili spominsko ploščo domačinu Antonu Kremplu, ki je s svojim delom zapustil trajno sled v slovenski literarni in narodnozavestni zgodovini. Na spominski plošči je zapisano: »Tukaj počiva zgodovinar, pripovednik in pesnik Anton Krempl, v letih 1836 od 1844 župnik malonedeljski. Rojen 29. 1. 1790 v Noričkem Vrhu, umrl 21. 12. 1844. Mnogo let že spiš, v hvaležnih srcih še živiš. Ob širši družbeni pomoči postavilo KPD.«

O njegovem liku, delu in pomenu je spregovoril dr. Bernard Rajh z mariborske univerzitetne knjižnice, spomenik pa je odkrila Majda Potrata, predsednica mariborskega in podpredsednica slovenskega društva slavistov.

D. L.

Trije folklorni dnevi v Beltincih

Konec minulega tedna je na novem prostoru pred beltinskim gradom potekala osrednja poletna kulturna manifestacija v Pomurju — 16. Folklorni festival, ki je z nazivom Praznični dnevi slovenske kulturne postal tudi republiško potrjen, kot vsa leta pa je bil tudi letos njegov moto, da pesem in ples družita narode. Slednje je izpričal nastop vseh folklornih skupin, predvsem pa zamejske iz Sakalovec v ljudski republiki Madžarski in dveh gostujočih ansamblov — Promni s Poljske in Kopaničiar s Češkoslovaške. Kot običajno so navdušili živopisanost in izvirnost folklornih oblačil ter plesnih elementov, predvsem pa brezhibnost nekaterih nastopajočih. Pri tem so izstopali Poljaki, z dinamiko ogreli Slovaki, se potrdili domačini, požela poseben aplavz šaleška folklorna skupina Koleda iz Titovega Velenja in bila opazna primorska posebnost v odetju in prikazanem.

● **Med slovenskimi folklornimi skupinami je bila po strokovni oceni najboljša šaleška folklorna skupina Koleda iz Titovega Velenja.**

Najbolj odziven je bil med obiskovalci prireditve v Beltinci nedeljski nastop, saj se je na prizorišču v beltinskem parku zbralo več kot tisoč obiskovalcev. Ti so vztrajali v soparnem poletnem popoldnevu, saj je prav letošnji beltinski foklorni festival potrdil muhavosti vremena. Prvi večer je prav ob 20.00 začelo liti kot iz škafa in tako je namesto na prostem ljudska pripovedna pesem izvenela v svojo reflektorjev pod streho beltinske osnovne šole.

● **Na povorki, ki se je v nedeljo popoldne vila od beltinske osnovne šole do prizorišča prireditve na novem prostoru v beltinskem parku, je s svojo živopisanostjo oblačil izstopal ansambel Promni s Poljske. Z nastopom pa so varšavski folkloristi izpričali vrhunsko kakovost.**

Blisk, grom in dež pa so zdesetkali ljubitelje ljudskih pripovednih pesmi in tako jih je bila le peščica, ki so zaploskali številnim nastopajočim. Res je škoda, da kulturnega doživetja ni bilo deležnih več obiskovalcev, saj je bil nastop izjemen in preprosta ter poustvarjena pesem tria Omerzel-Terlep-Jenko edinstvena. K sreči smo jo posneli in jo bomo predvajali v kulturnih oddajah soboškega radia.

Oko kamere pa bi moralo zabeležiti nastop drugega večera na beltinskem odru, ko sta prišla do izraza tako naravna kulisa kot kakovost v prikazanem. Sobotni večer poljskih in slovaških plesov in pesmi je bil doživetje, večera slovenske folklore pa sta sočasno potekala tudi v Radencih in Moravskih Toplicah.

Ves čas festivala pa je zanimanje obiskovalcev pritegovala tudi etnografska razstava Žetev in mlačev v Beltincih. Postavljena je bila v obnovljeni »cimprani« Sipoševi domačiji. Tako kot je folklornost nedeljski prireditvi dodajala tudi prodaja izdelkov domače obrti, kot so »doužnjeki« in drugi izdelki iz slame, lectarska srca in medenjaki ali »figice« ter konjički in poslikane babe, ter predmeti iz gline. Žal je bilo naštetega v primerjavi s kičem, ki se je bohotil pred prireditvenim prostorom, premalo, da bi se v nevednosti lahko enakovredneje ponujalo predvsem otroškim očem in tako prepričalo tiste, ki so posegali v žep. Ločnica je bila jasna — tradicionalno sejmarjenje je bilo vključeno v prireditveni prostor, druge stojnice pa so bile pred njim, ker pa je pot po cesti, po kateri je na prireditveni prostor pripiesala tudi večina nastopajočih v povorki, neizogibna, je bila kramarija za zahtevnejše okuse odveč.

Nič kaj odveč pa niso bile izbrane besede predsednika krajevne skupnosti Beltinci **Matije Sobočana**, ki je v uvodnem nagovoru med drugim dejal domačim folkloristom: »Postali ste pravi ambasadorji miru, ime Beltinec pa ste ponesli po vsem svetu in zato, in zaradi svoje izvirnosti in kakovostnih predstavitev, ste cenjeni povsod, doma ali na tujem, zmeraj toplo sprejeti od številnih obiskovalcev, kakor je to tudi danes.

● **Med domačimi — beltinskimi folkloristi se je zavrtel tudi Milan Zrinski, ki je povezoval program in ima velike zasluge pri organizaciji folklornega festivala v Beltincih.**

Veliko ste dosegli, in to delavec ob lopati, kmet ob plugu in kosi, dijak ali študent ob knjigi, mati ob družini. Je podatek, koliko je potrebnega samoodpovedovanja, truda in trdne volje, da se doseže željeni uspeh. Vi ga boste dosegali tudi v prihodnje, in to predvsem zato, ker vam za vloženo delo mnogo več pomeni zadovoljstvo delati in ustvarjati, kot pa kakršnokoli denarno plačilo. Zaradi tega ste in ostanete svetal zgled vsem nam, predvsem pa onim, ki tarnajo, da se brez denarja ne da nič narediti.

Da, tudi denarna sredstva so potrebna, če želiš takšno ali podobno prireditev dobro speljati, zato izkoriščam priložnost, da se ob tej priložnosti vsem krajanom, posebej pa združenemu delu, kulturnim delavcem in kulturnim ustanovam občine in republike zahvalim za kakršnokoli pomoč, ki ste jo prispevali za vse dosedanje, posebej pa za 16. folklorni festival, ki je združen s Praznićnimi dnevi slovenske folklore.«

Posebej se je zahvalil predsednici Kulturnoumetniškega društva Beltinci — **Milici Šadl**, ki je v beltinski kulturi nepogrešljiva že dolga leta. Kot izhodiščno letnico je govornik navedel leto 1938 in tako se približuje 50-letnica beltinske folklorne tradicije.

O njeni vpetosti v slovenski prostor je govoril predsednik združenja folklornih skupin Slovenije **Andrej Košič**, ki je, tako kot Matija Sobočan, poudaril, da se zadeve premikajo zaradi zanesenosti (op: s srcem in voljo), strokovnosti in predvsem angažiranosti posameznikov?

Poleg že omenjene Milice Šadl sta v Beltincih stebra organizacije in folklore v celoti **Milan Zrinski** (tudi plesalec in povezovalec programa festivala) in strokovni vodja beltinske folklorne skupine **Boris Žalig**.

Kot osnovno nalogo oziroma smernico in nadaljnjo pot pa so udeleženci skupščine združenja folkloristov Slovenije iskali v smeri upoštevanja glasbene in tradicije šeg in navad ter manj čaščenja plesov. Skupščina je bila v nedeljo dopoldne v Beltincih, popoldne, po izteku osrednje folklorne manifestacije v Beltincih, pa smo za mnenje o prireditvi in ravni slovenske in zamejske folklore povprašali še strokovno svetovalko za folklorno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij **Meto Benčina**. Delila je v uvodu označeno oceno in jo podkrepila z analizo posameznih nastopov, o prireditvi v celoti pa se je pohvalno izrekla. Tako so bila potrjena pričakovanja, ki jih je na otvoritvi 16. Folklornega festivala in Prazničnih dnevov slovenske folklore na prvem večeru — večeru slovenskih ljudskih pripovednih pesmi — izrazil predsednik strokovnega odbora za folklorno dejavnost pri republiški Zvezi kulturnih organizacij **Mirko Ramovš**. In ker je 16. beltinski festival za nami, so v njegovem uspehu in izteku že obeti in zasnove za naslednjega — 17. v letu 1987.

● **Tudi letos so iz Porabja v ljudski republiki Madžarski prišli nepogrešljivi Sakalovčani.**

Brigita Bavčar
Foto: Albert /Abraham

kulturni koledar

NEDELJA, 10. AVGUSTA

VIDEM OB ŠČAVNICI — Turistično društvo Videm ob Ščavnici prireja ob 14.00 na Stari Gori pri Vidmu ob Ščavnici KMEČKO PRAZNOVANJE POD LIPAMI. Ker se v program poleg rajanja vključuje tudi kmečka povorka s konjsko vprego iz Vidma na Staro Goro, nastop ljudskih pevcev in godcev ter prikaz kmečkih opravil, ga napovedujemo na Vestnikovih Kulturnih obzorjih, kjer bo do jeseni (z izjemo razstav) očitno po beltinskem folklornem festivalu spet praznina, ki jo zapolnjujemo s sporedom pomurskih kinematografov in stalno knjižno ponudbo.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Simon Avšič — POMOČ IZ DOMAČE LEKARNE (Mohorjeva družba, Celje), TRISTO LJUBEZENSKIH (Slovenska ljudska lirika, Cankarjeva založba) in Branko Šomen: KONCERT ZA SAMOTO (založba Borec).

kino

PARK MURSKA SOBOTA

7. in 8. avgusta ob 18. uri ameriški film: TERMINATOR in ob 20. uri ameriški erotični film: MATA HARI; ogled filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen;

10. avgusta ob 16. in 18. uri ameriški film TERMINATOR in ob 20. uri MATA HARI;

11. avgusta ob 18. in 20. uri ameriška komedija BITI ALI NE BITI;

12. avgusta ob 18. uri ameriška komedija BITI ALI NE BITI in ob 20. uri špansko-italijanski avanturistični film TUAREG;

13. avgusta ob 18. in 20. uri špansko-italijanski avanturistični film TUAREG.

LJUTOMER

9. in 10. avgusta ob 18. in 20. uri ameriški pustolovski film RAMBO;

13. in 14. avgusta ob 20. uri ameriški film DO ZADNJEGA DIHA.

GORNJA RADGONA

8. avgusta ob 18.30 ameriški pustolovski film NEONSKA DŽUNGLA in ob 20.30 ameriška grozljivka OBSEDENOST;

9. avgusta ob 20. uri ameriški pustolovski film NEONSKA DŽUNGLA;

10. avgusta ob 18. uri francoska ljubezenska komedija HOJA V SENCI in ob 20. uri ameriška grozljivka OBSEDENOST.

Glas mladih pevcev

Tudi letos bo v Bogojini že tradicionalna prireditev Glas mladih pevcev, na kateri že vrsto let preskušajo obetajoče mlade pevce in med njimi izbirajo najboljšega interpreta v Pomurju. Prireditev bo potekala 17. avgusta v kulturnem domu. Zaradi tega jo tudi uvrščamo med prireditev na Kulturnih obzorjih Vestnika, in to dovolj zgodaj, da se bo desetim, dodlej prijavljenim, priključil še kak mlad obetajoč pevec.

bb

ZLOŽBENA PROCESIJA OD LIPE DO HAAGA

Prevrat brez upa sprave!?

Po 7 letih naj bi zložba zemljišč v Lipi dobila formalnopravno piko na i, kljub ogorčenim zopervanjem 13 tamkajšnjih kmečkih gospodarstev, ki so že leta 1979 napovedala, da jim ni kaj prida do nedvomno revolucionarnega procesa. Delegati soboške občinske skupščine so na zadnjem zasedanju ravnodušno prikimali, češ, konec je zložbenim zdraham, pri tem pa preslišali osamljena ugovora, da verjetno le ni računati z epilogom, kajti skupina Lipljanov naj bi se pritožila na mednarodno sodišče v nizozemski Haag. Prav tako so prezrli dejstvo, da je sleherni zemljiški posег za kmeta »prevratno« dejanje, ki že samo po sebi sproža nasprotja in nesporazume. Tem prej, ker imamo opraviti z globoko zakoreninjeno in tradicionalno vezanostjo pomurskega kmeta na zemljo, ki kajpak ne gre vštric s spremembami v tehnologiji sodobnega kmetovanja.

»Poceni proizvodnja je lahko le na večjih parcelah, zato se zavzemamo za komasacije, za združevanje zemlje, za nove površine in za zmanjšanje števila obdelovalcev, ne na silo, pač pa postopno na podlagi prostovoljnih odločitev ljudi. Kolikor kmetov pa bo ostalo, naj gospodarijo na ekonomski podlagi, na večjih kompleksih lastne in združene zemlje. Ta proces ne bo niti kratek niti lahek; zavedamo se celo, da v usmerjanju tega procesa ni mogoče računati na ploskanje. Vendar je ta pot nujna in edina mogoča.« (Ivo Marenk, Kmečki glas, štev. 8, 24. februarja 1982)

SPORNIH 50 ODSTOTKOV

Vse skupaj se je torej začelo 1979. na 462 hektarjih, kolikor obsegajo zemljišča, ki so jih doslej že združili. Brez vsakršnih zadržkov naj pribijemo, da gre za proces, ki je v sodobnem kmetijstvu nujen, saj poenostavlja, pocenjuje in izboljšuje obdelavo zemlje. Izvorni pomen besede komasacija je združevanje, zaokroževanje raztresenih zemljišč za lažjo obdelavo — več kot jasno je, da je zložba predvsem v prid kmetom. Toda kot rečeno, se je v Lipi zataknilo. Ostali so nezadovoljneži, ki, kot kaže, ne nameravajo popustiti. Ko smo se pogovarjali z njimi, je večina zagotavljala, da je vse skupaj nezakonito, saj je zložba poseg, ki vključuje prostovoljne odločitve kmetov ali natančneje: z njo se morajo strinjati kmetje, ki so lastniki vsaj polovice za komasacijo predvidenih zemljišč, kar morajo potrditi z lastnoročnim podpisom. V lipljanskem primeru so nasprotniki komasacije prepričani, da temu določilu ni zadoščeno. »Predvidevam, da udeležence iz Lipe, ki se z zložbo ne strinjajo, najbolj moti uvedba komasacijskega postopka. Najbrž mešajo pojma uvedba in začasna posest. Povsod je namreč potrebna privolitev večine udeležencev, kar se presoja po vloženi površini zemljišča. V začetku zložbe je bila izdana odločba o njeni uvedbi in zoper njo je bil v nekaj primerih sprožen upravni spor, vendar je vrhovno sodišče to zavrnilo. Skratka, glede same uvedbe je bila stvar takoj na začetku dokončno rešena. Vrhovno sodišče je potem v upravnem postopku odločalo glede začasne posesti in zadevo rešilo v prid tožnikom (gre za že omenjenih 13 kmečkih gospodarstev — op.). Te podpise je med postopkom pred izdajo razdelitvene odločbe zbiral izvajalec, to je bil geodetski zavod, in vse kaže, da jih je zbral do predvidenega limita, nato pa nehal. Čeprav ne dvomim, da je bilo veliko več udeležencev za začasno posest, pa je bilo dejansko zbranih le nekaj čez 52 odstotkov teh podpisov. V upravnem sporu se je glede na tovrstne ugovore pritožnikov podvomilo v to, ali so vsi podpisi pristni. Očitki so bili namreč, naj bi nekateri družinski člani podpisali za druge, česar ne bi smeli, ampak bi moral vsak nastopati samostojno ali s pooblastilom. Vrhovno sodišče je to upoštevalo in odločbo glede začasne posesti odpravilo in naložilo, da se preveri ali so podpisi avtentični, oziroma pridobi potrebna pooblastila. Mi bi ta postopek tudi izvedli, vendar je v začetku tega leta prišlo do spremembe zakona o kmetijskih zemljiščih, po kateri je začasna posest predpisana po izdaji razdelitvene odločbe v komasacijskem postopku. Ta zakon velja za vse še odprte komasacijske postopke in se njegova veljavnost razteza na postopek v Lipi, ki takrat še ni bil končan. Samo v tej smeri so torej pritožniki na vrhovnem sodišču uspeli in ta drugostopenjski organ je našo odločbo odpravil; torej samo glede začasne posesti. O pravilnosti delitve ni bilo pomislekov. Prva razdelitvena odločba je bila izdana leta 1980, v dopolnilnem postopku pa smo napravili precej sprememb in izdali nadomestno odločbo leta 1983,« nam je obširneje pojasnjevala tedanja predsednica občinske komasacijske komisije, sicer sodnica soboškega temeljnega sodišča, Hedvika Vratarič.

Štefan Ferček: »Ta stvar ni bila zakonita. Z milico se to ne dela. Imam zakon o kmetijskih zemljiščih, ki sem ga temeljito preštudiral; tri dni sem bil zato v soboški knjižnici. In kaj v njem piše? Komasacija je prostovoljna in sporazumna, zato bi morali dve ali tri leta počakati in ljudi na to pripraviti.«

LIPLJANI V ZVEZNI SKUPŠČINI

Da se je zložbeni klobčič v Lipi tako zapletel, niti ni presenetljivo, saj gre za enega prvih takih zemljiških posegov v Sloveniji, ob katerem so se vsi pomalem učili: Lipljani, občinski možje, strokovnjaki. Temu pritrjuje tudi predsednik vaškega komasacijskega odbora Štefan Zadravec, rekoč: »Delo samo ni bilo lahko. Tudi politični delavci soboške občine niso bili ne vem kako seznanjeni z vsem tem in od njih smo dobivali le malo pomoči. Izjema je Edvard Perhavec, ki se je zelo trudil, in tudi tistim, ki niso hoteli sodelovati pri komasaciji in še zdaj niso zadovoljni, dajal napotke oziroma jih pripravljal, naj se ne branijo, saj je to koristno za vse. Bile so pritožbe na razgrnitev, ki smo jih skušali reševati. Seveda bi imel rad vsakdo po komasaciji dobro zemljo, slabe nihče. Ne vem, če ne bi bilo najbolje razdeliti zemljo tako, kot so jo prvotno že geodeti. Nekaj popravkov smo skušali narediti tudi sami, nekatere smo zadovoljili, vseh nismo mogli.

Bara Düh: »Za komasacijo so mi vzeli tri »pluge« in pol zemljišča. Na novem, ki so mi ga dodelili in je slabše, nikoli ne bom toliko pridelala kot na prejšnjem. Pridelovala sem krompir in sejala žito, da sem si s slamo pokrivala hišo. Zdaj že šest let nič ne delam, ne sejem žita in na slamnati strehi so zadnje »rampe« vse uničene.«

»In kakšne poti so ubirali nezadovoljneži?

Najbolj razjarjeni so Ferčakovi, kjer nam je glava družine Štefan postregel z zajetnim svežnjem odločb, razsodb, pritožb, časopisnih člankov, ki vsi po vrsti zadevajo zložbeno jaro kačo od Lipe do Haaga. »V Murski Soboti smo bili najmanj 20-krat,« je kar vrelo iz obeh, Štefana in Ane. »Ker ni zaleglo, smo se pritožili na vrhovno sodišče Slovenije. (Gre za pritožbo, o kateri je govorila Vrataričeva — op.) Pred tem smo bili v Ljubljani na republiški skupščini in komiteju za kmetijstvo, kjer so nam dali na voljo vso dokumentacijo, ki zadeva komsacijske postopke.«

Očitno je, da ni mogoče omeniti vseh pritožb in posredovanj, ki jih je uporabljala (in jih še) skupina Lipljanov na najrazličnejših ravneh, da bi slednjič pristala na mednarodnem sodišču v Haagu. Iz številnih, sila čustvenih pričevanj, smo izluščili, da so večkrat na lastno pest in stroške obiskali tudi posamezne vladne ustanove v Beogradu. Povsod naj bi jim zagotovili, da je njihova zemlja po ustavi nedotakljiva in da jim je, dokler ne bodo podpisali pogodbe, nihče nima pravice vzeti. Prav izraz »vzeti«, ki ga uporabljajo nasprotniki komasacije, zelo prepričljivo ponazarja razpoloženje med njimi. Prepričani so namreč, da so jim s komasacijo zemljo vzeli, zato toliko bolj trmoglavijo, da si bodo »izgubljeno« zemljo spet priborili. Hkrati kategorično zavračajo vsako zamisel o obdelovanju zemlje, ki so jim jo dodelili z zložbo. Njihova ogorčenost in nezadovoljstvo segata, kot je že omenjeno, čez naše meje, poudarili pa so, da se bodo — če v Haagu ne bodo uspeli — pritožili na sedež Organizacije združenih narodov.

Franc Düh: »V zaporu sem bil dva meseca leta 1983 in mesec dni leta 1984. Velikokrat so me zaslišavali. Ko so prišli miličniki, sem jim dejal, naj mi od sodišča prinesejo dokument, da nisem lastnik te zemlje. Nisem je namreč hotel zapustiti in sem jo še naprej obdeloval. Odvrnili so mi, da tega ne morejo. Zato trdim, da nisem poškodoval tuje lastnine. Delal sem na svoji zemlji!«

MERJENJE ZEMLJE OB POMOČI MILICE

Že septembra in oktobra leta 1980 smo v našem tedniku podrobneje spremljali zložbeno vrenje v tej vasi in napovedovali skorajšnjo spravo. Žal so se naše napovedi, a tudi pričakovanja politikov, lokalnih oblastnikov in vaških vplivnežev izjalovila, saj že pred petimi leti omenjani kmetje komasaciji še vedno nasprotujejo. Ker na dogajanje moremo gledati z določene časovne razdalje, nas toliko bolj prizadevajo izpovedi o posredovanju miličnikov in globokih nesporazumih med vaščani, kar je nekatere pripeljalo na rob obupa. Mednje vsekakor sodi Franc Düh, ki je zavoljo zapletov ob zložbi moral za tri mesece v zapor, preživel pa tudi srčni infarkt. »Ko so nam jemali zemljo, so prišli v vas miličniki s psi. Zbralo se nas je kakih 200. Tudi predstavniki občine so bili vsaj trikrat med nami. Rekli so nam, saj če nočete, pač komasacije ne bomo izvajali. Vseeno je šlo vse na silo.« je zelo prizadeto pojasnjeval Düh, ki je moral za rešetke zaradi poškodovanja tuje lastnine.

Ko smo se pogovarjali s predsednico občinske komasacijske komisije Hedviko Vrataričevo, se nam je zdelo primerno, da jo povprašamo, kaj meni o asistenci organov javne varnosti ob merjenjih geodetov in sami delitvi parcel v Lipi. Je bila ta nujna?

»Čim je bil postopek uveden, je bila alternativa: ali ga ustaviti ali nadaljevati? Nadaljevati se ga tu, ob pričakovanju sporazuma ali sodelovanja s temi udeleženci, ni dalo. Številni so jih prepričevali, a brez uspeha. Gotovo ni prijetna druga pot, toda v nasprotnem bi bilo treba od postopka odstopiti.« Zdi se skratka, da je bil širši družbeni interes tisti, ki je prevesil jeziček na tehtnici na zložbeno stran? Vrataričeva: »To gotovo. Saj se v vseh postopkih, lahko poseže po tem sredstvu. A drugače se ni dalo. Saj to sploh ni bila prijetna pot.«

Alojz Žerdin: »Ostalo je še nekaj kmetov, ki zemljišč še ne obdelujejo, čeprav bi jih lahko. Trenutno to zemljo obdeluje TZO Beltinci, ker ne dovolimo, da bi zemljišča ostala neobdelana.«

VAŠKI VELJAKI: NISMO DELALI RAZLIK!

Svojčas so se tako mladina kot očaki na vasi zbirali pod lipo, premlevali vsakdanje reči in se ubadali z vsakršnimi tegobami. Prav pod lipo sta si žuljavi desnici večkrat segli v pozdrav in naznanilo pomiritve, sprave. V Lipi pod lipo do nje ni prišlo. Zložba je dejanje, ki uspe le, če v vasi vlada sloga in spoštovanje potreb vseh: malih in velikih kmetov. Kaže, da so Lipljani padli na — priznati je treba, težkem in zahtevnem — izpitu, imenovanem komasacija. Največ sporov se je namreč pojavilo prav med vaščani in tudi skupina »protikomasantov« je največkrat izrekala ostre obtožbe na rovaš prav tistih, ki so zložbo vodili na vaški ravni. To je bil osnovni vzrok, da smo nekatere od teh pobarali, kaj so sami storili, da bi bilo v vasi ob zložbi prelitega kar najmanj žolča. Štefan Sobočan, predstavnik Lipljanov v občinski komasacijski komisiji, Štefan Zadravec, predsednik vaškega komasacijskega odbora, in Alojz Žerdin, ki je bil kar 23 let predsednik krajevne skupnosti, so bili v svojih odgovorih na naša in hkrati vprašanja nezadovoljnežev, dokaj stvarni, čeprav izrecno niso zanikali določenih vrzeli v postopku.

Štefan Sobočan: »Nobenih razlik nismo delali med udeleženci komasacije. Zavrniti moram očitek, da sem dobil najboljše zemljišče, kajti letos je bila polovica njive, ki sem jo dobil, pod vodo. Podpise so zbirali geodeti in ko jih je bilo dovolj, so začeli delati. Rečeno je bilo, da je vse zakonito. Težko verjeti je, da pri taki novosti, kot je komasacija, ne bi prišlo do zapletov. Posamezniki so ji nasprotovali še prej, preden so vedeli, kje bodo dobili nadomestno zemljišče. Možno je, da k temu prispeva tudi navezanost kmeta na zemljo. Vsi v vasi so bili o vsem tem temeljito obveščeni. Po moje pri razdelitvi ni bilo nobenih nepravilnosti. Analizo o kakovosti zemljišč so delali geodeti že prej, kot so delili oziroma delali nove parcele, in vsem je bilo na vpogled, ne samo komasacijski komisiji. Vsak je lahko dal pripombe in geodeti so se po tem ravnali. Zbirali so želje in organiziranih je bilo veliko sestankov in zborov tako v Lipi kot v Murski Soboti.«

Alojz Žerdin: »Tudi sam sem zbiral podpise za komasacijo. Ko so bili zbrani vsi potrebni dokumenti, je občinska skupščina izdala odlok, ker je bilo nad 50 odstotkov udeležencev za komasacijo. Izvajali so jo delavci geodetske uprave in potekala je tako, kot so jo predvidevali. Zagotavljali so, da ne bo nihče oškodovan. Kdor je imel slabo zemljo, je dobil toliko manj, če dobro, je dobil toliko več. Posamezni kmetje, tudi manjši, so sicer protestirali, da komasacija v Lipi ni potrebna oziroma naj ostane, kot je bilo prej, toda večina je bila za zložbo. Saj, če imamo večje parcele, porabimo manj nafte, manj je drugih stroškov, ne uničujemo poljskih poti. Obdelava je veliko bolj poceni in kmetje lahko pridelajo veliko več kot na razdrobljenih parcelah po nekaj deset arov. Mogoče so bili posamezniki oškodovani, toda po pritožbah na sodišče so nekaterim zemljišče zamenjali. Osebno sem s komasacijo zadovoljen.«

Štefan Zadravec: »Morda bi zdaj nekateri le pristali v komasacijo, čeprav so bili v začetku poti, pa jim je nerodno ali še nekaj čakajo. Žal pod nobenim pogojem niso hoteli sodelovati. Hoteli so razbiti komasacijo, vendar niso uspeli in pomagati ne moremo nobenemu več. Tu je bilo okrog 480 hektarjev zemlje in čez 2000 vložkov. Po površini je bilo okrog 80 odstotkov podpisnikov, kar je dovolj za izvedbo komasacije. Ne verjamem, da bi kdo od kmetov, ki imajo združena zemljišča, pristal v razkosavanje parcel, kajti radi delajo in donosi so veliki. Letos se sprašujemo, kam s presežki krompirja.«

Ana Ferček: »Komasacija sploh ni končana. Nisem zadovoljna z njo in ni končana. V to ne pristajam. Hočem samo svojo zemljo in nič drugega. Komasacije ne rabim. Dobili smo čisto čreto, ki je ne bomo prevzeli. Ne bomo. Z naše zemlje smo trikrat nagnali geodete — le zakaj so poslali miličnike?«

ŽRTVE OPERACIJE?

Pri predsednici občinske komasacijske komisije nas je — spričo različnih namigov in govoric — tudi zanimalo, kako je bilo z ugotavljanjem kakovosti zemljišč, ki so bila dana v zamenjavo za prejšnja.

Hedvika Vratarič: »Vrednotenje opravijo že med postopkom pred izdajo razdelitvene odločbe in pripravo načrta, ker je to v bistvu podlaga celotne delitve. Elaborat o vrednotenju je bil razgrnjen in imeli so možnost ugovarjati, vendar tovrstnih ugovorov v Lipi ni bilo.« Ali so pri takih zemljiških posegih žrtve nujne?

»Ne bi rekla, da gre, materialno gledano, za žrtve, saj so v bistvu dobili isto, kar so vložili. Pa ne količinsko, ker če dobi slabše, dobi več, če boljše manj, ampak vrednostno mora dobiti do dinarja isto kot je vložil. Žrtev ne more biti. Je pa res navzoča čustvena navezanost na zemljišče.«

Kakorkoli zvenijo pojasnila prepričljivo, se ob sestavu oškodovancev oziroma nezadovoljnežev z zložbo v Lipi ne moremo znebiti neprijetnega občutka. Gre namreč ali za ostarele ali za take, ki so brez naslednikov, ali take, ki so tako ali drugače sprti z vaškimi vplivneži. Da bi bili kar se da večplastni in ne enostranski, se nam je zdelo potrebno in smiselno podati k odgovornemu za zemljiške posege pri občinski upravi v Murski Soboti, Miranu Žilavcu.

»Trenutno tečejo komasacije ob levem bregu Ledave navzgor, začenši s Polano, Brezovci, Lemerjem (južni del) in Predanovci. Uvedena je bila v letu 1984 in končana lani. Leta 1985 smo nadaljevali v Lemerju (severni del), Puževcih, Zenkovcih, delu Strukovec, Skakovcih in Topolovcih. Zdaj smo v fazi izdelave predloga projekta razdelitve zemljišč v komasacijskem postopku za območje Zenkovec in Strukovec, čez dva tedna pa bomo opravili to še za Topolovce. V avgustu bomo razgrnili predlog projekta razdelitve za območje Cankove in Korovec. Povsod gre za dele katastrskih občin, ker ne komasiramo naselij, gozdov ali neplodnih površin. Junija smo uvedli z odločbo občinske skupščine komasacijo v Markišavcih, Noršincih, Nemčavcih, Lukačevcih in delu Murske Sobote. V Tešanovcih zaključujemo pritožbeni postopek. Doslej smo končali z zložbami v Bogojini, Čikečki vasi, Lipi in na Grubi, to je območje dela Šalamenec, Puconec in Predanovec. Za letos načrtujemo uvedbo in izpeljavo postopka do razgrnitve začetnih dveh elaboratov komasacijskega postopka, to sta elaborata o vrednotenju zemljišč in zemljiško-knjižnega stanja pred zložbo, v Filovcih skupaj s Strehovci in Dobrovnikom. Gre za približno 500 hektarjev. Obsežno območje, kjer bo izvedena tudi melioracija, je Velika Krka s peskovskim potokom na okrog 2500 hektarjih. V katastrski občini Domajinci bomo letos uvedli komasacijski postopek za približno 350 hektarjev in prihodnje leto v Bukovnici, kjer bi ga že letos, vendar je prišlo do ugovorov arheologov, kar je povezano tudi z izvedbo melioracije. Dokler ta ne bo končana, ne more biti govora o komasaciji. V program za bližnje obdobje bo treba vnesti še komasacijo v katastrski občini Puconci. Razen v Bukovnici bi v letu 1987 začeli z zložbo v Berkovcih, Ratkovcih in Panovcih, kar je spet povezano z melioracijo ratkovskega potoka,« je bil voljan, da obširno pojasnjuje Miran Žilavec.

PIONIRSKO DELO — BREZ PIHANJA NA DUŠO

Odgovorni za zložbe v soboški občini so se v dozdajšnjih postopkih dokopali do zanimivega pojava. Namreč, da ljudje ponekod dobesedno terjajo, naj bi zlagali čim več površin. »Najbrž je to povezano s spremembami miselnosti o teh posegih. Lep primer so Dolenci, kjer hočejo zložbo na območju celotne katastrske občine. Nasprotij Lipe je veliko. Podobnih težav kot tam ni pričakovati. Sicer pa naj bi po samoupravnem sporazumu o temeljih plana kmetijsko-zemljiške skupnosti letno komasirali kakih 3000 hektarjev, kar do leta 1990 znese 15 000 hektarjev. Najprej bi končali s posegi ob Ledavi do avstrijske meje, nato ob Krki in na Dolinskem v Filovcih ter Gančanih. Za tem se bomo vrnili na obmursko območje, kjer je razdrobljenost zemljiške posesti več kot očitna. V dolgoročnem programu načrtujemo zložbo za okoli 25 tisoč hektarjev zemljišč, saj gre za površine, v katere se splača vlagati. Za komasacije so kar visoke cene. Tako na primer za Beznovce, kjer je rahlo hribovit predel, je cena za hektar 91 tisoč dinarjev. To je cena geodetskega zavoda, ki jo zaračunava na osnovi postavk, priznanih s strani zveze vodnih skupnosti oziroma njenega odbora za melioracije, ki tudi odobrava sredstva za izvajanje melioracij in komasacij. Zložbo plača občinska skupščina, s tem da 90 odstotkov da republika, 10 odstotkov pa zberemo v občini pri skladu za pospeševanje kmetijstva.«

In še tole je dodal Žilavec: »Pred pol leta je kazalo, da bo prišlo do težav v Tešanovcih, kjer je bila komasacija uvedena že leta 1983 in se je postopek zavlekel. Ker ni bila končana melioracija — brez nje pa ni mogoča komasacija — je bil postopek izpeljan šele pozimi letos. Tu je bilo na predlog projekta 90 ugovorov. Glede na to smo pričakovali večje število pritožb, pa jih je bilo samo 23. Ljudje so se pritoževali neposredno na geodetsko upravo v Ljubljano. Dosegli smo, da so — razen sedmih — vsi umaknili pritožbe. To je dosti mileje kot v Lipi. Še zanimivejši je primer iz komasacije na območju Polane, Predanovec, Brezovec in Lemerja, kjer smo pred dvema letoma imeli čez 30 pritožb in le trije jih niso umaknili. Naslednji primer zadeva Lemerje (severni del) in Puževce s 33 pritožbami, ki so jih vsi umaknili.«

Skratka, ponuja se sklep, da gre pri zemljiških posegih za dva pola oziroma različnost, ki ji še ni videti konca. Po eni strani mislimo na širši družbeni interes, ki pogojuje zložbe zavoljo ekonomskih zakonitosti, po drugi strani na zakoreninjeno prepričanje kmetov, po katerem je zemlja samo njihova in je ne bodo zamenjali za »zemljo drugega ali drugih«. Hkrati ne kaže prezreti dejstva, da ob izboljševanju, združevanju in zaokroževanju površin postopno spreminjamo količino in kakovost zemljiške posesti, kar ob pridelovanju klasičnih kultur (pšenica, koruza, sladkorna pesa, krompir) omogoča uvajanje in razvijanje intenzivnih, alternativnih programov v kmetijstvu. Pa tudi na naravovarstveni vidik in zaščito kulturne dediščine pri tem ne smemo pozabiti.

Revolucionarnost in celovitost procesa, ki je krenil v začetku 80-ih let, ne dovoljujeta poenostavljanj. Navsezadnje ni ne poceni ne enostaven. Dosje Lipa je vse po vrsti: politike, kmetijske strokovnjake, upravne delavce in kmete marsikaj naučil. Šlo je namreč za pionirsko delo, na kar smo nekajkrat spomnili, in je zato tem lažje razumeti sedemletno procesijo, ki se je zaradi spleta okoliščin raztegnila vse do mednarodnega sodišča v nizozemskem Haagu. Nikomur nismo želeli pihati na dušo, še najmanj skupini nezadovoljnih Lipljanov, ki kani svoj prav izvrtati celo v palači Združenih narodov.

Bojan PEČEK
Branko ŽUNEC

Pogodbo o izvajanju komasacije v Lipi so podpisali 4. maja 1979 in po njej je izvajalec del Geodetski zavod iz Ljubljane. Zložba je zajela 462 hektarjev zemljišč, cena za hektar pa je bila 7.495 dinarjev. Ker se je postopek v Lipi zelo zavlekel in so zložbo sklenili šele letos, bi bilo pričakovati, da bi se medtem cena povišala. Vendar izvajalec tega ni storil in je vse skupaj ostalo v dogovorjenih okvirih.

MALA ANKETA

Za boljšo brazdo

K pravilni agrotehniki spada tudi dobra priprava zemlje, od tega pa je v veliki meri odvisen tudi pridelek. Kmetijske površine so omejene, če želimo pridelati čim več hrane, pa je treba temu ustrezno povečati tudi pridelke. Neobdelane zemlje je v Pomurju sicer malo, lahko pa še vedno najdemo veliko slabo obdelanih površin, na katerih pa ni mogoče pričakovati visokih pridelkov. K dobri pripravi zemlje sodi tudi dobro oranje, za kar pa sta potrebna predvsem znanje in praksa. Da so v Pomurju doma dobri traktoristi, dokazujejo tudi vsakoletna tekmovanja, saj pomurski tekmovalci že vrsto let posegajo po najvišjih republiških in državnih naslovih. Starejše traktoriste uspešno zamenjujejo tudi mladi, in prav teh se je veliko zbralo tudi na zadnjem regijskem tekmovanju, ki je bilo tokrat v Tešanovcih. Pogovarjali smo se z nekaterimi izmed njih.

FRANC KUHAR, zaposlen na gospodarski enoti Kmetijskega gospodarstva Rakičan v Tešanovcih: Sam sem bil vrsto let zaposlen kot traktorist, zdaj pa delam v mehanični delavnici na gospodarski enoti v Tešanovcih. Sodeloval sem na več republiških in državnih tekmovanjih traktoristov in dosegal lepe rezultate. Naša ekipa je na teh tekmovanjih često zmagovala, tudi sam sem bil nekajkrat republiški prvak, pa tudi druga in tretja mesta sem osvajal. Podobno je bilo tudi na zveznih tekmovanjih, saj sem prav v Murski Soboti osvojil naslov državnega prvaka s težkim traktorjem, najvišji državni naslov pa sem trikrat osvojil tudi z lahkim traktorjem. Veseli me, da tradicijo naših uspehov nadaljujejo mlajši tekmovalci in tudi ti bodo v prihodnosti verjetno še posegali po najvišjih naslovih.

JOŽICA HORVAT, mlada zadružnica iz Satahovec: Letos sem se prvič odločila, da sodelujem na tekmovanju traktoristov, vendar je škoda, da se zanj ni prijavilo več mladink. Zaposlena sem doma na kmetiji, kjer je treba sesti tudi na traktor, in tako mi tudi oranje ne dela težav. Imamo sedem hektarjev obdelovalne zemlje in vse njive zorjem v glavnem sama. Orjem tako rekoč že pet let, v tem času sem si pridobila veliko izkušenj in tako mi tudi to tekmovanje ni delalo posebnih težav. Ker sva na tekmovanju sodelovali le dve mladinki, sem se zanesljivo uvrstila na republiško tekmovanje; upam, da pomurskim tekmovalcem tudi tam ne bom kvarila ugleda.

ANDREJ KOČAR, pripravnik na gospodarski enoti v Tešanovcih— Končal sem triletno kmetijsko šolo v Rakičanu in že med šolanjem sem opravljal počitniško prakso na tej gospodarski enoti, zdaj pa bom tu opravil še šestmesečni pripravniški staž. Doma sem s kmetije, zato me delo v kmetijstvu veseli in rad bi se redno zaposlil kot traktorist. Na tekmovanju sodelujem prvič, sem najmlajši tekmovalec med poklicnimi traktoristi, zato kakšnih posebnih uspehov ne pričakujem. Zadovoljen sem že s tem, da lahko sodelujem, moja želja pa je, da bi postal dober traktorist. Seveda se moram v praksi še precej izpopolniti, saj mi je šola dala predvsem teoretično znanje.

JOŽICA KUMIN, mlada zadružnica iz Satahovec: Nekoč sem si že ogledala podobno tekmovanje traktoristov in tako sem se tudi sama navdušila za sodelovanje. Dogovorili sva se s prijateljico in prišli tekmovat. Doslej še nisem veliko orala in zato kakšnih posebnih rezultatov tudi ne pričakujem. Zgolj naključje je, da bom zastopala ekipo mladih pomurskih tekmovalk na republiškem tekmovanju, zato kakšnih posebnih uspehov tam niti ne pričakujem. Bom pa gotovo dobila nekaj bogatih izkušenj, ki mi bodo koristile pri mojem delu. Po končani osnovni šoli sem namreč ostala doma na kmetiji in tu je treba znati prijeti za vsako delo.

Ludvik Kovač

SLABŠI PRIDELKI

Žetev se je končala tudi v Medžimurju. Družbena posestva so požela 1.200 hekatarjev in dosegla povprečni pridelek 4 tone po hektarju, še nižji pa je pridelek pri kmetih, ki so tokrat imeli pšenico na okrog 4.500 hektarjih. Za potrebe mlinsko-predelovalnih organizacij v Medžimurju bodo morali tako letos kupiti okrog 25.000 ton pšenice na drugih območjih Jugoslavije.

POMURSKO KMETIJSTVO PO LETOŠNJEM PRVEM POLLETJU

Boljši finančni, vendar slabši proizvodni rezultati

Neurejene razmere v našem kmetijstvu, na katere so tudi pomurski kmetijci ves čas opozarjali, se že kažejo z nekaterimi neugodnimi rezultati. To potrjujejo podatki za letošnje prvo polletje, ko rast kmetijske proizvodnje zaostaja za lanskoletno. V rastlinski pridelavi primerjava sicer ni možna, saj bo večina pridelkov pospravljenih šele v drugem polletju, dokaj očitno pa je to zaostajanje že zdaj v živinoreji.

Obseg reje goveda v družbenem sektorju je sicer ostal na lanskoletni ravni, to pa ne drži za kooperacijsko rejo. Razen v Kmetijski zadrugi Gornja Radgona, kjer se je tržnost povečala za 10 odstotkov, je v drugih zadrugah ta nižja kot lani. Najbolj zaostaja v Kmetijski zadrugi Lendava, kjer je manjša za 28 odstotkov, v Kmetijski zadrugi Panonka zaostaja za 8 odstotkov in v Kmetijski zadrugi Ljutomer—Križevci za 2. Da je obseg proizvodnje v največji meri odvisen od možnosti gospodarjenja, pa potrjujejo podatki o odkupu mleka. Ker se je odkupna cena mleka spreminjala nekoliko hitreje, so v Pomurju dosegli večji odkup kot lani. Manj mleka so odkupili le v Kmetijski zadrugi Lendava, zato je Tovarna mlečnega prahu v Murski Soboti (ta odkupuje mleko od rejcev v soboški in lendavski občini) odkupila za 0,4 odstotka manj mleka, so pa zato v Ljutomerskem Mlekopromet odkup povečali za 3 odstotke.

Dokaj neugodne rezultate pa imajo v letošnjem prvem polletju pri odkupu prašičev. Ta je v celoti manjši kot lani, tržnost pa se je bistveno zmanjšala predvsem pri kmetih. Najbolj se je odkup zmanjšal v Kmetijski zadrugi Lendava, kjer se je tržnost zmanjšala kar za 35 odstotkov, v Kmetijski zadrugi Panonka je manjša za 30 in v Kmetijski zadrugi Gornja Radgona za 23 odstotkov. Odkup prašičev pa se je močno povečal v Kmetijski zadrugi Ljutomer—Križevci, kjer je večji kar za 14 odstotkov. V družbenem sektorju je večji obseg reje zabeležilo tudi Kmetijsko gospodarstvo Rakičan, in sicer za 3 odstotke, medtem ko so v Kmetijskem kombinatu Radgona prirejo zmanjšali za 10 in v Ljutomerčanu za 4 odstotke.

Obsegu prireje pa je primerna tudi predelava v živilski industriji. Pri zakolu živine in predelavi mesa je v Pomurju ta nekoliko pod lanskim obsegom. Več goved so zaklali v Kmetijskem kombinatu Radgona, manj pa v soboški Mestni industriji, medtem ko je obseg mesnih izdelkov ostal na lanskoletni ravni. Manjši zakol je bil deloma tudi iz objektivnih razlogov, saj je bil zaradi nesreče v jedrski elektrarni v Černobilu in posledic radiacije začasno ustavljen izvoz v dežele Evropske gospodarske skupnosti, Mesna industrija pa je imela tudi težave zaradi prepovedi izvoza svojih izdelkov v Združene države Amerike. Se je pa v letošnjem prvem polletju v Pomurju za 3 odstotke povečala predelava mleka, k čemer je poleg večjega odkupa pripomogla tudi predelava mleka z drugih območij. Tako kot že nekaj let tudi tokrat ugotovljajo izredno dobre rezultate v perutninarstvu, kjer se je prireja mesa v primerjavi z lanskim letom povečala za 10 odstotkov.

Na splošno bo obveljala ugotovitev, da proizvodnja v kmetijstvu v prvem polletju ni dosegla ugodnih rezultatov, saj zaostaja za lanskoletno. Finančni rezultati se sicer izboljšujejo, kar pa ne velja za količinsko proizvodnjo, še posebej pa skrbi podatek, da je le-ta zaostajala že tudi v lanskem prvem polletju v primerjavi z enakim obdobjem leto prej. Poznavalci sicer pravijo, da se bo v drugem polletju položaj izboljšal in bo proizvodnja ponovno narasla; upajmo, da se bodo napovedi uresničile.

L. Kovač

STROKOVNJAKI SVETUJEJO

Fiziološke (prehranske) motnje pri vinski trti

Letos v večji meri kot običajno opažamo razna razbarvanja listov na vinski trti. Ta so lahko posledica pomanjkanja (ali nedostopnosti) posameznih hranljivih elementov, ali pa tudi neprimernih talnih razmer (preveč vlage, zbitost tal). Mnogo zmede pa je naredil tudi rdeči listni ožig, ki se je zaradi ugodnih vremenskih razmer pojavil v širšem obsegu.

Vinski trti so za normalno rast in rodnost potrebni naslednji hranljivi elementi: N, P, K, Ca, Mg, S, Fe (makroelementi) in Mn, Cu, Zn, B, Mo (mikroelementi). Makroelemente potrebuje vinska trta v večji meri, mikroelemente pa le v sledovih, vendar so ti prav tako nujno potrebni. Listi vinske trte so, podobno kot pri človeku obraz, najboljši pokazatelj počutja in prehranjenosti.

Dušik (N)

Temnozelena barva listja vinske trte izkazuje dobro preskrbljenost trte z dušikom. Dušik je najbolj potreben trti v začetku vegetacije in meseca maja, ko trta najbolj bujno raste. Vpliva na bujnejšo rast, in če ga ni preveč, tudi na večjo rodnost. Pomanjkanje dušika se kaže v bledozeleni do limonastorumeni barvi listja, ki je tudi manjše, mladike so kratke in tanke. Čezmerno prisotnost dušika pa na drugi strani ob pomanjkanju kalija in fosforja povzroča prebujno rast, osipanje cvetov. Tudi vegetacija se nam lahko podaljša daleč v jesen.

Fosfor (P)

Vinska trta potrebuje največ fosforja v prvih razvojnih fazah (pred cvetenjem). Kadar se že v začetku vegetacije pojavi pomanjkanje fosforja, je listje neobičajno temnozelene barve, mladice slabo odganjajo in ostajajo kratke in tanke, cvetovi se osipljejo. Značilni znaki pomanjkanja fosforja na starejših listih so umazano rjavo obarvani robovi listov. Pomanjkanje fosforja mnogokrat nastopa obenem s pomanjkanjem magnezija, kar lahko povzroči resne motnje pri razvoju trte.

Kalij (K)

ima prav tako kot N in P pomembno vlogo pri razvoju vinske trte. Zadostne količine kalija pripomorejo boljšemu dozorevanju grozdja, večji stopnji sladkorja, večja je tudi odpornost na nizke zimske temperature in sušo. Vinska trta potrebuje največ kalija v prvih razvojnih stadijih. Znaki pomanjkanja kalija so najbolj izrazito vidni na listju. V začetku se listni robovi zavijajo navzdol. Listna ploskev začne veneti (odmirati) od vrha in robov notranjosti lista. Pri vlažnem vremenu se odmirajoči robovi zavijajo navzgor in postajajo krhki. Pri belih sortah se konec poletja in v začetku jeseni listje, ki je na močnem soncu, obarva temnosivo do vijoličasto. Listni robovi tudi začnejo rjaveti (odmirati). Pri rdečih sortah se pri pomanjkanju kalija pojavlja rdečenje listov.

Kalcij (Ca)

Ni tako pomemben element, kot so N, P, K, vendar uravnava tudi važne procese v rastlini. Kalcij ugodno deluje na mehanično in kemično sestavo zemljišča. Znaki pomanjkanja Ca so nakodranost listov in listnih robov, ki se obračajo navzdol. Na konicah listov se pojavljajo odmirajoče (nekrotične) pege. Včasih se listi zavijajo kot školjka in odpadejo. V večini primerov je v tleh zadosti kalcija, mnogokrat ga je celo preveč in nastopi kloroza. Preveč kalcija v tleh onemogoča trti dostop železa in pojavi se nam rumenenje listja (kloroza).

O vlogi drugih hranljivih elemento in vzrokih za pojav pomanjkanja le-teh pa več v naslednji številki Vestnika. Obveščamo člane DV prekmurskih goric Goričko, ki so se prijavili na strokovni izlet, da bo odhod 9. 8. 1986 ob 9. uri z avtobusne postaje v Murski Soboti.

E. Novak, Inž. agr.

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

UPOKOJENEC IN KUMARICE

Ko so mi na Gibini povedali, da je eden izmed tistih, ki v večjem obsegu pridelujejo kumarice, tudi Janez Anderlič, niti pomislil nisem, da se bom na njivi srečal z bivšim poslovodjem kmetijske trgovine z Razkrižja.

»Pred tremi leti sem se invalidsko upokojil, čeprav imam priznanih 38 let delovne dobe. Dobri dve leti sem »počival« in vsak mesec nestrpno čakal pismonošo s »penzijo«, sčasoma pa sem spoznal, da bo treba zavihati rokave še na majhnem posestvu; pokojnina — okrog 48000 dinarjev — je majhna. Z ženo Marijo sva se odločila za pridelovanje kumaric. S to vrtnino imamo na našem območju nekaj dobrih in tudi slabih izkušenj, pa sva si dejala: poskusiva še midva,« je ob obisku povedal Janez.

Šli smo na njivo. Ta je blizu domačije in obsega okrog 8 arov. Anderličeva predvidevata, da bo zraslo do 2 tisoč kilogramov kumaric, kar naj bi navrglo najmanj 120 tisoč dinarjev. Veliko? Malo? Bo že kako! Zdaj je morda bolj kot izkupiček pomembno, da bo s kumaricami vse v redu, kajti letošnje izkušnje bodo dobrodošle za prihodnje čase. Če bo pridelovanje kolikor toliko donosno, potem bo na Anderličevih njivah rasla še kaka povrtnina, na primer rdeča pesa, ki menda da še večji dohodek.

»Res si močno prizadevamo, da bo s kumaricami vse v redu. Ker je njiva blizu domačije, sem nanjo napeljal plastično cev in poskrbel za namakanje. Pa tudi za sprotno odstranjevanje plevela redno skrbimo. Ne mine dan, da ne bi pogledal, kako je s kumaricami, posebno še zdaj, ko že pobiramo plodove. Škoda, da na našem območju ni več sortirnega stroja, zato kumarice ročno sortiramo. Pri manjši količini to še gre, če pa se bo pridelovanje bolj razmahnilo, pa bo treba poskrbeti za »mehanizacijo«, saj je pridnih rok vse manj.«

— Kakšne pa so cene?

»Za prvi kakovostni razred kumaric 150 dinarjev, za drugega 120 in za tretjega 70 dinarjev. To je precej več kot pa je bilo obljubljeno na začetku.«

Tako! Upokojenec Janez Anderlič z Gibine ne dovoljuje, da bi na njivi rastel plevel. Tudi ne seje poljščin, kjer bi prišla do izraza predvsem mehanizacija, ampak se je odločil za povrtnine, kjer je precej ročnega dela. V tej smeri bi morali bolj razmišljati še na kaki kmetiji, ne pa le ostajati pri klasični pridelavi (pšenica, krompir). Tedaj bi bil dohodek še večji in bi z njim laže »pokrili« odhodke, ki jih je vse več. Pravijo, da zgledi — dobre izkušnje — vlečejo. Bodi tako tudi v tem primeru.

Janez Anderlič z Gibine je sicer upokojenec, vendar želi skromne prejemke nekoliko povečati z dohodkom od kumaric.

Foto: Š. S.

Š. Sobočan

— KMETIJSKA MEHANIZACIJA — ŽIVILSKA INDUSTRIJA — GNOJILA — SEMENA — VELIKA RAZSTAVA VSEH VRST ŽIVINE — PRODAJA BLAGA ŠIROKE PORABE

24. MEDNARODNI KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM
GORNJA RADGONA, 22.—31. 8. 1986

DELOVNI ČAS:
od 9.00 do 19.00 (zabavni program do 24.00

NEDELJA 24. avgusta
— ob 10.00 velika parada kmečkih opravil in navad
— ob 15.00 velike konjske dirke

SODELUJE ČEZ 1000 DOMAČIH IN TUJIH RAZSTAVLJALCEV — STROKOVNA PREDAVANJA — PREDAVANJA ZA HOBISTE — AVKCIJSKA PRODAJA GOVEJE ŽIVINE

Super računalniški stroj

Nedolgo tega so javnosti predstavili nov računalnik, ki prekaša dosedanje po zmogljivostih in hitrostih tako zelo, da bi ga lahko imeli kar za računalniško čudo iz katerega od fantazijskih filmov. Pravijo mu connection machine (vezni stroj), načrtal pa ga je 29-letni Daniel Hillis.

»Navadni računalnik je v primerjavi s connectionom kot bicikel v primerjavi z reaktivnim letalom,« pravi Hillis.

Na javni predstavitvi je računalnik pokazal, kaj zmore, ko je opravil nekaj nalog v drobcih časa, običajni računalnik pa bi se z njimi mučil več ur. Tako je pregledal trimesečno bero Reuterjevih člankov (kakih 16000 prispevkov) v vsega dvajsetinki sekunde. V dveh sekundah je predelal stereoskopski posnetek televizijske kamere v dvodimenzionalno risbo. Samo tri minute je potreboval, da je načrtal nov računalniški čip s 4.000 transistorji.

Kaj takšnega zmore samo še super računalnik cray X-MP, ki pa ne po ceni in ne drugače ni dostopen javnosti, saj gre za vrhunsko napravo, nad katero bdi vojska. Toda connection naj bi ne bil takšna stroga tajna zadeva. Če bo načrtovalcu Hillisu uspelo računalnik dograditi do konca in spraviti v proizvodnjo, potem bo to pravi preobrat na tržišču. Connection naj bi zelo dragega craya postavil v kot, saj bi stal le četrtino njegove cene. Z njim naj bi se šele zares odprle prave možnosti za ustvarjanje umetne inteligence.

In kakšna je skrivnost novega računalniškega dosežka? Kako da je tako zelo hiter? Hillis pravi, da je vse v izjemnem številu procesorjev in popolnoma novi zgradbi računalnika, kar oboje omogoča hkratno obdelavo več velikih števil.

Večina računalnikov, ki so jih naredili v zadnjih 40 letih, je načrtovanih tako, da lahko naenkrat opravlja le eno stvar. Dolgo je to kar zadoščalo, zdaj pa ne več. Zato so načrtovalci super močnih računalnikov začeli iskati načine, kako bi združili več procesnih enot, ki naj paralelno obdelujejo podatke. Vrh teh prizadevanj pa naj bi bil connection. V njem je namreč kar 65.536 procesorjev, vsak pa ima še lastno majhno spominsko banko. Procesorji so med seboj povezani posredno in neposredno s 4.096 preklopnimi postajami.

Po teh vezavah ima novi računalnik tudi svoje ime.

Vse to je izvrstno in krasno, težave pa nastopijo, ko gre za programiranje. Le največji strokovnjaki zmorejo izdelati program za novi super računalnik, kar seveda pomeni, da bodo težave s programsko opremo. Kljub temu pa ima connection nekaj vnetih zagovornikov. Menijo, da je to pot do umetne inteligence.

Pojasnjena skrivnost

»Leta 1981 smo nameravali potovati prek puščave Nazca, a se nam je tovornjak pokvaril. Tako smo morali vzeti letalo,« pripoveduje antropolog Robert Eckhardt, ki je prav po zaslugi tega naključja, kot zatrjuje, razvozlal eno od nepojasnjenih antropoloških skrivnosti.

Med potovanjem z letalom je Eckhardt opazoval skrivnostne zarise velikanskih podob na temnih puščavskih tleh, ki so jih pred tisočletjem naredili pripadniki Indijancev Nazca. Odstranili so gornjo, temenjšo plast, da se je pokazala spodnja, ki je svetlejša. Tako so ustvarili risbe spačenih živali in živalskih oblik, katerih pomena in namena še danes niso povsem razvozlali.

Med vsemi figurami je najbolj nenavadna podoba, ki ji pravijo »las manos« (roke). Vodilna strokovnjakinja za nazcovske risbe, nemška znanstvenica Mira Reiche, meni, da risba predstavlja majhno opico z velikimi rokami, ki imajo skupaj devet prstov.

Med letom nad puščavo se je Eckhardtu utrnila drugačna misel: sploh ne gre za opico, marveč za netopirja, vendar narisanega v mirujočem položaju, v katerem netopir visi na zadnjih nogah.

Primerjava s fotografijami je pokazala, da je domneva zelo verjetna. Nazci so torej narisali mehiškega sadnega netopirja, žival, ki živi v tistih krajih.

Ena od skrivnosti je torej razjasnjena.

Rak izgublja bitko

Prva povojna leta so bile raziskave in zdravljenje raka skoraj izključno v rokah medicincev, patologov in kirurgov. Prvi so podali ugotovitev, ali gre za to bolezen ali ne, drugi pa so ukrepali. Toda rakasta obolenja so kmalu postala zanimiva tudi za druge panoge in medicini so priskočili na pomoč kemiki, biologi, fiziki, ekologi in še drugi strokovnjaki, da bi znanost dojela, zakaj nastane in kako deluje rakasto tkivo.

Dosedanje raziskave kažejo, da je treba najbrž raka jemati tako kot vse druge bolezni, da ni v njem nič nedoumno skrivnostnega. Napovedujejo, da bomo rakasta obolenja morda že ob koncu tega tisočletja zdravili, našim potomcem pa bo ta zdaj tako težka in usodna bolezen nekaj takega, kot nam je zdaj pljučnica, ki je bila v prejšnjem stoletju še prav tako usodna, kot je danes rak.

Največji napredek so dosegli v kemoterapiji, to je zdravljenju raka z zdravili. Dandanes je na desetine novih zdravil, ki so jih razvili na osnovi spoznanj molekularne biologije, biokemije in podobnih interdisciplinirani panog. Veliko je k novim zdravilom pripomogla tudi rekombinacija DNK in sploh boljše poznavanje delovanja genske snovi ter možnosti umetnega posega vanjo.

Naj je tačas videti zares učinkovito zdravilo še daleč, pa strokovnjaki menijo, da ga bodo odkrili, najverjetneje prej, kot ta trenutek mislimo.

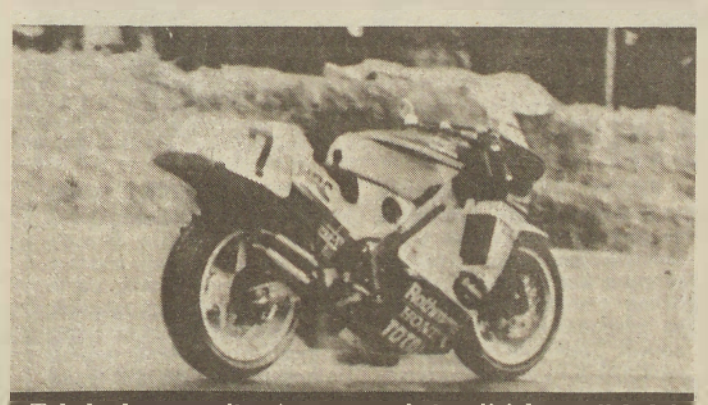

Takole, brez voznika, je motorno kolo zdirjalo po dirkalni stezi blizu Bruslja. Voznik Raymond Roche je iz kupa slame ves prestrašen opazoval, ob kakšni oviri se bo njegova draga honda razbila. Na srečo se je, prav tako kot on, ustavila med balami slame.

Naključje ali zakonitost?

Med sončnimi pegami in človeškim zdravjem obstaja dokaj tesna zveza — tako je že pred več kot pol stoletja trdil sovjetski biometeorolog Čtjevski.

Indijski raziskovalec B. J. Skrivastava in Škot S. R. C. Malin iz Edinburgha sta skušala ugotoviti morebitno zvezo med nadpovprečno aktivnostjo Sonca in statistikami dveh bolnišnic v Hajdarabadu in Sikanderabadu v Indiji. Pokazalo se je, da so leta 1968, ko je bilo obilo sončnih peg, sprejeli povprečno 2,72 odstotka pacienta s kardiovaskularnimi težavami, dve leti zatem, v mirnem letu Sonca, pa le 2,1 odstotka takih pacientov. Posebej je zanimivo, da obsežna raziskava v isto smer za leta 1962—1968 v ameriških bolnišnicah ni dala jasne povezave med obolenji srca in ožilja ter sončnimi pegami. Oba raziskovalca sodita, da je tako zato, ker živijo v ZDA ljudje v nenehno delujočih električnih in magnetnih poljih umetnega izvora, teh pa je v Indiji znatno manj. Mar to pomeni, da obilica električnih naprav prispeva k srčnim težavam?

Še ena zanimiva ugotovitev. Kanadski raziskovalec D. Walton z ontarijske univerze je s posebno metodo ugotavljal jakost zemeljskega magnetnega polja, ki je tesno povezana z aktivnostjo Sonca — in sicer za Atene in obdobje med leti 2000 in 400 pred n. š. Ugotovil je izrazit vrhunec magnetnega polja med leti 600 in 400 pred n. š. — se pravi v »zlati dobi« grške kulture, v času velikih matematikov, astronomov, dramatikov, graditeljev Akropole itd. — Torej: močna aktivnost Sonca spodbuja človeškega duha, poskrbi pa tudi za bolezni srca in ožilja. Je to naključje ali zakonitost?

Byron Hopkins z mornariške akademije v Baltimoru ima pač nekoliko drugačen razgled — zaradi svoje velikosti seveda.

Pomoč s »sintetiko«

Italijanski znanstveniki ugotavljajo, da je z uporabo sintetičnih hormonov moč okrepiti odpornost organizma pri ljudeh, ki imajo zaradi starosti oslabljen imunološki siste.n. Na mednarodni konferenci imunologov v Torontu (Kanada) je dr. Daniela Frasca iz Rima objavila rezultate poskusov na laboratorijski miših in pri starcih med dvainsedemdesetim in dvaindevetdesetim letom. Mesec dni so starcem petkrat na teden dajali sintetični hormon timopentin 5. Naravni timopentin notranja prsna žleza (priželjc) izloča do pubertete, potem pa se izločanje preneha. Pri starih ljudeh so po terapiji opazili izboljšanje imunološkega sistema, ki je trajalo še šest mesecev po tem, ko so prenehali uživati hormon. Negativnih posledic niso opazili.

PA SE VENDARLE ZGODI

Največja zastavljalnica na svetu je Monte di Pieta, leta 1539 so jo ustanovili frančiškani, ki so njeni lastniki še danes. Pred dvema letoma je imela zastavljalnica promet 47 milijard lir. Stranke vsako leto naložе okoli 350.000 predmetov, med njimi je vsako poletje tudi 50.000 krznenih plaščev.

o

V razpravi, ki jo je najprej objavil neki ameriški medicinski časopis, nato pa ponatisnilo na stotine običajnih časnikov, med drugim piše, da je Napoleon bitko pri Waterlooju izgubil samo zato, ker so se mu tistega usodnega jutra prebudili hemeroidi, ki so ga sicer mučili vse življenje. Med bitko se je veliki vojskovodja zvijal od bolečin v neki kolibi, dajali so mu opij. Vse skupaj ga je tako dotolklo, da ni mogel uporabiti svojih sijajnih intelektualnih sposobnosti. Na to, da bi zajahal konja in neposredno opazoval bitko, ni mogel niti pomisliti.

o

Neka vas v Walesu v Veliki Britaniji se imenuje Llnfairpwllgwyngyllgogeerrychwyrndrobwllatysiliogogoch. Na zemljevidih je za ta kraj napisano samo Llanfair-etc.

o

J. V. Walker, angleški birokrat, visoki funkcionar v ministrstvu zdravja, je apeliral na britanske učenjake (obljubil je tudi veliko denarno pomoč), naj izumijo pilulo ali preparat, ki bi »norenje, ki spremlja buerteto« preložilo na kasnejša leta, da bi mladi ljudje laže končali šolanje.

o

Med ameriško državljanjsko vojno je tedanji siamski kralj ponudil Abrahamu Lincolnu, vodji Severa, 50 bojnih slonov, posebej izurjenih za boj proti pešcem.

o

Ko je mesto New York pred nekaj leti zaradi neznanskih dolgov bankrotiralo, je prišlo na dan, da je leta 1812 New York posodil vladi v Washingtonu milijon dolarjev. Obresti od tega denarja so tolikšne, da zvezna vlada zdaj dolguje New Yorku nič več in nič manj kot 12 milijard dolarjev.

Z neko študijo na manchesterski univerzi so dokazali, da so stresom najbolj podvrženi rudarji, najmanj pa knjižničarji. Rudarjem sledijo policisti, zidarji, novinarji, piloti in zaposleni v zaporih. Če hočete mirno živeti — ugotavlja študija — potem delajte v muzeju, bodite astronom, kozmetičar ali duhovnik. V sredini lestvice so diplomati in kmetje.

Prejšnja prva dama Filipinov, žena pregnanega diktatorja Marcosa, je imela v predsedniški palači na voljo 3 tisoč parov čevljev, v hiši, kjer je preživela mladost, pa še 1600 parov. Skoraj vsi čevlji so bili izdelani v Italiji.

DRUGJE SMO PREBRALI

Mesec dni star otrok je padel s sedemnajstega nadstropja in ostal živ. Padec je ublažila krošnja drevesa. Otroka so z zlomljeno ključnico in nekaj rebri odpeljali v bolnišnico. V novici ni povedano, kje se je to zgodilo.

Žena nekega Korejca ni verjela svojemu možu, da je pri prijatelju na televiziji vso noč gledal finale svetovnega nogometnega prvenstva. Ko je prišel zjutraj domov, je zgrabila kuhinjski nož in ga ubila.

NASEDAJO REKLAMAM

Vedno več pakistanskih mater opušča dojenje in svoje otroke hrani z umetnim mlekom, ki ga tudi v tej azijski državi reklamirjao na slehernem koraku. Neka anketa je pokazala, da se je škodljivi navadi prepustilo celo 46 odstotkov pakistanskih mater. V strukturi teh žena je največ deklet iz višjih meščanskih slojev. V Pakistanu je prehranjevanje otrok z mlekom v prahu še posebej nevarno, saj ima država gotovo enega najzaostalejših vodovodnih sistemov na svetu. Mleko, ki ga starši za svoje otroke raztapljajo v takšni vodi, je zelo nehigienično.

Omenimo še, da je letni prirastek v Pakistanu med najvišjimi na svetu (3,1 odstotka), med otroki pa je silno visoka tudi umrljivost, saj vsak peti otrok umre pred dopolnjenim petim letom starosti.

Ostal je živ

V severni bangladeški provinci Tangail so našli novorojenčka, ki ga je mati v strahu pred kaznijo zaradi izvenzakonskih spolnih odnosov živega pokopala. Po štiriindvajsetih urah so otroka dobili še živega. Policija je začela iskati, ko so prebivalci vasi Dantari posumili v jutranji pokop in nenavadni dogodek prijavili. Šestnajstletna mati ne bo kaznovana zaradi predzakonskih seksualnih odnosov, ker jo je oče otroka pripravljen vzeti za svojo drugo ženo. Po islamskem zakonu so sicer predzakonske spolne zveze strogo prepovedane.

Shramba za srce in pljuča

Britanski zdravniki so izdelali napravo, v kateri je mogoče hraniti klinično živo srce in pljuča, namenjena za presaditev. To je pomembno v primeru, ko je pacient zelo oddaljen od darovalca. Sistem, imenovan »portable by-pass« (PBM), je preprostejša različica naprave, ki se navadno uporablja v bolnišnicah za ta namen.

PBM je mogoče prevažati skupaj z drugimi kirurškimi inštrumenti za operacijo; deluje pa tako, da darovalcu, ki je najpogosteje žrtev nesreče, daje kisik v krvni obtok, dokler telesna temperatura ne pade na deset stopinj Celzija. Pri tej temperaturi je srce in pljuča moč odstraniti in ju brez težav transportirati.

Christine Peake (19) iz Leedsa naj bi čez kakšen teden pred pričami rekla tisto usodno besedico z dvema črkama. V tej vročini! Najraje bi kar takole, s šopkom seveda . . .

Giuseppe Ungaretti (1888—1970), italijanski književnik in pesnik, je priporočil nekega mladega novinarja za sodelavca pri podeželskem časopisu, katerega direktor je bil njegov znanec. Tako je napisal v spremnem pismu:

»Priporočam ti tega mlademiča; ni dosti vreden, za tvoj časopis pa bo imeniten.«

ANEKDOTE

Filmski in gledališki komik Erminio Macario (1902—?) je imel prijatelja, ki je bil trdno prepričan v preroške sposobnosti vedeževalk. Nagovoril je Macaria, naj se sam prepriča o čudežih, ki mu jih je opisoval. Tako ga je spravil k sloviti napovedovalki usode.

»No, kako je bilo?« ga je vprašal potem.

»Prav čudno je,« je odgovoril Macario. »Samo bežno je pogledala moje črte na dlani in že mi je prerokovala, da bom žrtev prevare.«

»No, in?«

»Čez četrt ure je zahtevala od mene pet tisoč lir!«

x x x

Ameriškemu predsedniku Richardu Nixonu (1913—) očitajo, da je bil kot gostitelj zelo tog in zapet. Kot značilen primer navajajo tole zgodbico:

Ko se je Nixon med volilno kampanjo vozil po Floridi, je eden od policistov iz spremstva padel z motorjem in se hudo ranil. Nixon je takoj ustavil svoj avto in stopil k ranjenemu policistu, da bi mu izrekel svoje sočutje. A ko ga je povprašal, kje ga boli in kako se počuti, mu je že zmanjkalo besed. Naposled je le prekinil mučno tišino in vprašal nesrečnika:

»Ali imate radi svoje delo?«

Smrtonosni skok v vodo

Ob skoku v vodo se ožilje naglo skrči, kar poveča pritisk v srcu — posledice neprevidnega ravnanja so lahko smrtne.

Previdni ljudje pred skokom v vodo (morje ali bazen) zmočijo stopala — to je namreč najboljši način za preprečevanje nevarnega šoka, imenovanega hidrokucija. Le-ta ni nič zastarelega ali preživetega, saj jo kopalci doživljajo tudi dandanes. To je nezavest, ki jo povzroči velika razlika med temperaturo vode in telesno. Najbolj nevaren je izreden napor organizma in srca, ko se hipoma prilagajate temeraturi vode. Ožilje se pri tem skrči in včasih je pritisk krvi v srce tako visok, da povzroči nezavest. Pojav je še močnejši, če se pred kopanjem dolgo sončimo in je ožilje zaradi toplote razširjeno. Zato naj velja, da vsaj pri prvem kopanju v poletni sezoni, stopamo v vodo počasi. Če začutimo vrtoglavico, srh, utripanje v stegnih in prsih, slabost, moramo takoj na kopno.

Največja neprevidnost je skakanje na glavo, saj ne dopušča telesu niti najmanjšega prilagajanja celo takrat, ko je voda dovolj topla. Skok si torej lahko privoščimo šele, ko gremo v vodo drugič ali tretjič. Po daljšem sončenju pa bomo najprej za nekaj minut stopili v senco, nato pa šli v vodo. Po polurnem kopanju telo že izgubi znatno količino kalorij, zato se tudi zaradi tega lahko pojavi slabost. Dogaja se, da tudi izkušene plavalce po četrt urnem plavanju začne tresti mraz. V tem primeru je treba takoj iz vode.

Dekle je poslušalo naš nasvet: v vodi se sicer počuti kot doma, vendar ne sili vanjo na vrat na nos. Najprej si je pomočila noge, pa še malo prsi in roke, zdaj pa se počasi spušča v osvežujoče morje . . .

Čim hladnejša je voda, več previdnosti je potrebno! Organizem še prenese vodo, ki ima 14 stopinj, vendar pri prvem kopanju ne sme biti pod 20 stopinj, za otroke pa celo pod 24. Še vedno pa so ljudje, ki se smejejo nasvetu, da se s polnim želodcem ne smemo kopati. Poldruga ura oddiha po obilnejšem obroku pa je zelo koristna, če želimo, da nam bo dopust ostal v lepem spominu.

Deset vprašanj o običajnem spolnem vedenju (I. del)

Kljub seksualni revoluciji, množičnim medijem, ki o spolnosti veliko pišejo, in splošni liberalizaciji življenja v sodobni družbi, je to področje človekovega življenja še vedno toliko skrivnostno, da na mnoga vprašanja le stežka dobimo odgovore. Znani slovenski seksolog dr. Hubert Požarnik je skušal na deset najpogostejših odgovoriti kar najbolj neposredno. Danes objavljamo prvih pet, naslednji teden pa še preostala vprašanja, povzeli pa smo jih po reviji Zdravje.

1. Koliko časa pravzaprav trajajo spolni odnosi?

Velika večina precenjuje običajni povprečni čas spolnih odnosov. Približno pri polovici ljudi traja od 3 do 10 minut, pri 15 odstotkih manj pri 35 odstotkih pa več časa. Vendar pa trajanje ni merilo za zadovoljitev partnerjev. Strokovnjaki poudarjajo, da se v spolni odnos šteje čas, ki preide od trenutka spolne združitve v ožjem pomenu besede do izliva pri možu — in v katerem je žena intenzivno stimulirana, pa čeprav izmenično in na različne načine.

2. Kako je s pogostostjo spolnih odnosov?

Podatki o tem so zelo približni, saj je pogostnost odvisna od mnogih dejavnikov (religioznost, starost, kultura, izobrazba . . .). Prva leta po poroki ima večina zakoncev odnose vsaj trikrat tedensko, vsak šesti par pa celo vsak dan. Pri 30 letih imajo ljudje spolne odnose 2,2-krat, pri 40 pa 1,5-krat tedensko. Zanimivo je, da opazimo večji razkorak med željami in dejansko pogostnostjo pri ženah med 30. in 40. letom — praviloma si želijo več odnosov, kot jih imajo.

3. Kolikokrat in po kakšnem času lahko ljudje ponovijo spolne odnose ob isti priložnosti?

Po prvem odnosu ga lahko ženske ponovijo vedno in praktično takoj, moški pa redkeje in po preteku določenega časa. Običajno je tako, da lahko moški, ki ga partnerica močno privlači in vzburja, hitreje ponovi spolni odnos, enako je z moškim, ki spolnih odnosov že dolgo ni imel. Pomembna je seveda tudi aktivnost in iznajdljivost partnerice. Pristaviti je treba, da je večina moških z enim orgazmom zvečer popolnoma zadovoljna. Pri ženski je drugače. Ankete kažejo, da ji je najbolj prijeten drugi ali tretji orgazem, torej so »zares« zadovoljene, če doživijo dvoje ali troje orgazmov. Zanimiv je na primer eksperiment, ko je neka ženska brez težav doživela 50 orgazmov zapored — in lahko bi jih še več, če dober ducat moških prostovoljcev, ki so imeli izmenjaje odnose z njo, ne bi prej omagalo.

4. Mnogi moški trpijo zaradi »premajhnega« uda . . .

Prav neverjetno je, koliko stresov je zaradi tega. Strokovnjaki govorijo o kompleksu premajhnega spolovila, ki je bolj prisoten pri tudi sicer negotovih možeh. Nekoč so predsednika ZDA Lincolna vprašali, kako dolge noge mora imeti dober vojak. Odgovor: »Od trupa do tal!« Nauk anekdote lahko uporabimo tudi mi — spolovilo moškega naj bo dolgo toliko, da lahko vsaj nekoliko prodre v nožnico. Pri zadovoljstvu žene dolžina uda ni niti malo pomembna, tudi tu je (kot marsikje) kvaliteta pomembnejša od kvantitete. Lahko pa navedem številke: v erekciji je ud dolg od 11 do 20 cm (povprečno okrog 15 cm). Če lahko verjamemo literaturi, je svetovni rekorder mož s penisom, dolgim 36 cm in premerom 7,5 cm.

5. Ali nam lahko poveste kaj o dejavnikih, ki vplivajo na sposobnost žene, da doživi orgazem?

Dekleta in žene v prvih letih zakona ga težje dosežejo. Ob nezadostni predigri jih 48 odstotkov ne doživi vrhunca. Tudi pogostnost odnosov je zelo pomembna, saj žene, ki jih imajo redno in pogosto, večkrat in lažje dosegajo orgazem. Ostali dejavniki: ljubezen do partnerja, stopnja ženine izobrazbe, izkušnje pri samozadovoljevanju, nevrotičnost značaja, partnerjeva izkušenost, usklajenost.

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

DESETLETNICA RADGONSKIH POTAPLJAČEV

Številne poplave, utopitve in druge nevšečnosti, ki so jih pozvročale vodne ujme, so narekovale, da so pred desetimi leti pri gasilskem društvu Gornja Radgona ustanovili potapljaško ekipo. Delovati je začela leta 1976, ko sta Bogdan Šajnovič in Franc Fartek v sosednji Avstriji opravila prva potapljaška izpita. Tega leta je bilo ustanovljeno potapljaško društvo v Mariboru, s katerim so se Radgončani povezali, danes pa delujejo kot njihova sekcija. Potapljaška ekipa Gornje Radgone, ki jo vodi Bogdan Šajnovič in jo sestavlja osem članov, predstavlja jedro enot civilne zaščite za reševanje na vodi in iz vode. Ekipa je sodobno opremljena, saj ima vsak posameznik popolno opremo, obleko, jeklenko, regulator, uro, globinomer, imajo pa tudi dva čolna, potrebne motorje in kompresor, ki je srce vsakega potapljača. Ekipa se nenehno izpopolnjuje in pomlajuje. Poleg nalog reševanja na vodi in iz vode izvaja tudi druga družbeno koristna dela in se vključuje v razne akcije. Tako so radgonski potapljači letos pripravili republiško tekmovanje potapljačev v spustu po reki Muri od petanjskega mesta do kroškega broda, sodelovali so pri organizaciji državnega prvenstva v hitrostnem potapljanju v Mariboru, skupaj s potapljači iz Murske Sobote so sodelovali v prikazani vaji na reki Muri ob nedavnem tekmovanju gasilsko-tehničnih enot civilne zaščite iz soboške občine, vsako leto pa tudi pripravijo skupaj z gasilci Gornje Radgone po reki Muri s splavom, tako imenovano ranco. Radgonske žabe, kot pravimo potapljačem, pa poleg potapljaškega društva iz Murske Sobote uspešno sodelujejo tudi s potapljači iz sosednje Avstrije. To sodelovanje so doslej že večkrat potrdili na raznih akcijah in prireditvah. Za uspešno delo so radgonski potapljači prejeli več pomembnih priznanj. Tako so posamezniki kot ekipa prejeli priznanje republiškega štaba civilne zaščite in plaketo organov za notranje zadeve. Najbolj pa so radgonski potapljači veseli, ko jim uspe akcija reševanja na vodi ali iz vode. To je tudi razumljivo, saj je le tako poplačana njihova pripravljenost, napori in čas, ki jih vlagajo. Letošnjega desetletnega jubileja ne bodo posebej proslavili. V ta namen so že organizirali letošnje republiško prvenstvo potapljačev v spustu po reki Muri, ki je lepo uspelo. Najbolj pa so veseli, da bodo prav v njihovem jubilejnem letu — ob desetletnici delovanja — slavnostno odprli lepo urejen gasilski dom v Gornji Radgini, ki ima zdaj dokončno podobo, posebno priznaje pa bo dobila prav potapljaška ekipa iz Gornje Radgone.

Feri Maučec

Potapljaška ekipa iz Gornje Radgone. Stojijo od leve: Maks Korošec, Ivo Marovič, Ivan Dundek in Franc Fartek. Čepijo: Bogdan Šajnovič (vodja), Brane Klun in Mirko Njivar.

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

vsako sredo na Radiu Murska Sobota, v oddaji 21 232 lestvica tega tedna:

1. *Anamarija — Čudežna polja*
2. *Sanjam te — Mlada pot*
3. *Touch me — Samantha Fox*
4. *Friends will be Friends — Queen*
5. *Cry to heaven — Elton John*

Lestvica nastaja s sodelovanjem Hi-Fi videostudia na Kidričevi 21 (telefon 069 25 577), 69000 Murska Sobota, kjer med drugim snemajo avdio kasete, na voljo pa so najnovejši posnetki. Odprto imajo od 9.00 do 17.00.

Predlogi:
30° u hladu Srebrna krila
The Edge of heaven — Wham
Molim te, ostani — Tereza Kesovija

Glasovnice pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

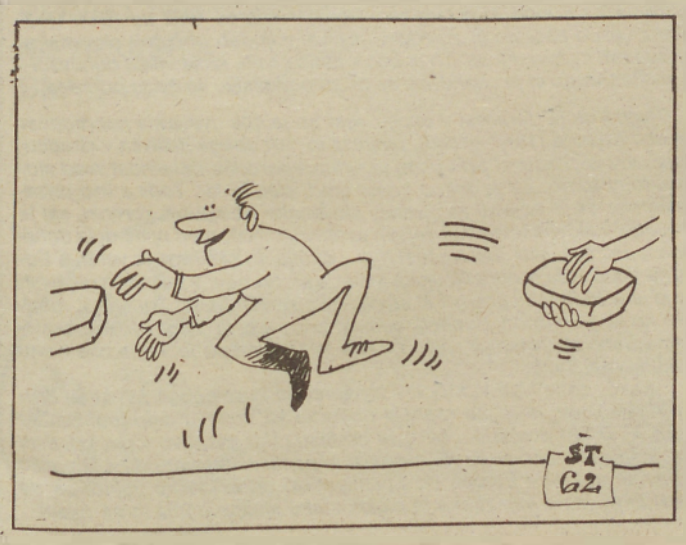

Duhovite podpise pod današnjo risbo pošljite najpozneje do četrtka, 14. avgusta, na naslov Vestnik, Titova 29/I, 69000 Murska Sobota. Objavljene podpise honoriramo.

— Smo že navajeni na hladen tuš s cenami. (Pero S.)

— Vidiš, draga, kaplja kot pokojnina. (Bernard Žnuderl)

— Sinko, le dobro štej, vsaka kapljica je po 100 dinarjev. (Matej K.)

SESTAVIL MARKO NAPAST	PODROČJE ELEKTRO-TEHNIKE	VSTAJA, PUNT	ORODJE ZA STRGANJE ALI DRSANJE	LJUDSKO IME ZA ZAKOVICO	DAVNO LJUDSTVO V ITALIJI	NEVEREN ČLOVEK	DAVNA ZAHODNO SEMITSKA PLEMENA
MINERAL							
DELAVEC V APRETURI							
PREVOZ ČESA NA DOLOČEN KRAJ							
IRSKA REVOLUCIONARNA ARMADA				POLJSKI PISATELJ / ALŽIRSKA LUKA			
KISIK		REKA V FRANCIJI / HRUST, ORJAK					
GNOJNA BULA					NEW JERSEY / AVION		
ENAKA VOKALA			IGRALEC GUINNESS / JAPONSKI POLITIK				
LJUDJE, KI SE HLINIJO							
PEVEC KERSHAW				TONA / BISTVO		PRINC V EPU MAHABHARATA	NORDIJSKO MOŠKO IME
HARMONIČNO UREJANJE CVETLIC							
AVTO ZNAMKE CADILLAC							
FRANCOSKI PISATELJ FRANCE							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: scorpio, ambient, neresci, Fram, IT, raza, DI, A, Intes, NM, Nen, Coe, sto, Ilkan, S, slivica, cepelin, Ota, Oka.

Zakaj še vedno ni ureditvenih načrtov za Negovsko in Blaguško jezero

Biseri v blatu

Koliko jezer imamo v Pomurju, ki so še vedno neizkoriščena? Kaj je temu krivo — ali res nočemo drugim in sebi dobro. Drugim bi namreč nudili poceni in prijetno kopanje, sebi pa zaslužek. Po navadi se niti ne ve, kdo je pravi lastnik in kdo je za kaj odgovoren, zato se »zadeve ne razvijajo«. Kdaj bomo Slovenci vedeli izkoristiti vsak košček zemlje in vode v turistične namene? Ali je res za to potrebna privatna lastnina? Vse prevečkrat dokazujemo, da nam v gostinstvu in turizmu gre le za dobiček, ne pa za kakovostno ponudbo in ustrežljivost gostom. Dokazujemo, da ne razumemo (kaj šele, da bi postalo naše geslo) stavka: Turizem smo ljudje, in da je največ odvisno od nas samih in naše volje.

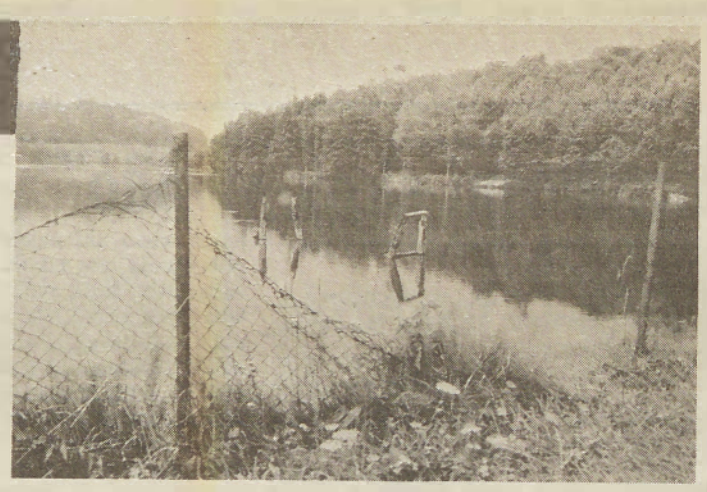

Stanje jezer v radgonski občini je klavrno.

Skoraj vsako leto pišemo v našem tedniku podobne stvari vendar — kakor pravijo: »nič ne škodi — nič ne hasni«. Nasprotno, stanje jezer se celo slabša. Tako je vsaj z Negovskim in Blaguškim jezerom, saj je prvo že dve leti brez vode. Prejšnji teden, točneje v petek; 18. julija, smo se odpravili do Blaguškega jezera. Znano je, da je bil to včasih raj za ljubitelje narave, za tabornike in kopalce, saj so bili urejeni tuši in sanitarije. Danes je tam prav žalostno. Sicer se opazi, da si nekdo prizadeva, da bi bilo urejeno (Turistično društvo je organiziralo že dve očiščevalni akciji), toda veliko je stvari, ki se jih ne da popraviti brez denarja. In pri denarju se vedno zatakne.

NAMESTO NA MORJE, OB BLAGUŠKO JEZERO

Ob jezeru smo srečali kar tri družine, ki so pospravljale šotore. Dva tedna je bilo dovolj, so dejali. Postavljene so imeli tri šotore, si sami kuhali, lovili ribe, plavali, se igrali. Najbolj zadovoljni so bili otroci, saj so se lahko podili po gozdu ali za žogo na bližnjem travniku. Na tem travniku so vsako leto tudi mladi taborniki, sedaj pa sta bila le dva šotora — dvojčka. Lahko trdimo, da so to ene najcenejših počitnic, saj ni treba za kampiranje (in vse druge dajatve, ki so v kampih ob morju normalni) odšteti niti dinarja. Bilo je zelo lepo, so dejale žene, ki so čistile šotore, toda še boljše bi bilo, če bi lahko tukaj kaj kupili za piti in jesti, sedaj pa moramo po vse hoditi v Videm.

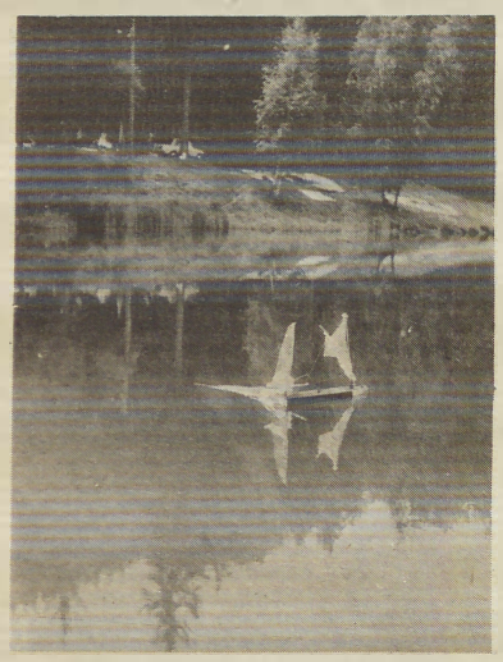

Prav lahko bi bila majhna ladjica-igrača, ki so jo naredili otroci (skopaj s starši so kar dva tedna preživeli ob jezeru), ta pravi čoln na Blaguškem jezeru.

KIOSK S PIJAČO LANI ODPRT LE ŠTIRIKRAT

Kako bo letos, se sprašuje tajnik krajevne skupnosti Videm ob Ščavnici Ivan Kreft in vsi ostali: »Gostinski objekt upravlja tozd Radenske Grozd, vendar ga letos še niso odprli. Mi smo dovolj zgodaj začeli z akcijo za ureditev Blaguškega jezera, zatika se drugje — predvsem pri potrebnem denarju. Že lani so nam obljubili, da bo narejen ureditveni načrt — kot se je izkazalo; ga ni niti nihče naročil. Včasih je bilo tukaj urejeno kot v prvem kampu. Brez ureditvenega načrta ne moremo nič graditi, pa saj niti denarja ni. Zato smo si potrebna dela razdelili, tako bo nekaj uredil Grozd, nekaj Vodno gospodarstvo, nekaj ribiči. S slednjimi smo se tudi dogovorili, da bo polovica jezera namenjena kopalcem, polovica pa ribičem.«

Tudi ribiči so brez denarja. Upajo, da bodo zaslužili v teh mesecih s prodajo kart za ribolov (karte se dobijo v Gostilni Hojs — če bi bil kiosk ob jezeru odprt vsak dan, bi jih lahko prodajali tam), saj je dovoljen ribolov vsak dan in ne le ob sobotah, nedeljah in praznikih. V jezeru je sedaj tudi več rib, ker so jih prenesli iz Ščavnice, ki jo regulirajo.

Turistično društvo že načrtuje tretjo očiščevalno akcijo, želijo pa tudi namestiti koše za smeti in popraviti lopo.

NEPROFESIONALNA ČLANICA IZVRŠNEGA SVETA ZADOLŽENA ZA TURIZEM

Tudi »radgonska vlada« se je odločila, da bo naredila nekaj več za celovito turistično ponudbo radgonske občine, saj izdajanje odlokov o kmečkih turizmih in vinotočih še zdaleč ni dovolj. Zato bo v prihodnjih štirih letih neprofesionalna članica izvršnega sveta skupščina občine Gornja Radgona zadolžena posebej za turizem. Jožica Kaučič je o jezerih dejala naslednje: »Stanje jezer v radgonski občini je dokaj klavrno. V Negovskem jezeru ni vode, je pa gostinska ponudba. V Blaguškem jezeru pa je veliko vode, vendar ne prave gostinske ponudbe. Krajevna skupnost in turistično društvo se trudita, vendar sezona je tu, pravega učinka pa ni. Tako taborniki, ribiči kot kopalci si želijo, da bi se jezero uredilo. Imeli smo že dva sestanka, si razdelili stroške, najprej pa bi moral lastnik Vodno gospodarstvu urediti najosnovnejše stvari. Del turistične takse, ki se zbira v občinski blagajni, bo namenjen za ureditvene načrte.

KONKRETNI ZAKLJUČKI SESTANKOV — KDAJ UČINKI?

Zavod za ekonomiko in urbanizem mora še v letu 1986 izdelati ureditveni načrt za Blaguško in Negovsko jezero; Turistično društvo Videm ob Ščavnici mora poslati Izvršnemu svetu SO Gornja Radgona program dela; Radenski tozd Grozd tudi v letu 1986 prevzame gostinsko ponudbo, bife ob jezeru mora biti odprt ob lepem vremenu vsak dan vsaj od 12. do 19 ure, ob sobotah in nedeljah pa od 10. do 19. ure; del sredstev od letošnje turistične takse se nameni ureditvi okolice Blaguškega jezera — takšni so bili zaključki sestanka 1. julija, ki so se ga udeležili predstavniki krajevne skupnosti, turističnega društva, Radenske, izvršnega sveta, vendar ni bilo lastnika — vodnega gospodarstva. Ko so si ogledali Blaguško jezero so ugotovili naslednje: potrebno je popraviti brv od stopnic do spomenika, celotno žično ograjo je treba odstraniti in zamenjati z novo, sanitarije in bife obnoviti, menjati ploščice na strehi lope, postaviti koše za — smeti, položiti lovilno mrežo ob brvi, zadolžiti »komunalnega nadzornika«, postaviti večji kontejner ali več kant za smeti, navoziti gramoz na cesti ob Blagušu.

Če bi se naredilo torej le najnujnejše, kar je navedeno v zapisniku skupnega sestanka (že to je velik napredek), bi bili kopalci zadovoljni. Da pa niti ne omenjamo, kaj bi se vse dalo narediti!

Bernarda Peček

Franc Pajtler

(1910—1986)

Konec julija je zaključil svojo plodno življenjsko pot upokojeni šolski upravitelj Franc Pajtler iz Murske Sobote, ki je desetletja posvečal vse delovne sile in sposobnosti mladega rodu v Prekmurju. Rodil se je 3. decembra 1810 v Brebrovniku pri Ormožu. Oče Anton in mati Marija sta imela okrog 12 oralov zemlje. Po osnovni šoli pri Sv. Miklavžu je šel na Ptuj v meščansko šolo, kjer je bil ves čas naraščajnik Sokola. V letih, ko se je vpisal na učiteljišče v Mariboru, je tudi naše podeželje zajel val svetovne gospodarske krize, zato se je skušal vzdrževati sam. Postal je samostojen in odločen v boju za življenje. Stanoval je v hiši, v kateri je bil tudi dr. Zgeč, profesor na učiteljišču, ki ga je naučil gledati na svet z očmi, kakršen je v resnici.

Po študiju je 1932/33 odslužil vojsko v šoli za rezervne pehotne oficirje v Bileči. Ko se je vrnil, je bila brezposelnost tudi med prosvetnimi delavci. Končno je bil 30. maja 1934 sprejet na osnovno šolo Tišina, kjer je bil poleg rednega šolskega dela agilen tudi v sokolski organizaciji, pomagal je domačim gasilcem, sodeloval pa je tudi pri strokovnem učiteljskem udruženju v M. Soboti. Kot rezervni poročnik je bil 1. aprila 1941 mobiliziran in tako stopil na branike napadene domovine. Nemci so ga 11. aprila 1941 ujeli pri Rogatcu in ga odvedli v ujetniško taborišče Warburg, od koder se je po osmih mesecih vrnil v okupirano Prekmurje. Leta 1941 je na Tišini delovala odporniška skupina, katere član je bil. Zato so ga 5. oktobra 1943 aretirali in odvedli na prisilno delo na Madžarsko.

Potem je bil internirán, odpeljali so ga v Kištarčo in nato v Garany, novembra 1944 pa so ga predali Nemcem, ki so ga iz Komarnega odpeljali v taborišče Oranienburg. Domov se je vrnil junija 1945.

Po vojni je bil Franček nekaj let upravitelj šole na Tišini, pa tudi član okrajnega odbora OF in vodja aktiva OF na Tišini. Opravljal je še številne odgovorne in pomembne funkcije, pred upokojitvijo pa je bil veliko let ravnatelj I. osnovne šole Daneta Šumenjaka v Murski Soboti. Za uspešno pedagoško delo je prejel več priznanj, odlikovanje za zasluge v NOB, Red zasluge za narod s srebrno zvezdo in Red dela s srebrnim vencem.

Umrl je zaslužni šolnik Franček Pajtler! Ne, on ni umrl, le oči trudne je zaprl! Za njim ostajajo krepki sledovi v srcih mladih generacij, ki so ocenile in spoštovale vrlega učitelja, upravitelja, inšpektorja, ravnatelja, človeka . . .

Jože Janež

Urejeno mesto pod obronki goric

Lendava, mesto ob obronkih slikovitih Lendavskih goric, se je že pred leti vključila v akcijo za najbolj urejen kraj v Sloveniji. Tudi letos si je dejavno turistično društvo Lendava zadala obširen program dela. Komisija za urejanje kraja pri turističnem društvu je vsem krajanom, predvsem pa članom društva poslala priložnostno vabilo za sodelovanje, saj se je Lendava ponovno vključila v tekmovanje za priznanje najbolje urejenega kraja v Sloveniji. Vsi krajani naj se torej pridno lotijo urejanja okolja stanovanjskih blokov, trgovin in drugih zgradb, da bo okolje ustvarjalo obiskovalcem, turistom in izletnikom prijeten, urejen in domač videz.

Jože Žerdin

Miroslav Slana-Miros

VIDEMSKA DRUŽNOST OD GUBCA DO VUKA

3

Vukov Franc je torej nataknil prstan na Anino trdno, žuljavo roko. Priženil se je k njej v Štrigovsko grabo, saj so bile tudi njegove roke kmečke. Poleg tega je bil umen gospodar in vaški župan ali rihtar.

Njuna poroka ni bila bogvedi glasna, kajti kmetijica ni bila velika. A bila sta na svojem. Računala sta, da bosta s štirimi hektarji obdelovalne zemlje že nekako preživela.

Če bi se možila hčerka veleposestnika, bi trajala gostija ves teden; godbeniki bi se do onemoglosti mastili, nacejali in ob glasbilih znojili pod simboličnim vencem iz petelinjih glav. Tako pa je bilo slavje skromno.

Po vrheh so se tam dedci radi nacejali s šmarnico in jabolčnikom tudi kadar ni bilo gostije. Ženske so se navadile nanje in čudno bi bilo, ko bi bili možje več večerov zapored trezni.

Tisti čas ni bilo strojnega obdelovanja zemlje, zato so morali trdo delati tako otroci premožnih kot tudi revnejših kmetov. Toda dobro so rasli, četudi ob korenju, fižolu in krompirju. Dobro je rasla tudi Anina in Franceva hčerka Lujzika.

Mati Ana je bila sicer ostra in naravnostna ženska. Sama se je celo ukvarjala z babištvom. Bila je bistra, kar se je videlo na domačiji. Prenekateri moški jo je poželjivo pogledal, saj je bila postavna in temperamentna. Ampak ni se zmenila zanje, ko je stopala k nedeljski maši. Šla je iz navade, tako za okras, da je za kratek čas pozabila delavniške skrbi. Pobožnjakom se je celo posmehovala. Ampak ko je prišel teden naokoli, je nagonsko vzela sveže prelikan in lepo zložen robec; zraven je položila mašno knjigo ali molitvenik. Nadela si je lepo zloščene visoke boksove čevlje, ki jih je spela z usnjenimi vezalkami in oblekla običajno po štiri podložena krila, ki so gosto nabrana plapolala okoli nje.

JANEZ SAMOJOV

December 1882 je bil mrzel in zasnežen. V dolgih zimskih večerih sta se Ana in Franc posvečala mali Lujziki in čakala na sina. Zrla sta v koledar; 27. december, Janez Zlatoust. In še pred rojstvom sta sklenila, da bo Janez, če bo fant.

Ko je s slamo krita cimprača v snežni tišini zvečer počivala, je Franc pripeljal babico. Ko sta se približevala, je bila domačija s temnimi lisami majhnih oken podobna nakodrani beli ovčki, ki počiva na belem oblaku. Od blizu pa je bilo različneje videti medlo svečavo, skalo na skalniku.

Kmalu je zavekal mali Ivan tja gor pod strop z lesenimi tramovi, za katerimi so bile zataknjene rdeče papirke, »šefi« za vino, zdravilna zališča in noži za koline. Bilo je srečnega joka za polno cimpračo.

*Za Samojove je bila sreča, da so živeli v **grabi** in jim ni bilo treba nositi vode na breg. Do vodnjaka ni bilo daleč, zato je Ana šla po vodo že nekaj dni po porodu. To ni bilo nič nenavadnega; žene v teh krajih so tisti čas delale do poroda in nekaj dni po porodu so že vnovič vstale. Zgodilo se je, da je žena julija čez dan žela, zvečer pa rodila.*

ŠOLA IN KNJIGE

Ivan je bil bister fant, v ponos materi in očetu. Že zgodaj je hrepenel po izobraževanju, a možnosti za šolanje so bile tedaj veliko bolj okrnjene kot so danes. Mati je opazovala svojega fanta, ki se je zanimal za okolico, odkrival skrivnosti narave in življenja. Hudo ji je bilo, ker fantu ni mogla dati, kar bi mu rada. že v najzgodnejšem otroštvu je razmišljala, ali naj ga pošlje v šolo na Staro Goro, ali v Videm. Videmska šola je imela namreč že tedaj pet razredov, kasneje pa je postala šestin celo sedemrazrednica.

Starši so tedaj potrebovali otroke pri delu. Tudi ivan je že pred šolsko dobo pasel in pomagal na kmetijici. To je bila zanj »mala šola«.

Videmčani so imeli takrat nekoliko neroden urnik, saj se je bil pouk začel 15. aprila in je trajal vse do 30. avgusta. Tedaj so se začele počitnice in se iztekle 15. oktobra. Podoben šolski red je bil tudi še na prelomu stoletja vse do leta 1907, ko so na krajevni šolski konferenci sklenili, naj se sklene šolsko leto 15. julija, pouk novega šolskega leta pa začne 15. septembra. Ampak domačini tudi s to razporeditvijo niso bili zadovoljni, saj so potrebovali otroke pri delu tudi v tem času. Tako so premaknili glavne počitnice na čas od 1. septembra do 31. oktobra.

Mali Ivan je vsak dan hlačal v šolo prek griča Ženik, od koder se je spustil skozi velik gozd in na drugi strani med njivami in polji, mimo pokopališča ter hiše, v kateri so živeli starši pesnika Edvarda Kocbeka, ki se je rodil leta 1904. Edvard se je sicer rodil blizu šole in cerkve, toda starši so si postavili hišo ob pokopališču, ki jo je kasneje podedoval pesnikov brat Slavko, cerkovnik in krojač.

Te idilične poti v šolo so otale Ivanju Vuku v trajnem spominu.

VUK O SEBI

V svojem življenjepisu, ki ga je Vuk napisal na željo ameriških Slovencev, ki so delovali v uredništvih tamkajšnjih Prosvete in Proletarca, je zapisal: »Ko sem bil star 6 let — bilo je to leta 1888 — sem začel obiskovati ljudsko šolo pri Sv. Juriju ob Ščavnici v Ijutomerskem okraju. Končal sem jo, ko sem imel 14 let. Ves čas šolanja sem moral pasti krave in delati druga primerna kmečka dela. Po »maturi«, 14-leten fant, sem že začel mlatiti pšenico, ajdo, oves, proso, pa tudi fižol, sploh vse, kar je prišlo na gumno in je potrebovalo cepec. Na travniku sem pomagal očetu kositi. Na njivi sem pomagal orati. Spočetka sem samo vole vodil, a oče je oral, kasneje sem oral jaz, oče pa je vodil vole. Zakaj moja roditelja sta bila majhna kmeta (in še sedaj sta) s 4 ha obdelovalne zemlje, ki smo jo obdelovali sami brez vsake pomoči. Ta zemlja je dajala le toliko, da je za silo živela naša štiričlanska družina . . .«

V teh besedah je Vuk avtentično razkril svoje poreklo. Zanimivo je tudi to, da ta njegov življenjepis doslej ni bil še nikjer objavljen. Ne gre prezreti podatka, da je ob tej biografiji priložil pismo s takšnole vsebino: »Svojčas ste me prosili, naj Vam napišem in pošljem biografijo. Študiral sem, kako naj jo napišem, ker je biografijo prinašati malo nerodno — vsaj meni se zdi tako. Najbolje je, seve, nič. Vendar sem vam tu napisal nekaj, če Vam je všeč, pa priobčite.« Pismo ima datum 11. september 1927. V njem pa je tudi priporočil za sodelovanje tedaj v Sloveniji izrazite komuniste, Bratka Krefta, Ludvika Mrzela, Ivana Grahorja, Mileta Klopčiča, Ivana Krefra in še nekatere. Toda vrnimo se k njegovemu življenjepisu, v katerem je nadalje zapisal, je bil po končani osnovni šoli poklical videmski učitelj njegovega očeta na razgovor, v katerem mu je toplo priporočil, naj gre Ivan študirat. Ivan je zapisal: »Ko je oče to kasneje pripovedoval materi, sem čutil v njegovem glasu in v glasu matere bolečino, zakaj rada bi me dala študirat, ali siromašen kmet ne zmore plačevati stroškov šolanja. Le kje naj vzame, da bo lahko vsak mesec odštel v gotovini za stanovanje, prehrano, knjige, šolnino in druge potrebščine? Ko pa niti sam vse leto ne pridela toliko, da bi s prodanim pridelkom lahko plačal stroške . . .«

MED REVŠČINO IN ŽELJO PO NAPREDKU

Misel na Ivanov študij je ostala neulovljiva. Fant se je bil v domačem kraju vključil v kulturno dogajanje. Njegov oče je bil član čitalniškega društva in je veliko bral. Ta nagib je postal Ivanov zgled, da si je tudi sam izposojal knjige v knjižnici in bral vse, kar mu je prišlo v roko. Najraje je bral zgodovinska dela; zanimale so ga tudi znanstvene razprave, kolikor jih je pač imelo kmečko bralno društvo.

Videmsko knjižnico in šolo so tisti čas reševali iz gmotne stiske s prispevki »dobrotnikov«. Nekateri so solidarnostno zapustili večje vsote denarja za revne učence, ki jih ni bilo malo. V želji po izobraževanju so pri Sv. Juriju ob Ščavnici odprli še dekliško šolo za odrasla dekleta. Dr. Jakob Jakobović je zapustil za vzdrževanje šole 2000 goldinarjev. V učni predmetnik je štajerski deželni šolski svet vključil šivanje, vezenje ter učenje materinščine.

V tedanjem času je vzporedno z učenkami dekliške šole naraščalo število osnovnošolcev. Šolo so morali razširiti v prostore Vaupotičeve hiše. Pomanjkanje šolskih prostorov je bilo rešeno le začasno. Kasneje se je vnovič pojavilo.

NARODNOSTNA KOLEBANJA

Mladi Ivan Vuk je že kmalu spoznal krivične in izkoriščevalske razmere okolice. Spoznal pa je tudi željo sovaščanov po narodnostnem osvobajanju. Tiste čase je imel določeno pozitivno vlogo tudi vaški župnik Janez Kunce, ki je tam župnikoval v letih od 1887 do 1914. Mož je bil z veščo besedo in zgledom utrjeval v ljudeh občutek slovenske pripadnosti in zavednosti. To je bilo v tistih časih, ko je imela duhovščina vodilno vlogo in je oblikovala še zlasti podeželje, velikega pomena.

Ivan Vuk je dorašćal v okolju, kjer se je bila uveljavila naprednost Jakoba Košarja (1814—1846), pesnika in narodnega delavca v Gradcu. Rojen v vasi Slaptinci pri Vidmu je širil preporodno miselnost med slovensko mladino. Žal je Jakob košar umrl, star 32 let. Toda z vso prizadevnostjo se je bojeval za utrditev slovensko jezikovnih korenin, saj je prevedel v slovenščino več znanih svetovnih mož, med njimi dela Schillerja in Horaca. Vuk je dorašćal tudi v okolju, iz katerega je vel duh Edvarda Vaupotiča, podpolkovnika Maistrovih borcev; v bližnjih Králjevcih se je leta 1887 rodil pravnik in strokovni pisec Dragotin Trstenjak, medtem ko je bil narodni buditelj, pesnik, pripovednik, zagovornik panslavizma Davorin Trstenjak rojen že leta 1917, umrl pa je, ko je bilo Ivanu Vuku komaj 8 let.

Kakor se je Ivan Vuk opajal z napredno miselnostjo teh in še drugih domačinov, tako sta kasneje občudovala Vukovo delo tudi Bratko Kreft, ki je kot dramatik oblikoval dramaturško zasnovo v marksistični ideološki luči, ter Ivan Kreft, publicist in politični delavec, ki ga je vodilo življenje prek vse Evrope do Španije med državljansko vojno, pa do NOB in povojne ministrske in diplomatske službe doma in na tujem.

(Dalje prihodnjič)

Pretesna trgovina in načrti na Tišini

Kruh, o katerem smo pred zadnjo podražitvijo in po njej veliko pisali, je nedvomno eno od osnovnih živil. Če je nanj potrebno čakati v vrsti, kot se to občasno dogaja v tišinski prodajalni, pa je jasno, da z oskrbo v njej prebivalci tega krajevnega središča in okoličani niso zadovoljni. Vrsta namreč nastaja zato, ker je prodajalna Veletrgovine Potrošnik pretesna za vse ponujeno blago in številne kupce.

»Prej, ko so bile manjše trgovine v Vanči vasi in na Petanjcih, je še nekako šlo, odkar pa se večina prebivalcev krajevne skupnosti Tišina z osnovnimi živili oskrbuje v tišinski trgovini, pa je problem. Nanj smo opozarjali že prej in ga tudi skušali rešiti, vendar je dal Potrošnik prednost Krogu in so tako vlagali tam, mi pa smo izpadli iz srednjeročnega načrta in ostali praznih rok. Problem oskrbe je vedno bolj pereč, ker tudi trgovina v Gradišču ne more zadovoljiti niti vaških potreb, kaj šele, da bi širše, za celotno krajevno skupnost,« je dejal predsednik krajevne konference Socialistične zveze, Alojz Bratkovič.

Pritrdil pa mu je tudi predsednik sveta krajevne skupnosti Tišina, Alojz Flegar. Ker sodi krajevna skupnost Tišina med najmočnejše v soboški občini, tako po številu prebivalcev kot vasi, ki se vanjo združujejo, bi jim kazalo tankočutneje prisluhniti in čim prej rešiti aktualno vprašanje — problem s trgovino. Tudi zato, ker je cesta skozi Tišino ena najbolj prometnih v Pomurju in se po njej popelje tudi marsikateri tujec iz zdravilišča Radenci ali pa v smeri od meje do Moravskih Toplic, če prihaja prek gornjeradgonskega prehoda; ali pa rojak, ki se vrača iz slovenskih središč.Pred kratkim so imeli na Tišini gasilsko slavje, ki je domače združilo tudi z avstrijskimi gasilci, izkupiček pa bodo namenili dopolnjevanju gasilske opreme.

Poleg aktivnih gasilcev pa imajo na Tišini tudi uspešne športnike in kulturno tradicijo. Slednja je v zadnjem času sicer nekoliko zamrla, kar je bilo razbrati iz besed Našate Domjan, Nekdanje predsednice kulturnoumetniškega društva Ludvik Rogan, ki združuje delo na krajevnem uradu in ima te poletne dni polno dela. Na vprašanje, po kaj prihajajo številne stranke, ki smo jih srečali na krajevnem uradu, je odvrnila, da je veliko povpraševanje po potrdilih tistih domačinov, ki so na sezonskem delu, ali pa živijo v tujini in z njimi uveljavljajo otroške dodatke ter, drugo. Tako so iskana potrdila za štipendije, živinski potni listi za prodajo in druge, z zakoni določene papirne obveznosti. Pozna pa se tudi, da je čas dopustov, ker je vodja odsoten in je na območju krajevnega urada Tišina kar pet tisoč prebivalcev. Ti se srečajo in matična dvorana, v kateri je potekal pogovor, potrjuje, da deluje tudi matična služba in je opravil za enega v tem času zares veliko.

Alojz Bratkovič, predsednik krajevne konference socialistične zveze. Nataša Domjan iz Krajevnega urada Tišina in Alojz Flegar, predsednik sveta krajevne skupnosti, so za trenutek postali pred vhodom stare stavbe, ki prav tako kliče po obnovi in je te poletne dni izjemno obiskana.

Pretesna in dotrajana Potrošnikova trgovina na Tišini je tista, o kateri so krajevni predstavniki imeli največ pripomb in tako izrazili željo večine v eni najmočnejših krajevnih skupnosti soboške občine.

Tako kot je veliko športnih prireditev in na njih športnikov, ki so se iz krajevnih in regijskih okvirov prebili na republiško raven. Med njimi so predvsem strelci in kolesarji, nogometaši pa so v pomurski ligi.

Večina krajanov Tišine in okoliških vasi združuje delo v Murski Soboti, Radencih in Gornji Radgoni, doma pa imajo kmetije in je tako osnovna dejavnost kmetijstvo. Industrije ni, imajo pa na Tišini drevesnico, ki spada med največje enote delovne organizacije Semenarna-sadike Mengeš, saj zavzema čez trideset hektarjev lastnih površin, veliko pa jih ima tudi v najemu in vzgoji tudi največ sadik za tržišče. Vzgajajo predvsem iglavce: bor, smreko in macesen.

Ker je Tišina kraj, skozi katerega vodi prometna cesta, smo predsednika sveta krajevne skupnosti Alojza Flegarja povprašali tudi o tem, kako je z drugimi cestnimi povezavami. »Problematična je cesta Borejci—Vanča vas, ki je v občinskem referendumu in programu gradnje 1988. leta, do katerega bo krajevna skupnost morala primakniti dobršen del sredstev,« je poudaril, na vprašanje, kakšne načrte še snujejo v krajevni skupnosti Tišina, pa je odvrnil, da bi radi uredili ulično razsvetljavo v naselju Tropovci, mrliško vežico v Murskih Črncih in osrednjo za naselja Tropovci, Rankovci in Vanča vas ter prizidek k mrliški vežici na Tišini. Poleg tega pa se lotevajo urejanja vaško-gasilskih domov, in sicer dozidave h gasilskemu domu v krajevnem središču, nadaljevanja del v Vanči vasi in Borejcih ter priprav za gradnjo in dozidavo novega dela v Rankovcih.

Brigita Bavčar
Foto: Štefan Celec

Zaupanje krajanov je velik kapital

Kakšne čudne želje ima človek! Nikoli mu ni čisto nič prav. Pozimi, ko je dosti snega, ko mraz pritiska in ko se vozi po zasneženih cestah, sanja o lepih in vročih poletnih dneh, ko pa je poletje in se preznoji v vročem avtomobilu in če je obenem še sparno, da ga znoj obliva v potokih, pa sanja o čudovitem in prijetnem hladu. Pa ga razumi. O takšnih stvareh ponavadi razmišlja novinar, ko se odpravlja na teren, da bi s sogovorniki poskušal predstaviti delo in življenje nekega določenega okolja, kraja, krajevne skupnosti. In prav to je bilo tisto razmišljanje, ko sem se odpravljal na Staro Cesto, oziroma v Desnjak k Mihi Magdiču, predsedniku krajevne skupnosti. Kako lepo se sliši, da je nekdo predsednik nečesa, pa čeprav gre za najmanjšo krajevno skupnosti, na hribovitem območju občine, ki nima niti trgovine, niti kakršnega koli industrijskega obrata ali zasebnega obrtnika, ki nimajo niti gostilne ali bifeja, še manj pa pošte, zdravstvenega doma . . . Pa so kljub temu uvrščeni med razvite krajevne skupnosti. Pa si vrag razumi ta čudna merila razvitosti. Res pa je da imajo elektriko, res je, da ima vsaka hiša vodovod in da so po urejenosti cest med naprednejšimi v občini Ljutomer. O vseh teh stvareh sva se pogovarjala z Mihom. Takole se mi je potožil: »Res je, da imamo elektriko, ceste in vodovod, samo nihče ne ve, da smo za vse to drago plačali. Prvi samoprispevek, ki smo ga imeli je znašal 9 odstotkov. Si lahko zamislite?! No, sedaj smo malce skromnejši, pa še kljub temu krajani plačujejo 4 odstotke krajevnega, oz. 25 odstotkov od katasterskega dohodka. Ker smo prejšnji referendumski program v celoti izpolnili in to predčasno, smo sprejeli tudi novega, za obdobje 1986—90. V njem smo na začetku zapisali, da bomo asfaltirali 3.200 dolžinskih metrov cest, a kot kaže — in to smo že spremenili, jih bo nastalo 3.900 metrov. Kar je pa najbolj zanimivo — ta program bomo končali že do konca prihodnjega leta, tako da se bomo že prihodnje leto morali ponovno dogovarjati, kaj bomo še naredili iz preostalega omrežja, na seveda ceste bomo poskušali asfaltirati do konca.«

Kako pa vam vse to uspeva? Ta predčasna realizacija referendumskih programov, kar je močno nenavadno za današnji čas in možnosti, ki jih imate?

»Prvo kar moram povedati je — naši krajani se zavedajo, da so odvisni samo od sebe in nobenega drugega. Ni jim žal prostovoljnih delovnih ur, ni jim žal časa, ki ga porabijo za delo, še manj pa denarja. Glejte — v časopisih večkrat zasledimo, da združeno delo pomaga krajevnim skupnostim pri izvedbi njihovih programov. Samo sem v imenu krajevne skupnosti tudi pismeno prosil za pomoč nekatere delovne organizacije, predvsem tiste dobro stoječe in glejte — razen iz ene delovne organizacije, ki nam je negativno odgovorila, nam iz drugih niso niti odgovorili. Edino razumevanje, ki smo ga dosegli je pri DO za rekonstrukcijo in gradnjo cest v Varaždinu, ki nam je omogočila ugodne posojilne pogoje in postavila primerne plačilne roke za odplačilo naših cest. Glede predčasnega končanja nalog pa še samo to — večkrat smo morali improvizirati, denar, ki smo ga imeli, smo sproti obračali. Včasih smo poslovali in se dogovarjali na robu dopustnega, predvsem pa — nalog smo se lotili takoj. Kajti — najdražji so tisti programi, ki se odlašajo. Nekateri bi se lahko naučili iz tega. V krajevni skupnosti smo si pridobili zaupanje krajanov in tako zapuščamo našim naslednikom tudi velik kapital — to je zaupanje.«

Komentarja k tem besedam ni potrebno dodajati. In vročina tistega dne je bila kar pozabljena.

Dušan Loparnik

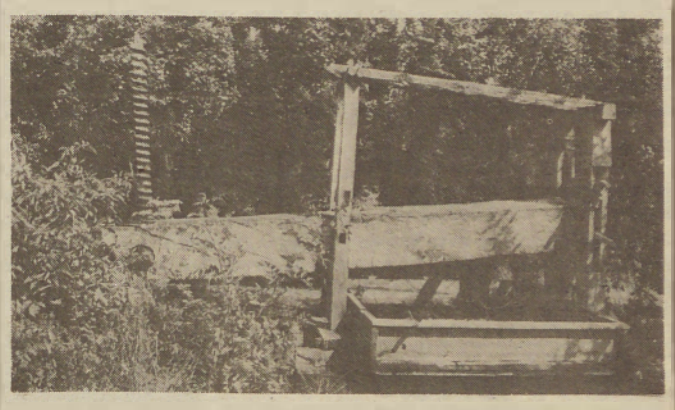

Na potovanjih lahko srečamo tudi taka tihožitja. Krajevna skupnost in nekateri posamezniki so to prešo v Desnjaku že večkrat želeli odkupiti in jo ohraniti, vendar je lastniki ne dajo, sami pa ne storijo ničesar.

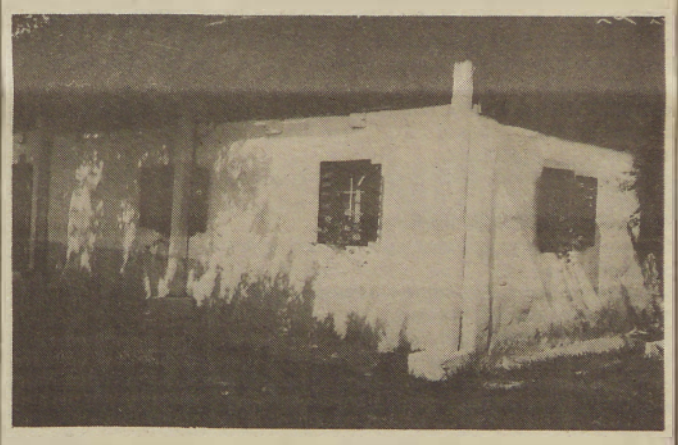

Tudi take stare, cimprane hiše se še najdejo v oddaljenih hribovitih krajih, kot je recimo Desnjak.

posezonska razprodaja

OD 11. DO 23. AVGUSTA

V VSEH POSLOVALNICAH S TEKSTILOM

V RAZPRODAJO SO ZAJETE SLEDEČE VRSTE BLAGA:

OTROŠKA, ŽENSKA IN MOŠKA KONFEKCIJA, PLETENINE IN PERILO TER OSTANKI METRSKEGA BLAGA.

do 40% znižane cene

TOZD IZBIRA IN TOZD PRESKRBA

veletrgovina Potrošnik murska sobota

ZGEP POMURSKI TISK
TOZD KARTONAŽA
MURSKA SOBOTA, Lendavska 1

Delavski svet tozda

razpisuje ponovno

po določilu 66. člena Statuta in na podlagi sklepa mesto INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — direktorja tozda KARTONAŽA
(ni reelekcija)

Prijavljeni za razpis morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
- visoka strokovna izobrazba in 3 leta prakse pri delih s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
  ali
- višja strokovna izobrazba in 5 let prakse pri delih s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
- imeti morajo organizacijske sposobnosti in izkušnje pri utrjevanju samoupravljanja.

Imenovani na mesto direktorja bo združil dela in naloge za dobo štirih let.

Prijave z dokazili o izpolnjevnaju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh od objave razpisa na naslov: ZGEP POMURSKI TISK, TOZD KARTONAŽA M. Sobota, Lendavska 1, z oznako na pisemski ovojnici »za razpisno komisijo«.

Prijavljeni bodo o izidu razpisa obveščeni v roku, določenem v samoupravnem splošnem aktu.

vsak četrtek VESTNIK

KAJAKAŠKO TEKMOVANJE MURA 86

Največ uspeha gostiteljem

Brodartsko društvo Mura iz Kroga je preteklo soboto in nedeljo pripravilo na reki Muri tradicionalno tekmovanje kajakašev in kanuistov 86. Sodelovalo je rekordno število tekmovalcev — okrog 130 iz Hrvaške, BiH in Slovenije. Največ uspeha so imeli gostitelji, ki so postali skupni zmagovalci s 173 točkami. Bistrica šesta. Prireditev si je ob lepem vremenu ogledalo precejšnje število gledalcev.

V slalomu se je od domačih tekmovalcev najbolje odrezal Štefan Varga, ki je zmagal pri članih K-1. Med mladinci sta Marič in Vereš zmagala v kategoriji C-2, pri članih pa sta bila Činč—Titan druga, pri pionirjih pa Graj z Bistrice četrti. V spustu je pri pionirjih zmagal Kovačič (Mura) pred Grajem (Bistrica). Med pionirkami je bila Jekičeva z Bistrice tretja, Copotova pa četrta. V tekmovanju mladincev je zmagal Vereš pred Kuzmičem, vsi Mura. Pri članih je bil Varga drugi. V lanski konkurenci C-2 pa sta zmagala Marič—Horvat pred Titanom. Med turisti K-1 je bil Tonko z Bistrice četrti.

Letošnja prireditev na reki Muri je lepo uspela. Zlasti je razveseljivo, da so se poleg domačih tekmovalcev uveljavili tudi mladi tekmovalci z Bistrice, kar še posebej drži za Graja. Brodarsko društvo Mura pa se je tudi tokrat izkazalo z dobro organizacijo.

NOGOMET

V NEDELJO NAFTA—MURA

V okviru priprav za novo sezono je soboška Mura v nedeljo v Murski Soboti premagala varaždinsko Slobodo z 8:3. Strelci za Muro: Gabor 3, Škaper 2, Jančar, Bencak in Idič. Lendavska Nafta pa je v Beltincih premagala Beltinko z 9:4. Strelci za Nafto Marton 3, Nagy 3, Ferencek 2 in Dovečar. V nedeljo se igra v Lendavi tekma za pokal NZS med Nafto in Muro.

Ob 70-letnici Ludvika Kranjčiča

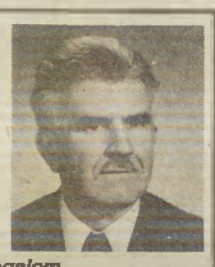

DRAGI LAJČI,
ob Tvojem lepem jubileju, prazniku,
bi morali spregovoriti z najlepšimi besedami,
pobrskati po spominu nas vseh,
kajti vsakega od nas si posebej razveseljeval.
Spregovoriti bi nemara morali o vsem tistem,
kar pravzaprav slišimo za vsakim soboškim vogalom,
kak VESTEN, SKRBEN, NATANČEN, predvsem pa POŠTEN si bil pri svojem delu
na občini in na sodišču,
kjer si pravzaprav z apotekarsko tehtnico meril in izmeril ter odmeril vse,
kar si moral pri svojem delu opraviti.
To svojo bistveno lastnost, sposobnost, vrlino in krepost pa si znal prenesti
tudi na klubsko delo nogometnega društva MURA,
na blagajniško-finančno delo,
kakor tudi na nogometno igrišče.
Kdo bi se lahko spominjal vseh Tvojih lepih uspehov,
ko si v prvih vrstah Mure,
v krogu Kukanje, Čagrana, Bosina, Šrimfa in drugih,
postavljal temelje tega našega vzornega športnega kluba.
Predolgo bi bilo že samo naštevanje —
zato bomo zdaj omenili samo še eno področje,
prav tako pionirsko, saj si pravzaprav Ti začel orati prve brazde
naše lepe igre, našega »LEPEGA ŠPILA« — igre,
ki nas že desetletja zabava, rekreira, krepi, pomlaja, pa tudi
razburja in zabava, predvsem pa ZDRUŽUJE.
Tebi, dragi Lajči, gre brez dvoma zahvala za našo sprostitev
ob tej igri, ki si jo seveda Ti iznašel, gojil, izpopolnjeval —
in o kateri že pol stoletja pišeš PRAVILA.
Tvoja apotekarska natančnost je nemara kriva,
da pač vseh naštetih problemov ne moreš spraviti na papir,
nič čudnega, ko pa z mikroskopsko natančnostjo sodiš o padcu žoge
na črto,
pred črto,
tik ob črti,
za las ob njej,
z mačjo dlako čez njo,
ko je že skoraj zunaj
oziroma
za pipino ritko znotraj,
pa vendarle še za tanki šiv na črti,
pri čemer seveda upoštevaš
napihnjenost žoge,
njeno napeto okroglino
ali ohlapno mlahavost,
ko pade žoga kot palačinka ob črto
(za črto, tik zraven nje, za en kilometer zunaj)
ali pa se spet odbije s hitrostjo svetlobe —
ki jo znaš izmeriti, oceniti, preceniti
SAMO TI,
nezmotljivi in neutrudni igralec,
prva violina našega orkestra!
Šalo na stran—: v imenu vseh Tvojih številnih prijateljev — nogometašev Ti iskreno, iz vsega srca
želimo, da bi še dolgo, dolgo, dragi Lajči, ostal naš vodnik in dirigent.
Brez
od tebe podane žoge pač ne gre.
Na svidenje na igrišču!

— dil

ATLETIKA

Balek tretji v Romuniji

V romunskem glavnem mestu je bilo 41. tradicionalno mednarodno tekmovanje v hitri hoji. Našo državo je zastopal član AK Pomurje iz Murske Sobote Milan Balek in dosegel lep uspeh. Na 20 km dolgi asfaltni progi je zasedel odlično tretje mesto s časom 1,34,16,4. Sodelovalo je 45 tekmovalcev s Poljske, Madžarske, iz Bolgarije, NDR, Romunije in Jugoslavije. Zaradi hude vročine (33 stopinj Celzija) je precej tekmovalcev odstopilo.

KOLESARSTVO

Hajdinjak spet zmagal

V Kranju je bila velika mednarodna kolesarska dirka, na kateri je sodelovalo čez 300 kolesarjev iz šestih držav. Tekmovanja so se udeležili tudi mladi kolesarji iz Pomurja in dosegli nekaj solidnih uvrstitev, še posebno Dušan Hajdinjak, ki je zopet zmagal pri pionirjih. Simon Sooš, ki je bil precej časa poškodovan, je bil sedmi, Gumilar pa enajsti. Pri starejših pionirjih je Robi Šooš zasedel sedmo, Štajner enajsto in Gumilar dvaindvajseto mesto.

STRELSTVO

Horvat in Belšakova občinska prvaka

Občinska strelska zveza Murska Sobota je pripravila občinsko tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško. Sodelovalo je 29 strelcev iz osmih družin. V mladinski konkurenci je ekipa SD Koloman Flisar s Tišine zadela 302 kroga, med posamezniki pa je zmagala Alenka Belšak (Noršinci) z 206 krogi pred Brankom Behkom, 173, in Simonom Flegarjem, 171 krogov (oba Tišina). V članski konkurenci je ekipno zmagala SD Noršinci s 699 krogi pred SD Panonija, 679, in SD Mura, 665 krogov. Med posamezniki pa je prvo mesto zasedel Janez Horvat (Mura) z 237 krogi pred Jožetom Koačičem (Panonija), 237, in Karlom Turnerjem (Noršinci), 236 krogov.

Poletna šola odbojke

Odbojkarski klub Ljutomer se je v počitnicah odločil, da začne z odbojkarsko šolo za mlade. V ponedeljek so ob ljutomerskem bazenu začeli z usposabljanjem mladih pionirjev med 5. in 8. razredom osnovnih šol. Uspehi, ki jih je odbojkarski klub dosegel v minulih letih, so plod trdega in strokovnega dela, ki ga z omenjeno šolo nadaljujejo, saj si bodo tako vzgojili obetajoč naraščaj. Odbojkarsko šolo vodita Borut Casar in Tone Ficko.

D. L.

AKTUALNI ZAPIS

Pomurje postaja rokoborski center

Rokoborba, ki je zelo mlada panoga v Pomurju, se vse bolj uveljavlja v naši pokrajini. Načrtno in strokovno delo v RK Pomurje, predvsem po zaslugi strokovnjaka Blaža Davidovskega, je prispevalo k temu, da se nenehno uveljavljajo novi talenti, ki se razvijajo v vrhunske tekmovalce. Tako ne mine sezona, da pomurski rokoborci ne bi osvojili vsaj enega naslova državnega prvaka, da ne govorimo o medaljah.

Pomurje pa ne postaja rokoborski center samo glede tekmovalnih dosežkov pomurskih rokoborcev, temveč tudi kot center za pripravo vrhunskih rokoborcev. Radenci in Murska Sobota sta že zaslovela kot nepogrešljiva centra za pripravo državnih rokoborskih reprezentanc. Doslej se je namreč jugoslovanska državna reprezentanca pripravljala na najzahtevnejša tekmovanja prav v Pomurju (16-krat, 12-krat člani in 4-krat mladinci). To prav gotovo ni naključno. In kaj je tisto, kar privlači jugoslovanske rokoborce, da prihajajo v Radence in Mursko Soboto? To smo hoteli izvedeti od zveznih kapetanov za mladince Fote Gatovskega (prosti slog) in Mališe Radoviča (grško-rimski slog), ki sta te dni sklenila priprave mladih rokoborcev v Murski Soboti. Sodeč po njunem mnenju so prav v Pomurju odlične možnosti za priprave, tako vremenske, organizacijske in druge. Veliko pomoč pa našim strokovnjakom daje pri tem tudi trener soboških rokoborcev Davidovski. Prav zato se vse bolj zanimajo za priprave v Murski Soboti tudi druge rokoborske ekipe. Tako je bila pred dnevi na pripravah v Murski Soboti rokoborska ekipa Oberiet iz Švice, član prve zvezne lige. Prav tako so bili nekaj dni na pripravah v Murski Soboti rokoborci iz Gradca iz Avstrije. Murska Sobota je bila letos gostitelj državnega članskega prvenstva. Soboškemu strokovnjaku Davidovskemu pa je bila letos tudi zaupana naloga, da je prvič kot trener vodil državno mladinsko reprezentanco na svetovnem prvenstvu v Schiffelstadtu v ZR Nemčiji. Prav gotovo pa bi bilo njegovo zadovoljstvo večje, če bi v državni reprezentanci nastopil kak njegov učenec, ki pa ga tokrat ni bilo. Kot nam je povedal po vrnitvi s svetovnega prvenstva, se bolj veseli uspehov svojih tekmovalcev, četudi samo v republiškem in državnem merilu. Pa še to! Da se lahko pripravljajo v Pomurju državne reprezentance so pokazale veliko razumevanje Radenska, Diana in Srednješolski center v Murski Soboti.

Feri Maučec

ŠPORTNI OBRAZI

Dušan Hajdinjak perspektivni kolesar

V letošnji tekmovalni sezoni se je začel uveljavljati dvanajstletni Dušan Hajdinjak, učenec sedmega razreda osnovne šole na Tišini, doma iz Tropovec, sicer član KK Pomurje iz Beltinec. S kolesarstvom se je začel ukvarjati pred štirimi leti, ko je nastopil na dirki za pokal krajevne skupnosti Tišina in zmagal med cicibani. To mu je bila spodbuda, da se je začel resneje ukvarjati s kolesarskim športom. Tudi na naslednjih dirkah je zasedal mesta med prvimi. Lansko leto je postal pomurski pionirski prvak. Največje uspehe pa je dosegel prav v letošnji kolesarski sezoni, saj je osvojil kar šest prvih mest in dve drugi. Zaradi pomanjkanja denarja pa se ni mogel udeležiti vseh dirk v Sloveniji. Letos je zmagal na dirkah v Verženju, Hrastniku, Celju, Žalcu, Varaždinu in na Ptuju. Najpomembnejše zmage so bile vsekakor v Žalcu, Hrastniku in Celju, kjer je bila konkurenca zelo močna, proga pa izredno težka.

Dušan Hajdinjak sodi med zelo obetajoče kolesarje in si od njega v prihodnje lahko še veliko obetamo. Zlasti zato, ker je zelo vesten pri vadbi in discipliniran na tekmovanjih. Tedensko trenira trikrat pod vodstvom trenerja Štefana Titana in povprečno prevozi 60 kilometrov. V letošnji sezoni v pionirski konkurenci ni imel pravega tekmeca, njegova želja pa je, da bi tako bilo tudi v prihodnje, ko bo tekmoval za starejše pionirje.

F. M.

OLIMPIJA V BAKOVCIH

Nogometaši Integrala Olimpije iz Ljubljane, ki so kandidat za naslov prvaka v slovenski ligi, so v ponedeljek prišli na enotedenske priprave v Bakovce. Že včeraj so odigrali prijateljsko tekmo z Bakovčani, jutri gostujejo v Ljutomeru, v petek pa v Beltincih.

PNL — mladinci

Končna lestvica 1985/86

Črenšovci	22	17	2	3	110:36	36
Beltinka	22	17	2	3	96:26	36
Bakovci	22	13	3	6	99:46	29
Turnišče	22	14	1	7	72:50	29
Odranci	22	11	6	5	57:35	28
Veržej	22	12	2	8	47:36	26
Rakičan	22	8	3	11	42:58	19
Renkovci	22	6	4	12	36:78	16
Hotiza	22	5	4	13	42:67	14
Lipa	22	4	3	15	26:85	11
Čarda	22	4	2	16	37:92	10
Dobrovnik	22	3	4	15	31:86	10

TENIŠKA ŠOLA V MORAVSKIH TOPLICAH

Doslej 160 udeležencev

Teniški klub Murska Sobota, ki deluje v okviru športnega društva Pomurje, organizira v sodelovanju z zdraviliščem Moravske Toplice teniško šolo. Namen le-te je omogočiti številnim privržencem, da si pridobijo osnovno znanje iz tega lepega športa. Za teniško šolo v Moravskih Toplicah vlada izredno veliko zanimanje, saj je junijsko šolo obiskovalo 70 kandidatov, julijsko pa celo 90. Skupno torej 160 kandidatov, kar je lepa številka. Prvo šolo je vodil Matej Ravnik, drugo pa Matej Šušec, oba sta strokovnjaka mariborskega Branika. S teniško šolo v Moravskih Toplicah bodo nadaljevali tudi v avgustu, vodila jo bosta domačina Babič in Kumin. Doslej je že prijavljenih 20 kandidatov, vendar prijave še zbirajo, kajti šola se bo začela v ponedeljek 4. avgusta. Če pa bo zanimanje, bodo teniško šolo v Moravskih Toplicah organizirali tudi v septembru.

NOGOMET

ZAČETEK 31. AVGUSTA

V Odrancih je bila skupščina klubov pomurske nogometne lige, na kateri so ocenjevali minulo tekmovalno sezono, podelili priznanja in izžrebali pare za novo sezono. Ugotovili so, da je potekalo tekmovanje v pomurski nogometni ligi, ki ga je tokrat vodila občinska nogometna zveza Lendava, zelo uspešno, opozorili pa so tudi na nekatere pomanjkljivosti, ki jih bo potrebno v prihodnje odpraviti. V pretekli sezoni so bili najuspešnejši nogometaši Črenšovec, ki so zasedli prvi mesti v članski in mladinski konkurenci ter prejeli pokala, kot najbolj disciplinirana članska ekipa pa priznanje. Priznanje za disciplinirano sti je prejela tudi mladinska ekipa Renkovec. Dogovorili so se, da se bo tekmovanje v novi sezoni, ki ga bo tokrat vodila MNZ Murska Sobota, začelo 31. avgusta in končalo 9. novembra.

BADMINTON

Petnajstletni uspehi ŠSD Mladost Lendava

Mineva 15 let, odkar so v obmejnem mestu Lendava ugotovili, da badminton ni samo priljubljena oblika zabave in preganjanja dolgega časa, temveč tudi dinamičen šport z raznoterimi potezami in udarci.

»Z rednim, trdim delom in s pomočjo Badmintonske zveze Slovenije, ki nam je pomagala premostiti prve težave, so prišli prvi rezultati. Naslove republiških prvakov so osvojili Feri Pal, kasneje pa Bojan Sekereš, ki je bil najmlajši tudi v mladinski konkurenci, Slavica Slibar ter pred nedavnim Miran Dominko in Breda Koren. Spodbud in motivov za nadaljnje delo ne manjka in v Lendavi smo prepričani, da bomo tako v slovenskem kot jugoslovanskem badmintonu še naprej imeli vidno vlogo«, je zapisano v letošnjem programu dela badmintonske sekcije ŠSD Mladost Lendava.

Malo znana športna panoga je v Lendavi izredno priljubljena. Aktivnih je 40 članov in članic vseh starostnih kategorij, ki se udeležujejo vseh pomembnejših tekmovanj. Veliko mladih med njimi kar 80 osnovnošolcev se redno rekreativno ukvarja z belim športom. Lendavčani tvorijo skupaj z igralci ljubljanskih klubov Ježice in Olimpije slovenski kakovostni vrh. Drugje v državi praktično ni badmintonskih klubov z izjemo Beograda, Virovitice in Vršca, ki pa po kakovosti zaostajajo za slovenskimi klubi. Pri Mladosti se s tem, da so med najboljšimi v državi, ne slepijo. Zavedajo se, da se ukvarjajo z malim športom, ki je na obrobju vseh dogajanj, a so kljub temu predani z vsem srcem. Še najbolj drži ta trditev za Vilija Sekereša, ki je vseh 15 let ob igralcih badmintona in z enako zavzetostjo in predanostjo skrbi za vse rodove. Pozorno spremlja prve negotove udarce začetnikov in za vsakogar najde toplo besedo spodbude. »Očetovsko« skrb, ki je namenjena prav vsem igralcem, mu slednji vračajo s pozornostjo in spoštovanjem. Prav nič mu ne zavidajo, da je njegov sin Bojan stalni član državne reprezentance. Še več. Prav Bojan Sekereš je vzor prenekateremu lendavskemu kratkohlačniku, ki pride v telovadnico osnovne šole Drago Lugarič in prvič prime badmintonski lopar.

Največje in najodmevnejše uspehe so dosegli v zadnjih dveh letih zunaj naše domovine. Na mednarodnem prvenstvu Avstrije v Gleisdorfu so slavili ekipno zmago. V Augsburgu so v močni mednarodni konkurenci zasedli četrto mesto. Dobro so se odrezali še v Beljaku, Celovcu, Ingolstadtu, Hamburgu, Miškolcu, Szegetu, Szombathelyu, Budimpešti in drugod. Pozivov za gostovanje je vse več, s tem pa naraščajo tudi stroški. Problem financiranja še danes ni rešen. Osnovna sredstva so pičla, občinska ZTKO jim sicer poravna stroške potovanja, toda . . . Oprema je vsak dan dražja, saj je razvoj posegel tudi badmintonu. Novi loparji so lažji in trpežnejši, to pa zahteva spremenjeno tehniko igranja. In če nočeš capljati za konkurenco, moraš kupiti nov lopar. Brez žogic in rezervnih strun tudi ne gre, denar pa gre največkrat iz lastnega žepa. Največji problem je v tem, da je do opreme pri nas zelo težko priti. Kolikor pa zaide v trgovine, jeiz uvoza. Vse to mlade oddaljuje od tega lepega, zanimivega, a še vedno premalo cenjenega športa.

Vsi v Lendavi so prepričani, da bodo ob razumevanju širše družbene skupnosti in objektivnem vrednotenju dela vsaj delno rešili številne probleme in v prihodnje dosegali še boljše rezultate.

Milena Tubolj

A&O

NOVA TRGOVINA, LE 500 METROV ODDALJENA OD MEJNEGA PREHODA GEDEROVCI V SICHELDORFU (ŽETINCIH)

VSE ZA VAŠ DOM, GOSPODINJSTVO . . .

Postreženi boste v slovenskem jeziku!

Priporoča se ÜLLEN!

Radijski in televizijski spored od 8. do 14. avgusta

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno danes (Mladinska, Kam konec tedna, Priporočajo vam), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.10—01.10 Teletekst RTV Ljubljana, 18.25 Poročila, 18.30 Spored za otroke: Ustvarjalne igre: Ploskev v barvi, poučna oddaja TV Zagreb, 18.45 Flipper, 14. del ameriške nanizanke, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 Tv nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja, 19.50 Želeli ste, poglejte, poučnozabavna oddaja, 20.15 Ne prezrite, 20.25 Amazonka: Prihodnost Amazonije, 8. del angleške dokumentarne serije, 21.10 Risanka, 21.25 Propagandna oddaja, 21.30 Tv dnevnik, 21.55 Vreme, 21.58 Tv nocoj in jutri, 22.00 Propagandna oddaja, 22.05 Bergerac, 16. del angleške nanizanke, 22.55 Kultura bivanja, propagandna oddaja, 23.00 Na obali, ameriški film.

Oddajniki II. Tv mreže:

17.25 Tv dnevnik, 17.45 Dajmo, družimo se!, 2. del otroške serije Tv Skopje, 18.15 Začimbe po Svetu, 18.45 Mali veliki svet, zabavna oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Koncert na dubrovniških poletnih prireditvah, 20.45 Poročila, 20.50 Glasovi zgodovine, 2. del dokumentarne serije, 21.40 Nočni kino: Noč čarovnic, ameriški film.

TV ZAGREB

Prvi program
14.55 Pisani počitniški spored, 19.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Avanture Sherlocka Holmesa, 21.00 Tri srca, 21.45 Dnevnik, 22.00 Kulturna srca, 23.30 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.20 Zabavna oddaja, 22.35 Beštija z divjine (film).

TV MADŽARSKA

8.25 Počitniška matineja. 10.00 Upokojenski dopoldan. 12.25 Korejske zanimivosti. 12.55 Formula I., prenos uradnega treninga iz Hungaroringa. 15.45 Spored za 3 dni. 15.50 Stikarstvo skozi stoletja. 16.00 SP v košarki za žene. 17.40 TV ogledalo. 18.00 Okno. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Prosci, TV igra. 21.30 Srečanje ciganskih godcev. 22.00 Umetnina tedna. 22.05 Igre zanimivih ljudi. 22.35 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 OTROŠKI PROGRAM: LAMU DEKLICA IZ VESOLJA; PRIJATELJ GIPSY, tv film. 18.00 LJUBEZEN IN OBLAST, tv novela. 18.55 TV NOVICE. 19.00 ODPRTA MEJA. 19.30 TVD, STIČIŠČE. 19.45 JAZZ NA EKRANU. 20.30 FILM: GLAS PRETEKLOSTI (igrajo: Ettore Manni, Massimo Girotti, Valentina Cortese in drugi, režija: Primo Zeglio). 21.55 TVD, VSE DANES. 22.05 DESETLETJE UNIČEVANJA, dokumentarna oddaja. 23.05 JAZZ NA EKRANU. 23.30 POLETNA NOČ.

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno danes (Sobotna reportaža, Ob skodelici kave), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

14.55—23.20 Teletekst RTV Ljubljana, 15.10 Poročila, 15.15 Spored za otroke: ponovitev oddaj: Smer deveti otok, 5. del Tv nadaljevanke (čb), 15.35 Vroče-hladno, 2. oddaja videoserije Tv Sarajevo, 16.05 Amazonka: Začarana reka, ponovitev 7. dela angleške dokumentarne serije, 16.50 Otroci Nagasakija, mladinski japonski film, 18.55 Knjiga, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 Tv nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja, 19.50 Turčija: Rojstvo človeka, 1. del dokumentarne serije, 20.15 Zrcalo tedna, 20.35 Muppet Show, 21.00 Festival vedno lepih melodij — Vransko '86, 3. oddaja, 21.20 Risanka, 21.25 Propagandna oddaja, 21.30 Tv dnevnik, 21.55 Vreme, 21.58 Tv nocoj in jutri, 22.00 Propagandna oddaja, 22.05 Osumljenci, francoski film.

Oddajniki II Tv mreže:

15.40 Kako biti skupaj, 16.10 Miti in legende, 16.25 Šibenik — Jugoslovanski festival otroka, 17.25 Ragbist, romunski film, 19.00 Narodna glasba, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Južnoameriški plesi, 20.30 Človek in čas, dokumentarna oddaja, 21.00 Poročila, 21.05 Športna sobota, 1.25 Rezerviran čas (Samo za Lj 2). 1.45 Poletna noč Tv Ljubljana (Lj 2 in Tv Koper).

TV ZAGREB

Prvi program
15.25 Pisano počitniško popoldne, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vojak Benjamin, 21.50 Dnevnik, 22.05 Program ob koncu tedna, 23.20 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.35 Ponovitve, 13,05 Poročila, 14.10 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenski tv spored, 18.25 Cirkus, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Romanca v Orient-Expresu (film), 21.55 Pesem v času, 23.25 Glasbena lestvica.
Drugi program
20.15 Namišljeni bolnik, 21.40 Šport, 22.15 Koža drugega, 23.45 Munsterjevi.

TV MADŽARSKA

8.35 Ponovitve do 12.10. 12.55 Formula I., prenos uradnega treninga iz Hungaroringa. 14.10 Mafilm, magazin. 14.25 SP v košarki za žene. 16.00 Breki in drugi, pon. 16.25 Srečanje ciganskih godcev. 17.00 Dnevnik. 17.20 Zabavni program iz Prage. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Charlie Chan v operi, kriminalka. 21.10 Lepi madžarski plesi. 21.15 Gospodar konjušnice, madžarski film. 22.50 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Bellamy — telefilm, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 18.55 Tv novice, 19.00 Dogodivščine na odprtem morju — telefilm, 19.30 TVD stičišče, 19.50 Start, 20.30 Koncerto Jugoslovanskih opernih solistov — I del, 21.35 TVD vse dnes, 21.45 Poletna noč.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Osrednja madžarska oddaja, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (Aktualni prispevek, Kmetijska, Minuta za varstvo okolja, Humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Reportaža iz pobratenih občin SR Slovenije in Hrvatske, 17.40 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.15 Poročila, 9.20 Otroška matineja: Živ žav: Risanke in Smrkci, 10.10 Flipper, ponovitev 14. dela ameriške nanizanke, 10.35 J. K. Martin: Kitajec c Scotland yardu, 11. del angleške nanizanke, 11.25 Folkart: Folklorna skupina Mme Marie Curie Skladowska (Lubin), 11.55 Propagandna oddaja, 12.00 Kmetijska oddaja, 1.00 Poročila, 17.10 Poročila, 17.15 Ljubljana: Jugoslovanski kasaški derbi, reportaža, 17.35 Zakonski vrtiljak, ameriški film, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 Tv nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.50 Vreme, 19.53 Propagandna oddaja, 20.00 M. Poposki: Solunske vragolije, 3. zadnji del nadaljevanke Tv Skopje, 21.05 Reportaža z nogometne tekme: Priština:CZ Priština, vključitev, 21.25 Tv nocoj in jutri,21.27 Propagandna oddaja, 21.30 Reportaža z nogometne tekme: Rijeka:Hajduk, 22.00 Športni pregled, 22.30 Bled: Plavalni maraton, reportaža, 22.40 Jazz na Ekranu: Julius Hemphill Jah Band, 2. oddaja, 23.10 Poročila.

TV ZAGREB

Prvi program
11.50 Poročila, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Otroški in mladinski spored, 15.25 Nedeljsko popoldne, 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Naša krajevna skupnost, 20.55 Potopis, 21.35 Športni pregled, 22.15 Dnevnik, 22.35 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program
15.00 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mozartovo slovo od Salzburga, 21.15 Aida (opera).

TV MADŽARSKA

8.30 Spored za otroke. 10.50 Igor Stravinski, dok. film. 14.10 Formula I., prenos iz Hungaroringa pri Budimpešti. 16.50 Čudoviti svet živali, pajek tarantela. 17.10 Oglejmo si skupaj. 17.35 Srečno kviz. 18.30 Delta, znanstveni poročevalec. 19.30 Teden, aktualne reportaže. 20.35 K tebi ali k meni? Nemški TV film. 21.50 Telešport. 22.20 Video od stene do stene. 22.50 Poročila.

TV KOPER

17.00 Otroški program, Lamu deklica iz vesolja, Pravljice, Prijatelj Gipsy — telefilm, 18.00 Computer — dokumentarna oddaja, 19.00 Dogodivščine na odprtem morju — telefilm, 19.30 Povratek odpisanih — tv nadaljevanka, 20.30 Bellamy — telefilm, 21.30 Sedem dni, 22.00 Avtomobilizem: Gran Prix Madžarske — formula ena, 23.30 Poletna noč.

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno danes (Šport, Turistični utrinek), 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.05—23.10 Teletekst RTV Ljubljana, 18.20 Poročila, 18.25 Spored za otroke: Smer deveti otok, 6. del Tv nadaljevanke (čb), 18.40 Vroče-hladno, 3. oddaja videoserije Tv Sarajevo, 19.05 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 Tv nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja, 19.50 Poletni festival: Danzas Maracaibo (angleška foklorna skupina iz Venezuele), 20.20 A. Gianetti: V senci velikega hrasta, 1. del italijanske nadaljevanke, 21.20 Risanka, 21.25 Propagandna oddaja, 21.30 Tv dnevnik, 21.55 Vreme, 21.58 Tv nocoj in jutri, 22.00 Propagandna oddaja, 22.05 C. Orff: Carmina Burana, opera.

Oddajniki II. Tv mreže:

15.00 Poletno popoldne: Zdravo, kako ste?, zabavna oddaja, 15.30 Poročila, 15.40 Številke in črke, kviz, 16.00 Mesta: Budimpešta, dokumentarna serija, 16.55 Zgodbe iz starih mest: Višegrad, glasbena oddaja, 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Test, 18.00 Beograjski Tv program, 18.55 Premor, 19.00 Športni grafikon, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Po poteh spoznanj, 20.50 Poročila, 20.55 Stereovizija, 21.55 Propagandna oddaja, 22.00 Dinastija, 11. del ameriške nadaljevanke, 22.50 Rezerviran čas (samo za Lj 2), 23.00 Poletna noč Tv Ljubljana (Lj 2 in Tv Koper) (do 01.00).

TV ZAGREB

Prvi program
15.00 Pisano počitniško popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Saigon — leto mačke (tv drama), 21.45 Mini portret, 22.30 Dnevnik, 22.50 Paralele, 23.20 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družina in magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Ceste San Francisca, 22.05 Španska državljanska vojna, 22.55 Šport, 23.50 Šah.

TV MADŽARSKA

19.00 Video strani. 19.05 Etnografska delavnica, »Žužana in stari.« 19.20 TV telovadba. 19.25 Večerna pravljica. 19.45 TV dnevnik. 20.05 Primer za dva, nemška serijska kriminalka, naslov epizode,: Žrtev. 21.10 Velika nagrada Budimpešte, prenos mednarodnega atletskega tekmovanja iz Nepstadiona. 22.40 Poročila.

TV KOPER

17.00 Otroški program, Lamu deklica iz vesolja, Prijatelj Gipsy — telefilm, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 18.55 TVD novice, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Zdrav duh v zdravem telesu, 20.30 Madam Bovary — tv nadaljevanka, 21.45 TVD vse dnes, 21.55 Hudičeve igre — tv nadaljevanka, 23.00 Poletna noč.

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno danes (Pogovor v živo, Iskrica), 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.05—23.20 Teletekst RTV Ljubljana, 18.10 Poročila, 18.15 Spored za otroke: Živi planet: Nebo, 7. del angleške dokumentarne serije, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 Tv nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja,19.50 Gallusove moralije (Komorni zbor RTV Ljubljana poje Gallusa), 20.15 S. Vlajković: Jackpot, drama TV Beograd, 21.25 Propagandna oddaja, 21.30 Tv Dnevnik, 21.55 Vreme, 21.58 Tv nocoj in jutri, 22.00 Propagandna oddaja, 22.05 Integrali.

Oddajniki II. Tv mreže:

14.40 Poletno popoldne: Zdravo, kako ste?, zabavna oddaja, 15.10 Šahovski komentar, 15.30 Poročila, 15.40 Številke in črke, kviz, 16.00 Mesta: Atene, dokumentarna serija, 16.45 Zgodbe iz starih mest: Ljubuški, 17.15 Risanka, 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Manj dijakov, da bo manj divjakov, otroška oddaja Tv Ljubljana, 18.45 Žur, zabavnoglasbena oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 V torek ob osmih, narodna glasba, 20.50 Žrebanje lota, 20.55 Revolucija, ki traja, dokumentarna oddaja, 21.40 Metropolitanski muzej; Vzpon krščanske umetnosti, 22.10 Poletna noč Tv Ljubljana (Lj 2 in Tv Koper).

TV ZAGREB

Prvi program
14.40 Pisano počitniško popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Diatogi, 21.00 Gideon iz Scotland Yarda (film), 22.30 Dnevnik, 22.50 Program plus.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zunanjepolitični raport, 21.15 Dallas, 22.00 Albertina — mesto dogajanja, 22.30 Mesto zločina.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

8.30 Počitniška matineja. 9.40 Pustolovščina življenja, pon. 10.30 Pohištvo skozi stoletja. 16.55 Vikingi, pon. 6. dela. 17.25 TV spored za 3 dni. 17.30 TV borza. 17.45 Koledar, poljudnoznanstveni magazin. 18.35 Industrijski svet, notranja politika. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Oppenheimer, 5. del angleške serije. 21.10 Moj rojstni kraj. 21.55 Krampampuli, dijaške tradicije. 22.25 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Otroški program, Lamu deklica iz vesolja, Prijatelj Gipsy — telefilm, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 18.55 Tv novice, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD vse danes, 19.50 Vse o knigah, 20.30 Bellamy — telefilm, 21.30 Kavalirji neba — telefilm, 22.00 TVD vse danes, 22.10 Poletna noč.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno danes (Gospodarska tema, Poletni obisk), 18.00 — »21—232«, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.05—23.00/30 Teletekst RTV Ljubljana, 18.20 Poročila, 18.25 Spored za otroke: Slovenske ljudske pravljice: O treh labodkah, 18.40 Narodni parki: Po reki Tari, 1. del oddaje Tv Zagreb, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 Tv nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja, 19.55 Zürich: Mednarodni atletski miting, prenos, 21.30 Tv dnevnik in vreme, 21.45 Zürich: Mednarodni atletski miting, nadaljevanje prenosa (do 23.00/30).

Oddajniki II. Tv mreže:

15.00 Poletno popoldne: Zdravo, kako ste?, zabavna oddaja, 15.30 Poročila, 15.40 Številke in črke, kviz, 16.00 Mesta: Benetke, dokumentarna serija, 17.05 Risanke, 17.25 Dnevnik, 17.45 Burleske, 18.15 Pred pisanim svetom poklicev, 18.45 Jubilej Janike Balaša, zabavnoglasbena oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Filmski večer: Upor na ladji Bounty, ameriški film, 23.10 Poletna noč Tv Ljubljana (Lj 2 in Tv Koper) (do 01.00).

TV ZAGREB

Prvi progrm
15.00 Pisano počitniško popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Filmski večer: Upor na ladji Bounty (film), 23.10 Dnevnik, 23.30 Program plus,

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Skrivnostni robot (film), 21.45 Kennedy, 22.55 Videoteka.

Drugi program
17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Svet živali, 18.30 Love boat, 19,30 Čas v sliki, 20.15 Coure — srce, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Šport.

TV MADŽARSKA

8.30 Počitniška matineja. 10.30 Delta, pon. 10.55 Francoska pristava, TV film. 16.25 SP v košarki za žene. 18.00 Pesem doni. 18.35 Umetnostne tehnike, avstrijski kratki film. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Pravni primeri. 20.45 Venček pesmi Ernoja Vecseyja. 21.15 Spored studia Szeged. 21.45 Atletika, mednarodno tekmovanje v Zürichu. 23.00 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Otroški program, Lamu deklica iz vesolja, Prijatelj Gipsy — telefilm, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 18.55 TG notizie, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.55 Zurig: mednarodni meeting lahke atletike, 23.00 TVD vse danes, 23.10 Poletna noč.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Jazz, 16.30 — Aktualno danes (Kultura, Iščemo odgovore), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.05—00.30 Teletekst RTV Ljubljana, 18.20 Poročila, 18.25 Spored za otroke: F. Rudolf: Gozdne živali, predstava PDG Nova Gorica, 19.10 Risanka, 19.20 Propagandna oddaja, 19.24 Tv nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.45 Vreme, 19.48 Propagandna oddaja, 19.50 Mozaik kratkega filma: Nič več tujci, ameriški film, 20.15 Tednik, 21.15 Risanka, 21.25 Propagandna oddaja, 21.30 Tv dnevnik, 21.55 Vreme, 21.58 Tv nocoj in jutri, 22.00 Propaganda oddaja, 22.05 J. Roth: Beg brez konca, 2. del avstrijske nadaljevanke, 23.05 Retrospektiva jugoslovanskega filma: Pop Čira in pop Spira.

Oddajniki II. Tv mreže:

14.40 Poletno popoldne: Zdravo, kako ste?, zabavna oddaja, 15.10 Šahovski komentar, 15.30 Poročila, 15.40 Številke in črke, kviz, 16.00 Mesta: Vatikan, dokumentarna serija, 16.55 Risanka (samo za Lj 2),17.15 Madrid: SP v plavanju . . . Vaterpolo: SFRJ:Avstralija, prenos, 18.15 Ptiči v mestu, izobraževalna oddaja, 18.45 Domači ansambli: Ansambel Trim, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Hiša, 4. del poljske nadaljevanke, 21.25 Poročila, 21.30 Rezerviran čas (samo za Lj 2), 22.15 Poletna noč Tv Ljubljana (Lj 2 in Tv Koper).

TV ZAGREB

Prvi program
14.40 Pisano počitniško popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 ZIP — politični magazin, 21.00 Izbrani trenutek, 21.10 Smešne in druge zgodbe, 21.40 Kabaret, 22.10 Dnevnik, 22.30 Program plus.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dalli, dalli, 21.50 Ples vampirov (film).

TV MADŽARSKA

8.30 Počitniška matineja (filmi za otroke do 10.15). 10.15 Jecksonova pot, francoska serija. 17.00 Poročila. 17.05 Človečerni film. 18.15 TV borza. 18.30 Telešport. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Oppenheimer, 6. del angleške serije. 21.10 Ozadje vesti; pogledi in mnenja o javnih zadevah. 22.00 Umetnina tedna: Trije marmornati kipi iz Kykladov. 22.05 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Otroški program, Lamu deklica iz vesolja, Prijatelj Gipsy — telefilm, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 18.55 ZVD novice, 19.00 Odprta meja, 19.30 TV stičišče, 19.50 Velike razstave: Modigliani v Parisu, 20.30 Sončna pomlad — človečerni film, igrajo: Jeannette Mc Donald, Lloyd Nolan, režija: Richard Thorpe, 22.05 TVD vse danes, 22.15 Poletna noč.

Tedenski koledar

PETEK, 8. avgust — DOMINIK
SOBOTA, 9. avgust — ROMAN
NEDELJA, 10. avgust — LOVRENC
PONEDELJEK, 11. avgust — KLARA
TOREK, 12. avgust — HILARIJA
SREDA 13. avgust — LILJANA
ČETRTEK, 14. avgust — ANASTAZIJA

Prodam

GOZD na Goričkem prodam. Kukeč 50. M-3660
KRAVO po izbiri prodam. Št. Kovača 81, Turnišče ali tel. 70 265. M-3661
TROSILEC ZA GNOJ MENELE prodam. Virag, Odranci 22. M-3663
KRAVO, staro 4 leta, brejo 4 mesece, kontrola A, prodam. Neradnovci 1. M-3664
FORD ESCORT, generalno obnovljen, prodam. Bačič, Nemčavci 19 ali tel. 23 641. M-3666
BREJO KRAVO, kravo s teletom, brejo telico in telico za nadaljnjo rejo prodam. Črenšovci 91. M-3667
BREJO KRAVO prodam. Črenšovci 95. M-3668
KRAVO, staro 9 let, brejo 6 mesecev, prodam. Črenšovci 101. M-3670
KRAVO s teletom, dobro mlekarico, in kravo, dobro mlekarico, prodam. Trdkova 78. M-3671
MLADIČE, LOVSKE TERIERJE prodam. Mostje 76, Lendava. M-3674
PRIKOLICO za prevoz živine prodam. Fokovci 42. M-3675
NEDOGRAJENO POČITNIŠKO HIŠICO in sadovnjak ter traktor ferguson 35 prodam. Andrejci 3 a. M-3676
ZASTAVO 101 POLO prodam. Sebeborci 38. M-3677
NERABLJENO KOSILNICO AGROAL prodam. Bogojina 9 a. M-3680
BARVNI TELEVIZOR GORENJE SELECTOMATIC, z novim ekranom, in zvočnike ITT (DISCO KOMPLET), 2 × 200 W, v kitu za samogradnjo z vsemi potrebnimi elementi, prodam. Tel 76 035. M-3681
JAWO 350 Prodam. Filovci 153. M-3682
R 4 GTL, letnik 1983, malo karamboliran (desni blatnik), prodam. Benko, Sotina 51. M-3683
MAJHNO KMETIJO v bližini Murske Sobote prodam. Naslov v upravi lista. M-3684
MANJŠO KMETIJO na lepi legi med Lenartom in G. Radgono, prodam. Cena po dogovoru. Tel. 063 891 137. M-3685
PEUGEOT 504 prodam. Bakovci, Stara ulica 8. M-3687
HLADILNIK GORENJE, 290 litrov, skoraj nov, otroško posteljico, novo, diferencial za simco 1100 in gume 145 + 13, prodam. Murska Sobota, Trstenjakova 59. M-3688
KRAVO, staro pet let, brejo sedem mesecev prodam. Renkovci 157, p. Turnišče. M-3692
SAMONAKLADALNO PRIKOLICO 15 prodam. Sp. Žerjavci 36, Lenart. M-3694
RENAULT 4 prodam. Peter Jeneš, Lipovci 113. M-3695
ČRNO-BELI TELEVIZOR GORENJE, star 6 mesecev, prodam. Miklošičeva 16, Murska Sobota. M-3696
SAMONAKLADALNO PRIKOLICO SIP 17 m³ in obračalnik SIP, traktorski, in puhalnik tajfun prodam 50 %ceneje od novega. Turnišče, Štefana Kovača 50. M-3697
KOSILNICO, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Ivanci 54, p. Bogojina M-6398
MALE PUJSKE prodam. Žilavec, Andrejci 51. M-3699
SAMONAKLADALNO PRIKOLICO, novo, ugodno prodam. Bogojina 83. M-3701
FIAT 125 PZ, letnik 1980, prodam. Geza Marič, Sebeborci 47. M-3702
KRAVO, brejo 8 mesecev, kontrola A, vozno, prodam. Žitkovci 38, p. Dobrovnik. M-3703
ŠKODO 110 L, registrirano do januarja, z rezervnim motorjem, prodam. Velika Polana 45. M-3704
STANOVANJSKO HIŠO, primerno za selitev, in 10 arov parcele 7 km oddaljeno od Murske Sobote prodam za 5,500.000.— dinarjev, Martina Gomboc, Žitna 11, Murska Sobota, popoldan. M-3705
KOMBINIRANI ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK, francosko posteljo in termoakumulacijsko peč 3,5 KW, prodam. Informacije po 16. uri po telefonu 25 486. M-3706
KRAVO, mlado, 8 mesecev brejo, prodam. Šalamenci 63. M-3707
PLUG BATUJE, 10-colni, prodam. Nedelica 29, p. Turnišče. M-3708
SINTETIZATOR ROLAND JUNO 60, prodam. Sečko, Vaneča 33. M-3710
SOLASTNIKI prodajajo vseljivo hišo v Beltincih na Kamni št. 15 s 6,6 ara veliko parcelo. Dražba bo 18. 8. 1986 ob 9.00 v sobi št. 12 sodišča v Murski Soboti. Izklicna cena je 5.200.000 din, in ker gre za drugo dražbo, se sme prodati tudi za manjšo ceno. Varščina znaša 520.000.— dinarjev. M-3711
ZETOR 2511 s kabino, prodam. Brezovci 48 a. M-AK
TELICO, brejo 8 mesecev, in male pujske, prodam. Šoštarec, Murski Petrovci 23. M-3712
PARCELO 27 arov za vinograd na lepi sončni legi, prodam. Naslov v upravi lista. M-3713
Starejšo enonadstropno hišo, v celoti podkleteno, primerno za obrtnika, pribl. 200 m² stanovanjske površine in 1400 m² zemljišča, prodam v Vidmu 3, p. Videm ob Ščavnici. Informacije in ponudbe na tel. 066 75 939 do 18. avgusta. M-3715
GLASBENI CENTER FISHER, 2 B 65 W, in avtomatik TOMOS 3 MS, star štiri mesece, prodam. Gradišče 55 b. M-3557
HIŠO z 1,5 ha zemlje v bližini G. Radgone prodam. Informacije do 15. avgusta pri Ivanu Mertiku, Podgrad 44, G. Radgona. GR-12700
ŠKROPILNICO ZA MOTOKULTIVATOR Gorenje Muta, z garancijo, prodam. Anica Vučak, Ivanjševci, Sp. Ivanjci. GR-12701
MOŠKO ŠPORTNO KOLO s 10 prestavami, novo, ugodno prodam. Borko, Partizanska 39, G. Radgona. GR-12702
OSTREŠJE 20 × Lo in 3600 kosov strešne opeke, zareznik prodam. Martin Mišič, Kraljevci 35, Videm ob Ščavnici. GR-19224
VINOGRADNIŠKO HIŠO, podkleteno, z gospodarskim poslopjem, vodovodom, elektriko v Gresovščaku, 3 km od Ljutomera, 30 arov odlične vinogradniške lege, 1,5 ha sadovnjaka in 5 ha gozda, prodam. Informacije Grobler, Miklošičev trg 6, Ljutomer. IN-19225
PEČ ZA CENTRALNO 35, 900 kosov opeke modul ter rabljena okna in vrata, ugodno prodam. Erhatič, Boreci 19, 69242 Križevci pri Ljutomeru. IN-19226
KOSILNICO BCS — PETROLEJ, prodam. Jože Pokrivač, Gomila pri Kogu 55 ali tel. 062 716 131. IN-19228
TRAKTOR FERGUSON 35 in ford escort, karamboliran, letnik 1972, prodam. Cvet 6, 69240 Ljutomer. IN-19229
FORD CAPRI, obnovljen, z dodatno opremo, prodam. Mirko Sever, Šprinc 31, Ljutomer. In-19230
LICHT SHOW, 3 × 1000 W, in športni uplinjač za APN 4 prodam. Te.: 069 76 459 ali Tišina 4 a. M-3717

Osmica

Kam na kozarček lendavčana? Kje točijo odprto temno pivo? Kdo pripravlja poceni pice? Odgovor ni težek, saj tu je Osmica (novo ime za gostilno Trezike Sobočan s Hotize).

Osmica

ŠMARNICO, 200 l, prodam. Kobilje 4. M-3718
VARTBURG KARAVAN, letnik 1976, prodam. Otovci 54 ali tel.: 77-091. M-3719
RENAULT 4, delno karamboliran, prodam. Naslov v upravi lista. M-3720
PLUG OLT, 12 colni, prodam. Kobilje 9 a. M-3725
BREJO KRAVO prodam. Alojz Kralj, Sp. Ščavnica 71, G. Radgona. M-3726
LADO 1200, registriran do julija 1987, prodam. Nemčavci 2. M-3727
Z-750 prodam. Ribiška 1, Bakovci. M-3729
PRALNI STROJ prodam. Milan Osterc, Veržej 77. M-3730
KOMPLETNO SPALNICO z jogijema in preprogami, prodam. Vrtna 4, stanovanje 1, Murska Sobota. M-3731
ZASTAVO 101, dobro ohranjeno, s kasetnim avtoradijem, registrirano do maja in sedežne prevleke za Z-101, prodam. Bakovci, Cvetna 7. M-3732
SEJALNICO za žitarice, prodam. Vaneča 12. M-3733
ŠIVALNI STROJ »ELNA«, superavtomatic, prodam. Korošec, tel.: 79-090. M-3734
DVIŽNA GARAŽNA VRATA, rabljena, prodam. Balaško, Lendavska 17 a, Murska Sobota. M-3735
F-125 PZ, neregistriran, vozen, ugodno prodam. Brezovci 8. M-3736
HARMONIKO ROYAL STANDARD, 80 basno, prodam. Naslov v upravi lista. M-3737
GUME 195 × 60 za AUDI a športnimi kolesi, prodam. Naslov v upravi lista. M-3738
LADO 1200, letnik 1971, ugodno prodam. Tišina 11. M-3739
STANOVANJSKO HIŠO v Murski Soboti, prodam. Informacije: PIVAR, Alija Kardoša 6, Murska Sobota. M-3740
BASS KITARO RICKENBAKER prodam. Tel.: 069 77-101. M-3741
RENAULT 6, registriran, prodam. Štesl, Gradišče 14 a. M-3742
ZASTAVO 101, registrirano do julija 1987, prodam. Telefon: 77-186 ali Prosečka vas 3. M-3743
TRI OKNA 120 × 140 in troja balkonska vrata, prodam. Naslov v upravi lista. M-3744
TRAKTORSKO ŠKROPILNICO KŽK 200 l, ugodno prodam. Lipovci 90, 69231 Beltinci. M-3745
KRAVO, staro 12 let, brejo 7 mesecev, kontrola a, prodam. Turnišče, Čevljarska 18. M-3746
HIŠO z gospodarskim poslopjem in 8 ha zemlje na Goričkem, blizu asfaltne ceste, prodam. Informacije po 18 uri: LINZ, telefon: 0732 546683. M-3444
ŠKODO 110 L (za dele), prodam. Ogled vsak dan razen nedelje od 14. ure pri Meško Stanku, Kidričeva ulica 60, Ljutomer. M-3446
HI-FI stolp MIIda 2 × 50 W, gramofon benitone P 50 na direktni pogon in 100 W zvočnike Fischer, prodam. Informacije vsak dan po telefonu: 76-072, popoldne. M-3747
BREJO KRAVO prodam. Murski Črnci 26 ali tel. 76-473. M-3749
PONI EXPRES, dobro ohranjen, prodam. Informacije v tobakovem kiosku na avtobusni postaji. M-3750
LADO KARAVAN, letnik 1983, prodam. Jurij Vratarič, Lendavska 17 c, 69000 Murska Sobota. M-3751
MALE PUJSKE prodam. Murska 43, Murska Sobota. M-3752
FIAT 126, letnik 1986 — december, prodam. Tel.: 76-663. M-3753
TRAKTOR IMT 539, nov, prodam. Veščica 21, Murska Sobota. M-3754
JUGO 45, letnik 1982, prodam. Veščica 50 c. M-3755
KRAVO (po izbiri), brejo ali s teletom in puhalnik za seno Tajfun, prodam. Pečarovci 69. M-3756
PUHALNIK za seno Tajfun, prodam. Pečarovci 70. M-3757
LANCIA 2000, prodam. Krajna 29 a. M-3758
HONDO CB 550, prodam. Tel.: 26-575. M-3759
KADET LUX KARAVAN s petimi vrati, prodam. Ogled v petek in v nedeljo zvečer ali v soboto zjutraj. Gregorčičeva 5, M. Sobota. M-3760
ŠKODO 105 L, letnik 1979, odlično ohranjen, prodam. Mikloš Kuzmiča 4, Murska Sobota ali po 14. uri na tel.: 26-031. M-3761
WAUKHVALL VIVA, dobro ohranjen, prodam. Grad 41. M-3762
Osebni avto NSU 1200, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-3763
INKARNATKO, prodam. Kupšinci 62 ali tel. 23-883. M-3617
VOZ z gumijastimi kolesi prodam. Gorica 67. M-3764
BELO VINO rizling — šipon, 400 l, prodam. Informacije na tel.: 22-995. M-3765
KOSILNICO (motokultivator special) GORENJE MUTA, malo rabljeno, prodam. Stanjevci 85. M-3767
BOČNO KOSILNICO, znamke GS-22/A za Zetor, novo, ugodno prodam. Kranjec, Črenšovci 220, ogled po 15. uri. M-3768
ZEMLJO 40,44 arov, primerno za gradbeno parcelo, 500 m od avtobusne postaje, prodam. Markovci 34. M-3770
MEŠALEC za beton LIFAM prodam. Tel.: 21-730. M-3771
TRAKTOR ZETOR 5911 s kabino, dobro ohranjen, prodam. Križevci 15, 69240 KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU ali tel.: 82-535. IN-19234
FORD CAPRI, registriran in poceni, kosilnico Muta s priključki in koso za Zetor 47 ali 49, prodam. Cezanjevci 17 a, Ljutomer. IN-19235
KNJIGE za 3. letnik in delno za 4. letnik ekonomske šole, prodam. Naslov v upravi lista. IN-19232
TRAKTOR URSUS 60 KM, star 3 leta, prodam. Vučja vas 12, Križevci pri Ljutomeru. IN-19231
TRAKTOR STEYR, 15, KS, prodam. Čahuk Karolina, Križevci 119. M-3772
126 P, dobro ohranjen, letnik 1982, prodam. Naslov v upravi lista. M-3773
ZASTAVO 101, letnik 1975 in popolnoma nov hladilnik, ugodno prodam. Martjanci 76. M-3774
Traktor ŠTORE 402 s kompresorjem, kabino, dobro ohranjen, prodam. Markovič, Stanetinci 42, p. Videm ob Ščavnici. M-3777
TRAKTOR FERGUSON 560, 180 delovnih ur in prikolico 4 t, novo, prodam. Telefon: 78-225. M-3779
FIAT 750, ugodno prodam, v dobrem stanju. Turnišče, Travniška 10. M-3780
LADO 1300 S, letnik 1983 — december, prodam. Mesarič, Lendavska 6, Murska Sobota. M-3781

zaposlitve

DELAVCA ALI AVTOMEHANIKA zaposlim. Informacije osebno v popoldanskem času pri Vulkanizerstvu Horvat, Matije Gubca 13, Murska Sobota. M-3691
ZAPOSLIM DELAVCA za dobo 3 mesecev. STEKLARSTVO Maučec, Beltinci ali tel.: 71-278. M-3723

razno

Preklicujem veljavnost maturitetnega spričevala, izdanega na SCTPU, Gimnazija — splošna smer v šol. l. 1982/83 na ime Dolores Pučnik-Veren, Gregorčičeva 45, Murska Sobota. M-3656
GOSPODINJO ZA NEGO BOLNIKA iščemo. Nudimo hrano in stanovanje. Oglasite se na tel. (069) 74-413 od 19. do 21. ure. M-3662
V petek, 25. julija sta dva fanta izgubila ribiški palici. Oglasita se pri Milanu HAMERJU v Žepovcih 65. M-3669
Preklicujem veljavnost hranilne knjižice št. 231522, izdane pri ABC Pomurki HKS Murska Sobota. Koltaj Marija, Prosenjakovci 23. M-3709
Preklicujem veljavnost hranilne knjižice št. 232033, izdane pri ABC Pomurki HKS Murska Sobota. Vujec Marija, Klavniška 10, Murska Sobota. M-3710
Stanovanje na deželi (2 sobi, kuhinja, kopalnica) oddam brezplačno starejšim upokojencem za varstvo hiše. Informacije pri Šadl, Križevci pri Ljutomeru 10. M-3775
Mladi par išče sobo ali garsonjero v Murski Soboti. Plačilo dobro in vnaprej. Tel.: 21-700. M—3766

V bolezni si omahnil,
za vedno si zaprl oči
a v naših srcih še živiš . . .

V SPOMIN

13. avgusta mineva štiri leta, odkar smo se poslovili od ljubega moža in očeta

Kolomana Bagarija

Hvala vsem, ki obiskujete njegov grob, prižigate sveče in prinašate cvetje.
Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

VSI NJEGOVI

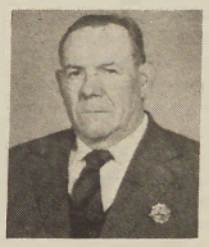

Smrt se izlila je v bledo obličje,
pogled je zaplaval v neznani spokoj,
ni več trpljenja, ne bolečine,
življenje je trudno končalo svoj boj.
(S. Gregorčič)

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dobri mož, oče, stari oče, tast in zet

Geza Kandal

iz Moravskih Toplic

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikoma KS in GD za besede slovesa ob odprtem grobu, gasilcem ter vsem, ki ste ga obiskali med boleznijo.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: žena Jolanka, hčerka Zorica z možem Aleksandrom, vnuka Darja in Ljubo ter tašča Kristina.

Dopisujte v Vestnik

ABC POMURKA
DELOVNA ORGANIZACIJA
AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

Objavlja po sklepu DS

JAVNO DRAŽBO

— za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

				Izklicna cena
1.	Zastava kombi 850 AF FURGON vozen — neregistriran, letnik 1982			220.000,— din
2.	Renault 4 TLS, letnik 1976 vozen — registriran			280.000,— din
3.	IMV kombi 2200 D, kesonar, letnik 1976 nevozen — neregistriran			370.000,— din
4.	Stroj za montažo in demontažo gum			80.000,— din
5.	Zračna pištola lifter			25 000,— din
6.	Peč plamen 90			4.000,— din
7.	Poskusni dvigalec			2.000,— din
8.	Mototester			2.500,— din
9.	Avtodvigalo »krokodil« IMV1040			5.000, —din
10.	Avtodvigalo »krokodil«			8.000,— din
11.	Betonska okna			
	— 300 × 170	7 kosov	po	2.500,— din
	— 260 × 170	3 kosi	po	2.000,— din
	— 250 × 140	2 kosa	po	1.900,— din
	— 170 × 170	1 kos	po	1.500,— din

Javna družba bo v ponedeljek, 11. avgusta 1986, na dvorišču ABC Pomurke — Agroservis Murska Sobota ob 15. uri. Ogled OS je možen uro pred začetkom dražbe. Interesenti morajo prej položiti 10-odstotno varščino od izklicne cene, kupljeno OS pa takoj plačati in odpeljati. V izklicno ceno ni vračunan prometni davek. OS se prodajajo po sistemu videno-kupljeno, zato je izkjučena vsaka možnost pritožb zaradi kakovosti.

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/I. Ureja uredniški odbor:

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušah Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Endre Gonter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I, telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383: direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 83 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 4.500,—, polletna 2.250,— din; letna naročnina za tujino 322 šilingov, 46 mark, 24 kan. dol., 18 am. dol., 38 šv. frankov; letna naročnina za delovne organizacije 6.000,— din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900—603—30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100—620—00112—5049512. Cena posamezne številke je 120,— din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Male oglase in zahvale sprejemamo do sobote za objavo v naslednjem tednu. Delovni čas od 7. do 15. ure, v soboto pa od 8. do 12. ure.

Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
slovo si tiho vzel,
a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, stric in svak

Jože Oblak

iz Murske Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter sočustvovali z nami.
Posebej se zahvaljujemo predstavnikoma KS in Lovske družine M. Sobota za poslovilne besede, pevskemu zboru Društva upokojencev za odpete žalostinke, rogistom in godbi na pihala ter vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste nam v globoki žalosti stali ob strani.

M. Sobota, 26. julija 1986

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

Tiho in mirno, brze slovesa, nas je 8. julija v 62. letu starosti za vedno in mnogo prezgodaj zapustil moj dragi mož, dragi ata in stari ata

Evgen Oškola

iz Panovec 39

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, ter poklonili vence in cvetje.
Posebna hvala tudi Internemu oddelku Rakičan in Kirurgiji Murska Sobota dr. Borovšaku. Zahvaljujemo se tudi g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za petje žalostink in govorniku za ganljive beede.
Vsem še enkat.— iskrena hvala.

ŽALUJOČI: žena Zlata, hčerka Angela, vnuk Denis, vnukinja Jasmin, družina Vujec iz Murske Sobote in vsi ostali.

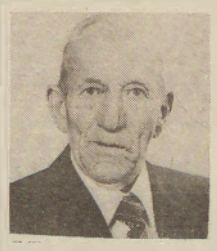

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 72. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Jože Flisar

iz Motovilec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, ter vsem, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Prisrčna hvala g. župniku in pevcem za pogrebni obred, tovarišu Kikcu za poslovilne besede, društvu upokojencev za poslovilne besede tovarišu Horvatu ter Ljubljanski banki — Pomurski banki.
Vsem še enkrat — iskrena hvala.

ŽALUJOČI: žena Marija, hčerka Jožica z možem Alojzom, hčerka Marija z možem Teodorjem, vnukinje Majda, Suzana in Vesna, sestri Frančiška in Terezija z družino, brata Franci in Anton z družinama iz tujine ter drugo sorodstvo.

Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je nepričakovano zavedno zapustil naš dragi mož, oče, opa in brat

Ludvik Lipič

iz Murske Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih dneh stali ob strani, nam pomagali in sočustvovali z nami, ter darovali vence in cvetje.
Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku tov. Merklinu za ganljive besede slovesa, sosedi Ambruževi, tov. Emriju, kolektivom Moravske toplice, Potrošnik in Ferromoto, ter vsem ostalim, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.
Vem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: vsi, ki smo te imeli radi

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 82. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

Gizela Ballek

iz Lucove

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste drago mamo pospremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in šopke, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Prisrčna hvala g. duhovniku in pevcem, govorniku KS ter zdravstvenemu osebju ambulante G. Petrovci.

ŽALUJOČI: sinova Štefan in Wallter z družinama iz ZDA in sestra Irma iz ZDA.

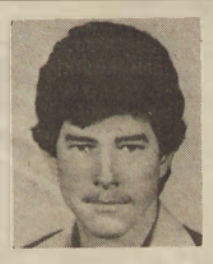

Minilo žalostno je leto dni,
zapustil dom in svoje drage si.
Na tvojem grobu rože ti cveto,
ki grenke solze jih rosijo.

V SPOMIN

Mineva žalostno leto, odkar nas je 5. avgusta nenadoma zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

Attila Horvat

iz Dolge vasi

Prekratka so bila leta, ki smo jih preživeli skupaj, vendar boš v naših srcih živel do konca naših dni.

Žalujoči: vsi, ki smo te imeli radi.

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je po daljši bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, brat in stric

Franc Ferko

iz D. Slaveč

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom in sorodnikom, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje.
Posebna hvala g. župniku, pevcem za odpete žalostinke, GD ter govorniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu.
Vsem še enkrat — iskrena hvala.

D. Slaveči, Motvilci

ŽALUJOČI: žena Frančiška, brat Mihael, nečakinja Marjeta in nečak Jožef z družinama.

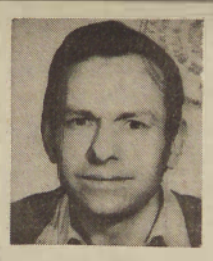

Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.

21. julija 1986 nas je v 38. letu, najlepšem cvetu svojega življenja,nenadoma brez slovesa zapustil naš dragi mož, očka, sin, brat, zet in prijatelj

Rudolf Časar

iz Beltinec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem tovarne Heinrich Otto in znancem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, ter vsem, ki so dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence, cvetje ter darovali za svete maše. Posebna hvala gospodoma duhovnikoma za pogrebni obred, pevcem in godbi za žalostinke ter govornikoma za poslovilne besede ob odprtem grobu.

ŽALUJOČI: žena Magdica, hčerki Melita in Rudina, oče in mati, sestra Helena z družino, tašča Marija z družino ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, babica, sestra in tašča

Albina Doma

iz Črenšovec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali in sočustvovali z nami ter ji darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.
Ravno tako se zahvaljujemo medicinskemu osebju na internem oddelku bolnišnice v Rakičanu in v domu oskrbovancev za skrb, ki so jo namenili bolnici.
Prisrčna zahvala tudi g. dekanu in pevcem za pogrebni obred.

ŽALUJOČI VSI NJENI

Če bi solza mrtve zbudila,
tebe, dragi sin, ne bi črna zemlja krila.

V SPOMIN

Minevajo tri leta, odkar nas je za vedno zapustil ljubi sin, brat, vnuk in nečak

Anton Svetec

iz Dolenec

Bil si na pragu življenja in v cvetu mladosti se je pretrgala nit tvojega življenja in uničila našo srečo.
Hvala vsem, ki se ga spominjate in postojite ob njegovem grobu.

ŽALUJOČI: mama, in vsi, ki so ga imeli radi.

Kje si ljubi mož in očka,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas.

ZAHVALA

ob nenadni smrti moža, očeta in dedka

Štefana Raja

iz Gomilice

ki nas je zapustil v 84. letu starosti. V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini in vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani.
Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, dr. Zadravcu za lajšanje bolečin.

ŽALUJOČI: žena Verona, hčerke Cecilija, Ana in Marija z družinami.

Zadnjih deset dni julija je bila na letovanju v Ingolstadtu skupina 20 učencev iz Murske Sobote. To je bila od leta 1971 že 16. tovrstna skupina.
Med obiskom so si učenci ogledali znamenitosti mesta in okolice, občudovali so lahko lepote doline Altmühl z njenimi čudovitimi gradovi. Bili so tudi gostje Lastovke, slovenskega kulturnega društva. Soboške učence je posebno navdušila predstava Sen kresne noči, uprizorili pa so jo študenti iz Ingolstadta. Našo delegacijo so povsod prisrčno sprejeli, zato so se vrnili z nepozabnimi vtisi.

foto: Walter Schneeweis

ZANIMIV PODVIG

S kolesoma na Kosovo

Pomurska kolesarja, člana KK Pomurje iz Beltinec, Jože Škraban in Robi Kopun, sta se odločila, da bosta obiskala kolego Silva Lebarja, ki je pri vojakih v JLA v Gnjilani na Kosovu s kolesoma. V dvanajstih dneh bosta prevozila okrog 2.600 kilometrov, vsak dan povprečno 200 kilometrov. Med kolesarjenjem po jadranski magistrali bosta obiskala večja obmorska mesta in si ogledala njihove znamenitosti. Ta podvig pa bo tudi kondicijska priprava za državno mladinsko prvenstvo v gorski vožnji, ki bo oktobra v Celju.

STARA CESTA

Praznik uspehov in kritike

V soboto in nedeljo so slavili v krajevni skupnosti Stara Cesta. Že v soboto popoldne so pripravili turnir v malem nogometu in judu, zvečer pa so imeli gasilci sektorske vaje. Osrednja slovesnost je bila v nedeljo popoldne, ko so na slavnostnem zboru krajanov potegnili črto pod dosedanjim delom. Vse uspehe — krajevna skupnost ima vodovod, elektriko, sedaj pa urejujejo ceste — so dosegli v glavnem z lastnim delom in sredstvi. Predsednik skupščine KS Stara Cesta Miha Magdič pa je ostro obsodil negospodarno ravnanje z družbenimi sredstvi in denarjem samoprispevka na občinski ravni.

S slavnostnega zbora krajanov so ponesli tri vence na spominska obeležja.

Praznovanje se je končalo z velikim ljudskim rajanjem. D. L.

Osrednja slovesnost je bila v obnovljenem gasilskem domu v Mekotnjaku.

Pretekli petek je v servisni delavnici RTV aparatur Jože Koprivnikar v Murski Soboti uspešno zaključil svoj šestmesečni pripravniški staž Andrej Klemenčič, invalid — vozičkar (paraplegik). Andrej je pred tem končal triletno šolanje v Centru za usposabljanje invalidne mladine Kamnik. Kot igralec v slovenski reprezentanci v sedeči odbojki si je Andrej nabral že kakšnih deset medalj. Po krajšem oddihu v Novem Gradu, kjer imajo paraplegiki svoje okrevališče, se bo Andrej začel pripravljati na odbojkarsko tekmovanje na Madžarskem.

(foto: A.A.)

Praznovanje pod lipami

Turistično društvo Videm ob Ščavnici se je v enem letu delovanja že izkazalo kot zelo uspešen organizator različnih prireditev, posledica njihovega delovanja pa je tudi čistejše okolje. Skrb za čisto in urejeno okolje je namreč ena njihovih najpomembnejših nalog. V kratkem bodo izdali tudi brošuro, v kateri bodo v slikah in besedi prikazane naravne lepote in zanimivosti, ki jih v tej krajevni skupnosti ne manjka. Med njimi sta dotrajan mlin na veter na Kokolajnšaku ter Laniščnica v Kraljevcih. V teh dneh pa se že vneto pripravljajo na svojevrstno prireditev — Kmečko praznovanje pod lipami, ki bo v nedeljo, 10. avgusta, začela pa se bo ob 14. uri. Poleg domačih skupin pevcev in godcev bodo nastopale še skupine iz Bučkovec, Juršinec in Cerkvenjaka. V povorki kmečkih vozov s konjsko vprego od Vidma do Stare Gore bodo skupine prikazale kmečka dela in opravila: klepanje in košnjo, mlačev, vinsko trgatev, trenje lanu in prejo, na ogled pa bodo stara posoda in pripomočki za kuhanje v krušni peči. Po bogatem kulturnem programu bo rajanje pod lipami.

bp

V Gaberju so praznovali

V Gaberju so v nedeljo proslavili krajevni praznik, hkrati pa je gasilsko društvo prevzelo novo motorno brizgalno ziegler. Čeprav je dve tretjini sredstev prispevala občinska skupnost za varstvo pred požarom, so v krajevni skupnosti zanjo zbrali milijon 200 tisoč dinarjev. Sicer pa to ni edina večja naložba! Nedolgo so v Gaberju dogradili ulično razsvetljavo, ki je stala 2 milijona 500 tisoč dinarjev, in dosegli še vrsto drugih uspehov, kar sta poudarila tudi predstavnika krajevne skupnosti, ki sta na slovesnosti govorila v slovenskem oziroma madžarskem jeziku. Slavnostni govornik, sekretar občinskega komiteja ZKS Lendava, Aleksander Varga, je na kratko orisal sedanje gospodarsko stanje v občini, ki pa ni ravno ugodno. Nekateri ukrepi zvezne vlade bodo verjetno pripomogli k hitrejši rasti industrijske pridelave, pa tako tudi kmetijstva. Na slovesnosti so podelili dve priznanji Osvobodilne fronte; Jože Lebar je dobil priznanje za večdesetletne aktivnosti v krajevni skupnosti in gasilskem društvu, Ivan Sakač pa za delo v družbenopolitičnih organizacijah, zlasti Socialistični zvezi.

V kulturnem programu so nastopili: Kmečki oktet iz Velike Polane, folklorna skupina iz Lakoša, pa tudi domače članice pevskega zbora in ritmične skupine so navdušili.

Š. Sobočan

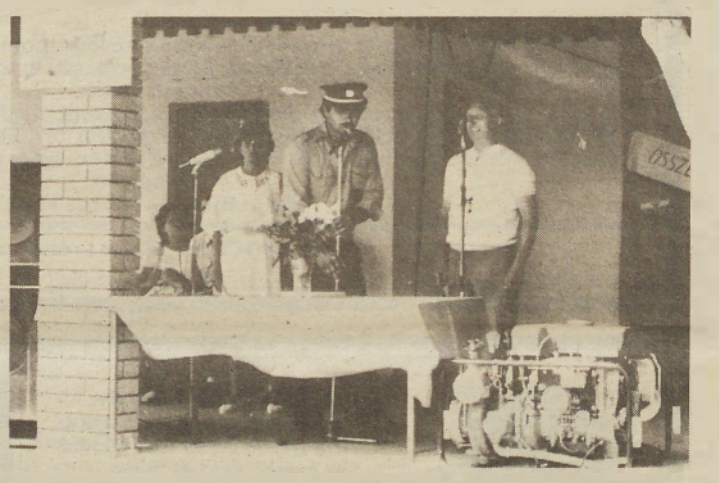

Poveljnik gasilskega društva Gaberje Ignac Prendl prevzema novo motorno brizgalno, vredno 3 milijone 600 tisoč dinarjev.

Foto: Š. S.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE

NESREČE, NESREČE NESREČE . . .

BELTINCI — Voznik tovornega avta Janez Kučan iz Kuštanovec je pri srečanju z osebnim avtom, ki ga je vozil avstrijski državljan Walter Fleisch, zapeljal na levo stran vozišča in trčil v počitniško prikolico, ki jo je vlekel osebni avto. Ta se je sesula in nastalo je škode za milijon 800 tisoč dinarjev.

FOKOVCI — Štefan Fujs iz Veščice, ki se je z osebnim avtom peljal po makadamski cesti iz Fokovec proti Martjancem, je zapeljal (oziroma je vozilo zaneslo) v 4 metre globok jarek. Voznik se je hudo poškodoval, na avtu pa je škode za 500 tisoč dinarjev.

KUŠINCI — Jolanka Karas iz Kupšinec se je z osebnim avtom peljala proti Murski Soboti. Med vožnjo jo je nadlegovala muha, zato je zapeljala v jarek; nastalo je za 300 tisoč dinarjev škode, voznica pa se je hudo poškodovala.

G. RADGONA — Konrad Golob iz Lomanoš se je preskusil v vožnji kombija. Tega je nezakonito vzel v tozdu Grozd v Radgoni, kjer je sicer čuvaj, in se z njim ob pol dveh ponoči odpeljal domov. Nazaj grede pa ni imel sreče, saj je zapeljal čez desno bankino, nato v jarek in naposled še v ograjo. Škoda: milijon in 500 tisoč dinarjev.

KLJUČAROVCI — S tovornega avta, ki ga je skozi Ključarovce vozil Alojz Onišak iz Križevec pri Ljutomeru, je padla betonska cev na cesto. Nanjo je naletel osebni avto, ki ga je vozil Ivan Jerič iz Ljubljane. Na avtu je škode za 2 milijona dinarjev.

PETANJCI — Ignac Krivec iz Rakovlja pri Žalcu se je peljal z osebnim avtom skozi Petanjce. Pred voznika je nenadoma s stranske ceste pripeljal traktor, ki ga je vozil Franc Gregor. Ob trčenju je nastala gmotna škoda za milijon 500 tisoč dinarjev.

ŠRATOVCI — Anton Štorga iz Radenec se je peljal skozi Šratovce in poskušal prehitevati osebni avto, ki ga je vozil Milan Kavčič s Stavešinskega Vrha. Ker pa je v tem trenutku nasproti peljalo drugo vozilo, je Štorga zaviral in spet zapeljal na svoj vozni pas. Zaradi kratke varnostne razdalje je zadel ob Kovačičev avto, zato sta oba zapeljala v jarek. Materialna škoda znaša 700 tisoč dinarjev, voznika pa sta se tudi poškodovala.

CANKOVA — Kristina Zrim iz Korovec se je peljala s kolesom po vaški cesti in pri zavijanju na lokalno cesto ni bila dovolj previdna. Pripeljala se je Dragica Jošar iz Korovec in trčili sta. Zrimova se je hudo poškodovala.

LENDAVA — Kolesarka Lidija Ščanca se je peljala iz Lakoša proti Lendavi. Med vožnjo je ročna torbica zašla med špice, zato je kolesarka padla in se hudo poškodovala.

HOTIZA — V osebni avto Marije Zelenko iz Gradca, ki je s ceste zavijala na dvorišče, se je zaradi prekratke varnostne razdalje z osebnim avtom zaletel Dubravko Mlinarič iz Žiškovca pri Čakovcu. Škode je za milijon dinarjev.

BUČKOVCI — V nedeljo ob 1.50 se je zgodila huda prometna nesreča, v kateri je umrl 23-letni Jože Mesarič iz Juršinec. Med vožnjo po lokalni cesti iz Bučkovec proti Sitarovcem je zaradi neprimerne hitrosti s kolesom z motorjem zapeljal na skrajno desno stran, zadel ob cestni branik, nazadnje pa se zaletel še v drevo.

MLAJTINCI — Po lokalni cesti iz Noršinec proti Mlajtincem se je z osebnim avtom peljal Štefan Veleberi iz Bogojine. V križišču naj bi izsilil prednost pred kolesarko Pavlo Sambt iz Lukačevec, zato se je zgodila nesreča, v kateri se je Sambtova hudo poškodovala.

BODONCI — Iz Bodonec proti Zenkovcem se je z osebnim avtom peljal Vladimir Kavs iz Radgone. Med vožnjo po klancu navzdol je začel močno zavirati, saj mu je nasproti peljal osebni avto, ki ga je vozil Štefan Madjar iz Radovec. Kavsa je zaneslo na sredino vozišča in njegov avto je čelno trčil z vozilom Madjara. Škoda znaša milijon 200 tisoč dinarjev.

DOLNJI SLAVEČI — Anica Sampl iz Dolnjih Slaveč se je hudo poškodovala v gozdu. Od traktorja so odpeli prikolico, jo podložili, nanjo naložili nekaj drv . . . potem pa je prikolica naenkrat začela vzvratno drseti po pobočju in zadela je Samplovo.

Š. S.

Strela pobila 17 govedi

V prejšnjem tednu neurje ni pustilo velikih posledic le na poljih, ampak je naredilo škodo tudi drugod. Tudi strela je zanetila več požarov. V sredo, 30. julija, med 16. in 17. uro je treščilo v ostrešje stanovanjske hiše Karla Ficka v Serdici. Škoda znaša 2 milijona. Na gospodarskem poslopju Kolomana Luca iz Sodišinec, kjer je prav tako nastal požar zaradi strele, pa je škode za 10 milijonov dinarjev. Predzadnjo sredo pa je gorelo tudi v Lukavcih. Med neurjem je strela udarila v električno omrežje blizu stanovanjske in gospodarske zgradbe Ane Jelen in uničila sadove večletnega dela. Ubitih je 17 glav živine, od tega devet brejih krav. Škoda znaša 5 milijonov dinarjev. V petek, 1. avgusta, ko je spet treskalo, je strela udarila v gospodarsko poslopje Marije Horvat na Tišini. Škoda je tokrat manjša: 20 tisoč dinarjev. Veliko več — kar 3 milijone — pa znaša škoda na skednju Franca Püverja s Krajne, kamor je prav tako treščilo 1. avgusta. Istega dne je zagorelo tudi v Vogričevcih. Na gospodarskem poslopju Janeza Stanača znaša škoda 2 miljona dinarjev, saj je poleg ostrešja zgorelo še 26 ton sena, 10 ton slame in drugo. Pa ne le zaradi strele, tudi zaradi malomarnosti in drugih vzrokov večkrat zagorijo pomurske domačije. V zadnjih sedmih dneh so bili kar trije požari. Sedem milijonov dinarjev je škode na gospodarskem poslopju Štefana Šinka na Cankovi, kjer je gorelo 29. julija. V nedeljo, 1. avgusta, je gorela lesena lopa Jožeta Abrahama na Hodošu in znaša škoda 800 tisoč dinarjev. V obeh primerih je ogenj posledica otroške igre z vžigalicami. V nedeljo, 3. avgusta, ob 19. uri pa je zagorela vinska klet Vilija Svetanoviča iz Lendave. Škoda znaša 200 tisoč dinarjev, vzrok požara pa še ugotavljajo.

D. L., Š. S.

Gospodarsko poslopje Franca Staniča iz Vogričevec je skoraj v celoti uničeno, saj je škode za 2 milijona dinarjev.

Radenska
TOZD · DIANA · M. SOBOTA

DIANINA
ZABAVNA PRIREDITEV
SREČANJE OB BAZENU
LEPA BRENA IN SLADKI GREH
— modna revija izbranih butikov,
— posoflanke, gibanice, odojki, specialiteto z žara, koktajli, bovla Lepa Brena,
— družabne igre, presenečenja,
— humor.

Srečanje ob bazenu v Murski Soboti, sobota, 9, avgust ob 18.00. LEPA BRENA, EXTRA BAND, DARKO DOMIJAN, MAGNET.

Del vstopnine namenjen gradnji kirurgije!